

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

5 Ocak 2023 Perşembe
26'ncı Toplantı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Cevdet Yılmaz'ın, cumhuriyetimizin 100'üncü yılı olan 2023 yılıyla ilgili dileklerine ve Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

III.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.-Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi ile Türkiye Varlık Fonunun 2021 Yılı Mali Tabloları ve Faaliyetler ile İlgili Denetim Raporlarının Komisyonda görüşülme usul ve esasları hakkında görüşme

IV.- AÇIKLAMALAR

1.-Devlet Denetleme Kurulu Denetçisi Murat Selim Aydemir'in Türkiye Varlık Fonunun 2021 yılı mali tabloları ve faaliyetlerinin denetimi kapsamında gerçekleştirdikleri çalışmalara ilişkin açıklaması

V.- SUNUMLAR

1.- Türkiye Varlık Fonu Genel Müdürü Salim Arda Ermut'un, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi ile Türkiye Varlık Fonunun 2021 Yılı Mali Tabloları ve Faaliyetleriyle İlgili Denetim Raporlarının Sunulduğu Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/2092) hakkında sunumu

VI.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)DİĞER İŞLER

1.- 6741 Sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Uyarınca Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi ile Türkiye Varlık Fonunun 2021 Yılı Mali Tabloları ve Faaliyetler ile İlgili Denetim Raporlarının Sunulduğuna Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/2092)

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

26'ncı Toplantı

5 Ocak 2023 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 13.33'te açıldı.

Komisyon Başkanı Cevdet Yılmaz, cumhuriyetimizin 100'üncü yılı olan 2023 yılıyla ilgili dileklerine ve Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklama yaptı.

Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi ile Türkiye Varlık Fonunun 2021 Yılı Mali Tabloları ve Faaliyetler ile İlgili Denetim Raporlarının Komisyonunda görüşülme usul ve esasları hakkında görüşme yapıldı.

Devlet Denetleme Kurulu Denetçisi Murat Selim Aydemir, Türkiye Varlık Fonunun 2021 yılı mali tabloları ve faaliyetlerinin denetimi kapsamında gerçekleştirdikleri çalışmalara ilişkin açıklama yaptı.

Türkiye Varlık Fonu Genel Müdürü Salim Arda Ermut tarafından, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi ile Türkiye Varlık Fonunun 2021 Yılı Mali Tabloları ve Faaliyetleriyle İlgili Denetim Raporlarının Sunulduğuna Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/2092) hakkında sunum yapıldı.

6741 Sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Uyarınca Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi ile Türkiye Varlık Fonunun 2021 Yılı Mali Tabloları ve Faaliyetler ile İlgili Denetim Raporlarının Sunulduğuna Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi'nin (3/2092) görüşmeleri tamamlandı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 18.40'ta toplantıya son verildi.

5 Ocak 2023 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.33

BAŞKAN: Cevdet YILMAZ (Bingöl)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 26’ncı Birleşimini açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Cevdet Yılmaz’ın, cumhuriyetimizin 100’üncü yılı olan 2023 yılıyla ilgili dileklerine ve Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli milletvekilleri, 2023 yılının ilk komisyon toplantısını gerçekleştiriyoruz. Bu vesileyle cumhuriyetimizin 100’üncü yılı olan 2023 yılının ülkemize ve milletimize başta sağlık olmak üzere huzur ve refah getirmesini temenni ediyorum. Yeni yılda Komisyon olarak hep birlikte verimli ve başarılı bir çalışma dönemi geçireceğimizi ümit ediyorum.

Geçtiğimiz yıl yoğun bir mesai sarf ettik. 100’üncü yıl bütçesini Komisyon olarak tartıştık, hazırladık, Genel Kurula sevk ettik. O süreçte de katkıda bulunan üyelerimiz başta olmak üzere tüm milletvekillerine ben tekrar şükranlarımı ifade etmek istiyorum.

Bugün, gündemimizde (3/2092) esas numaralı 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun uyarınca, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi ile Türkiye Varlık Fonunun 2021 Yılı Mali Tabloları ve Faaliyetleri ile İlgili Denetim Raporlarının Sunulduğuna Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi bulunmaktadır. Bilindiği üzere 6741 sayılı Kanun’un “Denetim” başlıklı 6’ncı maddesinin üçüncü fıkrasında “Şirket, Şirket tarafından kurulacak diğer şirketler, Türkiye Varlık Fonu ve Türkiye Varlık Fonu bünyesinde kurulacak alt fonların bir önceki yıla ait mali tabloları ile faaliyetleri, her yıl ekim ayında Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu tarafından, birinci ve ikinci fıkralar kapsamında hazırlanan ve Cumhurbaşkanlığı tarafından gönderilen denetim raporları üzerinden görüşülerek denetlenir.” hükmü yer almaktadır.

Değerli üyeler, şimdi (3/2092) esas numaralı Tezkere’nin görüşmelerine başlıyoruz.

Görüşmelere başlamadan önce, gelen bürokrat arkadaşlarımızın kendilerini Komisyonumuza takdim etmelerini rica ediyorum. Başkanımızdan başlayarak devam edelim lütfen.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, görsel basına teşekkür ediyoruz.

Şimdi görüşmelere başlayacağız ama zannediyorum usulle ilgili söz talepleri var.

Sayın Kuşoğlu, usule ilişkin, buyurun lütfen.

Değerli arkadaşlar, görsel basına teşekkür ediyoruz. Yeterince detay alındı diye düşünüyorum. Sağ olun.

III.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.-Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi ile Türkiye Varlık Fonunun 2021 Yılı Mali Tabloları ve Faaliyetler ile İlgili Denetim Raporlarının Komisyonunda görüşülme usul ve esasları hakkında görüşme

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu, yeni yılın ilk toplantısı, başarılar diliyorum. Aynı zamanda son dönemimiz, verimli çalışmalar diliyorum herkese, sağlık diliyorum yeni yılda.

Sayın Başkanım, yine, Türkiye Varlık Fonunun denetimi gecikti. Sebeplerini biliyorum, kayda girsin diye söyledim. Ancak gecikmemesi lazım. Eğer bu konu devam edecekse, Varlık Fonu, bunun daha makul bir tarihte değerlendirilmesi gerekecek.

Çok önemli bir konu var, geçen yıl usulle ilgili bir buçuk saat kadar bir tartışmamız oldu hatırladığım kadarıyla, önemli bir tartışma. Orada da sizin şöyle bir ifadeniz var, tutanaklarda var: “Bu yaptığımız bir denetim değil, bir “audit” değil. Denetim ve “audit” üzerinden biz siyasi bir değerlendirme yapıyoruz.” demiştiniz. Öyle zaten, doğrusu da odur. Burada, hep beraber denetim değil de Varlık Fonuyla ilgili siyasi bir değerlendirme yapıyoruz. Biz siyasetçiyiz sonuç olarak milletvekilleriyiz, siyasetçiyiz, siyasi bir değerlendirme yapıyoruz. Şimdi, bununla ilgili karşımızda muhatap olmamız gereken kişilerin de Yönetim Kurulu üyeleri olması gerekir. Sayın Cumhurbaşkanı orada seçilmiş kişi, siyasidir ancak Varlık Fonu Başkanı olarak -tabii ki seçilmiş, seçilmemiş o ayrımı yapmıyoruz- kendisinin burada olması gerekmez ancak Yönetim Kurulunun burada olması gerekirdi. Yani bizim bu değerlendirmeleri yapabilmemiz için “Varlık Fonu iyi çalışıyor, ülkeye katkıda bulunuyor, kamu kurumlarıyla koordineli çalışıyor.” diyebilmemiz için, siyasi nitelikte soru sorabilmemiz için Yönetim Kurulunun burada olması gerekirdi. Şimdi, İcra Kurulundan arkadaşlar var, çok değerli arkadaşlar, hiçbir şey demiyorum ama onların siyasi yorum yapması ya da bizim yaptığımız siyasi yorumlara karşı cevap vermesi mümkün değil. Onun için, burada Yönetim Kurulunun olması gerekir. Geçen yıl bu eleştiri yapıştık, siz de bunun ikmal edileceğini söylemişsiniz diye hatırlıyorum.

Denetim usulü konusunda da bir çalışma yapılacaktı. Sayın Başkanım, siz bir çalışma yaptıracaktınız “Bundan sonra Varlık Fonunun denetimi nasıl olmalı?” Bir, temsilciler seçilecekti, siz de bu işi koordine edecektiniz yani bu seçimi yapacaktınız, toplantıyı düzenleyecektiniz; o da yapılmadı, öyle bir eksikliğimiz var.

Onun haricinde, pazartesi günü acil olarak gündemdeki bazı konuları -7 maddelik bir teklif var-değerlendirmek üzere toplantıya çağrıldık. Görüyorum ki arkasından da EYT’yle ilgili bir Komisyon toplantımız olacak, başka toplantılarımız da olabilir, yoğun olacak önümüzdeki günler, seçim öncesi. Çalışalım, yoğun çalışalım, mutlu oluyoruz ancak lütfen sıkıştırılmayalım, önceden haberimiz olsun alelacele “Şu güne yetiştirilmesi gerekiyor.” diye konuların görüşülmeden buradan geçmesine fırsat vermeyelim. Bunu da sizden özellikle rica ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ederim.

Topluca cevaplayacağım.

Sayın Paylan, usul hakkında buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir de Hazinesin de... Geçen yıl yoktu, Hazinesin de çağırılması gerekirdi, Hazine temsilcisini de duymadım burada.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bilmiyorum, bir bakalım ona.

Sayın Paylan, usul hakkında...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın milletvekili arkadaşlarım, Varlık Fonunun Genel Müdürü ve çeşitli bürokrat arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Basının değerli emekçilerini saygıyla selamlıyorum, hoş geldiniz.

Arkadaşlar, iyi bir yıl diliyorum herkese, hayırlı bir yıl olmasını diliyorum.

Sayın Başkan, Varlık Fonunun denetim raporlarını görüşeceğiz. Yani şu durumu tespit etmem gerekir: Varlık Fonunun denetim raporunun hemen altında Cumhurbaşkanlığının mührü var. Denetim raporuna mühür koymuşlar Cumhurbaşkanlığının ve Varlık Fonu Yönetim Kurulu Başkanı da aynı mühürle Cumhurbaşkanının forsuyla beraber Varlık Fonu raporunun önüne geçmiş. Ya bu durumun -açıkça söyleyeyim- ironisini görmemiz lazım. Yani Sayın Cumhurbaşkanı Varlık Fonunun Yönetim Kurulu Başkanı, aynı zamanda Denetim Kurulunun da Başkanı, aynı mühürle karşı karşıyayız. Bu durum doğru değil Sayın Başkan, şeklen de olsa, siyasi olarak da olsa doğru değil. Bu durumu umarım ki -seçimler yakın- yakın zamanda değiştireceğiz yani bu durumu değiştirmemiz gerekiyor. Denetim dediğiniz şey hem yönetim kurulu başkanı olan kişinin denetçileri atadığı, denetimi kendi kendine denetlediği şey olamaz, olmamalıdır. Yani böyle bir denetim şekli dünyanın hiçbir yerinde denetim olarak görülmez. Uluslararası standartlarda da böyle bir denetimin baştan yanlış olduğu değerlendirilmesini yapmak isterim, kayda geçirmek isterim.

İkinci olarak, Sayın Başkan, şimdi biz “Denetim yapıyoruz.” diyoruz ama adı denetim değil -siz de bunu koydunuz- yani aslında bir bilgilendirme toplantısıyla karşı karşıyayız. Biz de siyasi değerlendirmelerimizi yapacağız ve ibra etmiş olmayacağız. Sonuç olarak, burada, çoğunluk milletvekilleri “Evet, ben bu raporu ibra ediyorum.” diye el kaldırmayacaklar yani burada, bu durumu da değiştirmemiz gerekiyor mutlaka. Yani yasal çerçevede bunu değiştirmemiz gerekir ve diğer denetim raporları gibi burayı ibra mekanizmasına mutlaka değiştirmemiz gerekir yani bu denetim kurulu raporlarının -ibra şeklinde- Meclisin iradesiyle ibra edilmesini sağlamamız gerekir.

Diğer bir konu, Sayın Başkan, Yönetim Kurulu üyeleri burada değil, bir tek Sayın Arda Bey Genel Müdür ve Yönetim Kurulu üyesi olarak burada ama sunumda da görüyoruz, 7 Yönetim Kurulu üyesi var, bunların yalnızca 1’i burada. Ben Sayın Cumhurbaşkanının buraya gelmesini elbette beklemiyorum, keşke gelseydi; aslında çok şapkalı bir kişi sonuç olarak, buraya da Varlık Fonunun Yönetim Kurulu Başkanı olarak gelmesini arzu ederdim.

Sayın Başkan, beni dinliyor musunuz bilmiyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Dinliyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama Arda Bey dışındaki diğer 5 Yönetim Kurulu üyesinin niye gelmediğini, niçin gelmediğini siz biliyorsanız lütfen siz söyleyin; bilmiyorsanız, başlamadan önce, Sayın Arda Bey... Yani her yıl mı aynı mazeretle karşı karşıyayız bilmiyorum “İşleri çok yoğun.” demiştiniz geçen sene. Tamam, biliyorum, Alpaslan Bey’in başka şapkalı da var, bir bankanın Genel Müdürü; diğer kişilerin başka başka şapkalı da var ama yılda bir gün hesap veriyorsunuz yani yılda bir gün gelip burada denetim... Yani Türkiye’nin en önemli kuruluşları sonuç olarak Varlık Fonunun altında. Yılda bir günlerini ayıramıyorlar mı buraya Sayın Başkan? Ben açıkça söyleyeyim, bir kez daha kayda geçireyim; bunun Türkiye Büyük Millet Meclisine büyük bir saygısızlık olduğunu düşünüyorum ve bu saygısızlığa karşı da size şu çağrım var: Bugün lütfen bu oturumu erteleyin, Yönetim Kurulu üyelerini buraya davet edin, gelsinler Yönetim Kurulu üyeleri, bizim siyasi eleştirilerimizi duysunlar Sayın Başkan. Bu, büyük bir saygısızlıktır, bunu kabul etmiyoruz. Erteleme öneriyorum bu oturumu.

Son olarak da şunu söyleyeceğim: Denetçiler kimler? Az önce sunumda gördük ama yani bu raporu yazan denetçilerin hepsi burada mı? DDK denetçileri Murat Selim Aydemir, İlkey Çelenay, Osman Ceyhan Ertuğrul; SPK uzmanları...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Burada hepsi.

DEVLET DENETLEME KURULU DENETÇİSİ MURAT SELİM AYDEMİR – 1 kişi eksik var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kim?

DEVLET DENETLEME KURULU DENETÇİSİ MURAT SELİM AYDEMİR – Osman Ceyhan Ertuğrul.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Mazereti mi var?

DEVLET DENETLEME KURULU DENETÇİSİ MURAT SELİM AYDEMİR – Yok, kamu görevinden ayrıldı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Diğer bu SPK uzmanları, KGK uzmanları, hepsi buradalar mı efendim?

DEVLET DENETLEME KURULU DENETÇİSİ MURAT SELİM AYDEMİR – Evet, buradalar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İmzası olanların hepsi burada, 1 kişi kamu görevinden ayrıldığı için gelemedi; tamam, bunu da kayda geçirmiş olduk. Ama Sayın Başkan, Yönetim Kurulu üyeleri olmadığı için -benim temel talebim odur- bu birleşimi kapatın, Yönetim Kurulu üyeleri buraya geldiği zaman bu birleşime devam edelim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Cevaplayacağım bu eleştirinizi.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Naci Cinisli, usul hakkında buyurun lütfen.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de sizin, değerli milletvekillerimizin, Varlık Fonunun kıymetli yöneticilerinin ve basın mensuplarının yeni yılını kutlarım ve sizleri saygıyla selamlarım.

Varlık Fonuyla ilgili biz gerek Genel Kurulda gerekse Komisyon toplantılarımızda pek çok yorumda bulunduk fakat şu an usul hakkında konuşuyorum ve bence bugünün en önemli kısmı usul çünkü burada bizim yaptığımız, benden önceki değerli milletvekillerinin de ifade ettikleri gibi, bir denetim değil; biz burada bir tartışma yapıyoruz, aslında siyasi bir görüşme yapıyoruz ve karşımızda da maalesef hiçbir siyasi yok. Bu, değerli katılımcıların, değerli Varlık Fonu yöneticilerinin emeklerini hiçe saydığım anlamına lütfen gelmesin, başka bir konudan bahsediyorum.

Yine, ekim ayında yapmamız gereken toplantıyı ocak ayında yapıyoruz ve bugün önümüzdeki rapor da gerçek rapor değil. Bu rapor, aslında gerçek rapor PricewaterhouseCoopers'in raporu; şu anda önümüzdeki rapor özetlenmiş, belki de sansürlenmiş hâli. Ben PricewaterhouseCoopers'in hakiki raporunu bilmek ve görmek isterim açıkçası. Ne vardı ve bunda ne var? Eminim ki farklılıklar vardır.

Dediğim gibi, teoride denetim yapıyoruz ama şu anda biz bir görüşme hâlindeyiz. Varlık Fonu pek çok kanundan, vergiden, harçtan da muaf; o yüzden, bizim usulün nasıl olması gerektiğini belki önceden görüşmemiz lazımdı ve KİT Komisyonunun da belki bu toplantıya dâhil olması lazımdı. Varlık Fonu şirketlerinden bir kısmı KİT Komisyonunu da ilgilendiren şirketler.

Yine, burada hizmete özel görüyorum; bu, hoş bir şey değil. Neden hizmete özel? Bizim bunu çok daha açık şekilde tartışabiliyor olmamız lazım ve bu Varlık Fonu Denetim Raporu’nu internette de sizin şeffaflıkla açıklıyor olabilmeniz lazım. Santiago Prensipleri’nden Değerli Genel Müdürümüz bahsetmişti vaktiyle. Santiago Prensipleri bağımsızlık, iyi yönetim, şeffaflık, hesap verebilirlik... E, neden biz bunu hizmete özel olarak tartışıyoruz? Sizin bunu açıkça, 85 milyonun görebileceği şekilde paylaşabiliyor olmanız lazım. Bunları ben özellikle belirtmek istemiştim. Sayıştaydan da kimsenin katılmadığını görüyorum.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Vekilim...

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Siz Sayıştay üyesi misiniz?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Evet.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Atlamışız.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Sayıştaydan da Allah’tan bir kişi var çünkü Sayın Genel Müdürümüz “Yüzde 88’i Sayıştay denetimine tabi.” demişti ama Sayıştayın Başkanı vaktiyle demişti ki: “Bize tabi değil.” Burada da bir çelişki var, bunun da lütfen açıklığa kavuşturulmasını rica ediyorum.

Teşekkür eder, saygılar sunarım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Mustafa Kalaycı, usul hakkında buyurunuz.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Türkiye Varlık Fonu değerli yöneticileri, kıymetli arkadaşlarım; ben de yeni yılınızı tebrik ediyorum. Plan ve Bütçe Komisyonumuzun yeni yıldaki çalışmalarının verimli geçmesini ve ülkemiz ve milletimiz için hayırlı sonuçlar getirmesini Milliyetçi Hareket Partisi olarak diliyoruz.

Ben “Bizim yaptığımız denetim değil.” görüşüne katılmıyorum. Niye? Çünkü Türkiye Büyük Millet Meclisinin temel iki görevi var, yasama, denetim. Yasama olmadığına göre denetim yapıyoruz yani bundan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İbra.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – İbra, kanunlara göre ilgili makamlarca yapılır, genel kurul olan yerlerde genel kurul tarafından ibra edilir. Bunu KİT denetim raporlarıyla aşına olan arkadaşlarımız çok iyi bilirler, KİT denetim raporlarında da kendi genel kurulu olan KİT’lerde kendi genel kurulunda ibra edilir ya da edilmez, Türk Ticaret Kanunu’nun amir hükümleri budur yani bizim yaptığımız denetimdir. Bir karar alamaz mıyız şimdi raporda ya da başka kanalla edindiğimiz bir bilgi üzerine? Komisyon olarak denetim amaçlı bir karar alabilir miyiz? Alırız yani.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Alabilir miyiz, karar alabilir miyiz? Alabilir miyiz gerçekten?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Tabii, tabii, KİT...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir karar alabilir miyiz?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Hocam dinlemiyorsun beni.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yok, dinliyoruz.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yani KİT Komisyonu bu kararı alıyor. Yani diyor ki...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Biz de alabilir miyiz?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Gerekirse alabiliriz tabii, öyle bir yetkimiz var.

KİT Komisyonu der ki mesela, şu konunun falan bakanlık tarafından bir incelenmesi... Yani diyebilir bana göre.

Ben, bu kapsamda Devlet Denetleme Kurulu denetim elemanlarımıza, SPK ve, KGK uzmanlarımıza teşekkür ediyorum hazırladıkları rapor için. Raporun sonuç bölümünde öneriler de var zaten, herhâlde burada onları da konuşuruz, o konudaki görüşlerimizi ilerleyen aşamada ifade ederiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu raporu uygun bulmuyorum diyebilir mi?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Diyebilir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Cemal Öztürk, usul hakkında buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; Varlık Fonumuzun Değerli Genel Müdürü ve yönetim kurulu üyesi ve genel müdür yardımcıları, değerli çalışanları, Sayıştay temsilcimiz ve Devlet Denetleme Kurulundan gelen arkadaşlarımız; hepinizi ben de saygıyla selamlıyorum.

2023 yılının ülkemize, milletimize ve bütün insanlığa hayırlar, güzellikler getirmesini diliyorum.

Denetim konusunda aslında Varlık Fonunun ana sözleşmesinin yani Kanun'un 6'ncı maddesi açık, sarıh, burada Türkiye Büyük Millet Meclisine de denetleme yetkisi veriyor, müsaade ederseniz onu okumak isterim. 6'ncı maddenin (1)'inci fıkrası ne diyor? “Şirket, Şirket tarafından kurulacak diğer şirketler, Türkiye Varlık Fonu ve Türkiye Varlık Fonu bünyesinde kurulacak alt fonlar bağımsız denetime tabidir.” Devamında da son fıkrada yani (3)'üncü fıkrada “Şirket, Şirket tarafından kurulacak diğer şirketler, Türkiye Varlık Fonu ve Türkiye Varlık Fonu bünyesinde kurulacak alt fonların bir önceki yıla ait mali tabloları ile faaliyetleri, her yıl ekim ayında Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu tarafından, birinci ve ikinci fıkralar kapsamında hazırlanan ve Cumhurbaşkanlığı tarafından gönderilen denetim raporları üzerinden görüşülerek denetlenir.” diyor. Yani burada, Kanunumuzda “denetlenir” ifadesi olduğu için bizim yaptığımız bir denetim faaliyetidir. Yine, kaldı ki -biraz sonra Sayın Genel Müdür sunumunda belirtecek zannediyorum- sunumun bize gelen yazılı metninde de denetimin çerçevesini “bağımsız denetim, Devlet Denetleme Kurulu denetimi ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu denetimi” diye de yazmış, biraz sonra da sözlü sunumunda zannediyorum ifade edecek. Kaldı ki yine, Varlık Fonuna ait şirketlerin birçoğu da KİT Komisyonunda denetleniyor, Sayıştay tarafından da denetleniyor. Bütün bu muvacehede yaptığımız işin bir denetim olduğunun da kayıtlara geçmesini ben hassaten belirtmek isterim. Dolayısıyla usulen belki tamamlamamız gereken işler olabilir çünkü 2016'da bu kanun çıktı ve 2018'den sonra aslında faaliyetlere başladı. Yapacağımız işler bir usul itti hazı açısından da önemlidir diyorum ama yaptığımız işin esasının denetim olduğunun da altını tekrar tekrar çiziyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Cemal Bey.

Usul hakkında Sayın Bekaroğlu.

Mehmet Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; ben de yeni yılınızı kutluyorum, hayırlı olur inşallah.

Şimdi söyleyeceklerimi tek tek arkadaşlar söylediler, bunlara elbette katılıyoruz. Şunu tekrar kayda geçmesi için ifade edeceğim: Sayın Başkan, usulle ilgili geçen sene yapılan tartışmalar sonrasında siz bir konuşma yapmıştınız ve usulle ilgili eksikliklerin olduğunu kabul etmişsiniz ve bu konuda -Bülent Bey'in ifade ettiği gibi- çalışmalar yapacağınızı söylemişsiniz ama o çalışmaları yaptığınıza dair bize bir bilgi gelmedi. Usulle ilgili bir çalışma yapıldı, burada müzakere edildi de o usule göre mi bu denetimi yapacağız, bu konuyla ilgili bir bilgiye sahip değiliz. Madem denetlemedir bu gerçekten, o zaman, denetlemenin bir usulü olması gerekiyor. En azından, bunu kısa bir zamana sıkıştırılıp işte, şimdi, biraz sonra zaman tahdidi yapacaksınız "Beş dakika konuşun." "On dakika konuşun." falan diyeceksiniz, böyle bir denetleme olmaz. Sonunda, Mustafa Bey'in ifade ettiği gibi, bir rapor da yazılacaksa efendim "Denetleme uygun değildir." veyahut da "Uygun." denilecekse o zaman, alt komisyon kurulur, alt komisyon Türkiye Büyük Millet Meclisinin konuyla ilgili uzmanlarıyla çalışır, bir rapor hazırlar, gelir; burada onun üzerinde değerlendirme yapılır. Yoksa şöyle bir şey oluyor: Bu kanun 2016'da ilk defa Türkiye Büyük Millet Meclisine, Plan ve Bütçe Komisyonuna geldi ve orada hiçbir şekilde bu denetim mekanizması yoktu, Cemal Bey ve bütün arkadaşlar çok iyi bileceklerdir. İtiraz edildi muhalefet tarafından, böyle bir şey olmaz, Türkiye'nin dünya kadar varlığını, yıllardan beri biriktirdiği varlığını bu fonun altına alıyorsunuz ve bir şekilde... Bunlar Sayıştay denetimine tabidir... Şimdiye kadar olan şirketler tabidir, diğerleri, yeni kurulan şirketler tabi değildir arkadaşlar. "Sayıştay denetimine de tabidir, KİT Komisyonunda da konuşuluyor." Öyle değil Cemal Bey. Yeni kurulan şirketler tabi değildir, bakarsanız orada görürsünüz. Dolayısıyla bir denetleme yapıyorsak gerçekten, burada bunu ciddi bir şekilde konuşur, tartışır, karara bağlayacak şekilde gideriz yoksa şu olur: Ha, bu itirazlardan sonra, biz de işte, böyle bir mekanizma kurduk... İlk defa burada söyleniyor -Mustafa Bey'e teşekkür ediyorum- "Bu bir denetlemedir." Diye, Cemal Bey'e de teşekkür ediyorum, ilk defa söyleniyor "Denetlemedir." Denetleme ise denetlemenin gereğini yapacağız yoksa göstermeliktir bu iş, göstermelik.

Bakın, size bir şey anlatayım değerli arkadaşlarım: Yıllar önce Suriye'ye gittik Doğu Konferansı ekibi olarak, Suriye Meclisini de ziyaret ettik, bize çok iltifat ettiler -yani o zaman barış rüzgârları esmeye başlamıştı- Mecliste konuşma hakkı filan verdiler. Sonra, Meclis Başkanıyla oturduk, sohbet ettik, sohbette dedik ki: "Türkiye'de işte, Suriye dostluk grubu kurulacak." "Öyle mi?" dedi. "Tamam, ben kurdum şu anda Türkiye dostluk grubunu." İsmail diye bir arkadaş vardı, orada milletvekiliydi, Kayseri'yle de bağlantısı vardı, Türkiye'de okumuştur. "İsmail, seni de başkan yaptım." dedi. Böyle değil burası, Türkiye Cumhuriyeti devleti böyle değil, bin yıllık işte, iki bin yıllık devlet tecrübeleri, cumhuriyetten bugüne kadar yapılan kazanımlar... Burası çadır devleti değil.

Cumhurbaşkanı çıkıyor bir gün evvel diyor ki: Yüzde 25 yaptım çünkü şeyler böyle, refah payı da verdim. Ya, o gün canı sıkıldı "Yüzde 30 yaptım."

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Usule dönebilirsek Mehmet Bey.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Olmaz arkadaşlar, böyle bir fikir olmaz, böyle bir Türkiye'nin sürdürülebilirliği olmaz değerli arkadaşlarım, lütfen yapmayın.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Usule ilişkin söz verdim size.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yapmayın, bunu çok yanlış yapıyorsunuz. İleride gerçekten bu millet bir şekilde sizi farklı anar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim.

Sayın Kamil Sındır, usule ilişkin.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben, öncelikle, tabii hepimizin, bütün milletimizin, bütün insanlığın yeni yılda iyiliklerle, güzelliklerle karşılaşmasını diliyorum.

Şimdi, Sayın Başkan, bu “Her yıl ekim ayında denetlenir.” ifadesi kaç yıldır... Ben ona baktım, geçmişten bugüne tek tek çıkardım yıllarını. 5 Ocak 2022’de görüşülmüş, daha önceki yıl 27 Ocak 2021’de görüşülmüş. Varlık Fonu, bir tek 16 Ekim 2019’da ekim ayında görüşülmüş. Onun dışında, hep bir sonraki yılın ocak ayında görüşülmüş genellikle. Şimdi, dolayısıyla eğer burada gerçekten gecikmeye neden olan periyodik iş ve işlemlerden kaynaklanan bir süreç yaşanıyorsa ekim ayı değil de “Bir sonraki yılda ocak ayı.” diye kanunda değişiklik yapılsın, kanuna aykırı bir uygulamayla sürekli karşı karşıya kalmayalım, maruz kalmayalım ya da eğer öyle bir durum yoksa da ekim ayında gelsin, biz de denetim mi yapıyoruz, ne yapıyoruz bunu gerçekleştirelim.

Şimdi, denetim konusunda ben de birkaç şey söylemek istiyorum. Eğer bir yapının, bir kurumun, bir tüzel kişiliğin mali durumu veya yönetsel denetimi yapılıyorsa denetimin bir sonucu olur. Yani denetim sonucu ortaya çıkan rapor ibra edilir, uygun görülür görülmez. Şerhi olur varsa onlar da kayda geçer, bir resmiyet kazanır. Sadece tutanaklar üzerinden denetim resmiyeti olmaz, tutanaklar burada yapılan görüşmelerdir, herhangi bir oylamaya da maruz olmadığı için havada uçup giden şeylerdir. Dolayısıyla biz, neredeyse devletin birçok varlığını, değerini bir araya topladığımız bir fon üzerinden yapılan iş ve işlemlerin denetimini yapıyoruz -belki de en önemli görevlerden bir tanesi bu- devletin varlıklarının toplandığı bir fonu denetliyoruz ama adı “denetim” kanunda, yönetmelikte, orada, burada “denetim” diyor, gelen yazılarda vesaire. Denetim ama sonuç itibarıyla, adıyla bağdaşmayan bir iş yapıyoruz, bir eylem yapıyoruz. Örneğin, bizim, bununla ilgili bir şerhimiz, resmî olarak kayda gireceğimiz, sunacağımız, tutanak dışında kayda geçecek bir süreç olmadığı sürece bu bir denetim değil, bir bilgilendirme, bize sunulan raporlar üzerinden... Burada bulunan bütün bürokratlarımıza önce hoş geldiniz diyorum, kusura bakmayın, bağışlayın, Sayın Genel Müdür ve Yönetim Kurulu Üyesi, genel müdür yardımcıları ve bütün fon bürokrati arkadaşlarımız, hepsine saygılarımı sunuyorum, sayın denetçiler, Devlet Denetleme Kurulu, Sayıştay ve aramızda bulunan bütün basın emekçileri aynı şekilde. Ama bunun, böyle bir süreç sonucunda ancak “denetim” olarak tabir edilebileceğinin altını çizerek ben de vurgulamak istedim.

Fonla ilgili diğer görüşlerimizi bilahare sunacağız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim.

Bülent Bey, usule ilişkin ilave bir şey mi vardı?

Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Kalaycı’nın bu denetim konusunda açtığı tartışmayı önemli buldum, kayıtlara geçmesi lazım, dediğiniz gibi usulü belirliyoruz.

Şimdi, denetim, siz de geçen yıl öyle dediniz, bu siyasi bir denetim, denetim değil değil de siyasi bir denetim yani biz defter, belge üzerinden... “Denetim” geniş bir kavram bir kere, biliyorsunuz, finans denetimi var, belge denetimi var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Geçen yılki tutanağı getirttim, birazdan okuyacağım ne dediğimi.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - Farklı denetimler söz konusu. Buradaki bir siyasi denetimdir sonuç olarak. Biz, defter, belgelere girip de defter, belgelerin, kayıtların denetimini yapmıyoruz o anlamda, siyasi bir denetim yapıyoruz. Tabii ki burada, TBMM'nin yaptığı yasama ve denetim işlevindeki denetim anlamında bir denetim burada söz konusu.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Meclis denetimi.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir Meclis denetimi. Dolayısıyla yüzeyseldir, siyasidir. Burada derinlemesine, detaylı denetim ayrıca yapılmıştır zaten, onun üzerinden biz değerlendirmeler yapıyoruz, siyasi değerlendirmelerdir bunlar. Bu tarafı önemli ancak Sayın Kalaycı'ya da katılıyorum Sayın Başkan; müphem gördüğümüz, daha fazla derinleştirilmesini uygun bulduğumuz konuların da ayrıca denetlenmesini isteyebilmeliyiz, bunu da yapabilmeliyiz yani burasının da böyle bir işlevi olmalı. Şu konular biraz daha denetlensin, daha detaylı bilgi verilsin Komisyonumuza. diyebilmeliyiz, dememiz gerekir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan sizin de ilave bir sözünüz var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, şunu bir netleştirirseniz: “Hizmete özel” dediğimiz bu belgelerin, bu, hizmete özel sınırı nedir? Yani ben bunları tekrar kayda geçirmenizi istiyorum. Ya, ben bu bilgileri basınla şimdi paylaşabilir miyim yani görüntüleri paylaşabilir miyim, yoksa paylaşamaz mıyım? Okuyabilir miyim? Bunun sınırı nedir? Nerede suç işlemiş olurum? Bunları açıklarsanız sevinirim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum.

Aslında söyleyeceğimi Bülent Bey ifade etti, beni teyit etti. Yani biz Meclis olarak denetim fonksiyonumuzu burada yerine getiriyoruz, sorular soruyoruz, bilgiler alıyoruz. Yani benim kastettiğim şu: Her konuda illa karar almamız gerektiği değil.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hemen geri adım atıyorsun yani Sayın Kalaycı.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Ola ki bir yolsuzluk tespiti var, şüpheli yani karar alma yetkimiz elbette var Komisyon olarak. Yani Komisyon gündemine hâkimdir, elbette her konuda karar alabilir.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Karar yazılır ya.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – İkincisi, yeni kurulan şirketlerin hepsi denetime tabidir.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayıştay denetimine mi tabi, bağımsız denetime mi?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Burada 2 tane denetim raporu var, Varlık Fonu denetimi ve Varlık Fonu Yönetim Anonim Şirketin denetimi. Eğer raporlara baktıysanız hocam, kurulan yeni şirketlerin hepsinin denetimi de var bu raporlarda.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayıştay denetimi mi var?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayıştay değil.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ben Sayıştay denetimi dedim. Elbette bağımsız denetimden geçiyor.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Kanunun öngördüğü, 6741 sayılı Kanun'un öngördüğü...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayıştay denetimi yok, devlet, Türkiye Büyük Millet Meclisi denetlemiyor, onu demek istedim.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Hocam, şimdi, Anayasa’ya göre 108 ve 165 kamu idarelerinin denetimini düzenleyen maddeler, orada, sermayesinin yardan fazlası olanların Meclis tarafından denetiminin kanunla düzenleneceğini söylüyor. Bu konuda çıkan 3346 var, KİT’lerle ilgili; 6085 var, Sayıştay Kanunu’yla ilgili. Bu Varlık Fonunun denetimiyle ilgili de yine kanunla yapılmış bir düzenleme var. Bu kanuna uygun bir şekilde yapılan denetimin görüşmesini yapıyoruz yani. 6’ncı madde açık.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Sayın Kalaycı.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hangi kanunla? Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Sayıştay denetler... Yok öyle bir şey.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Değerli Başkanım, o zaman şöyle diyelim: Denetliyoruz ama yaptırımımız yok, bir yaptırım gücümüz şu anda yok.

Bir de burada, bir Varlık Fonu var, şirketleri var, alt şirketler var, alt fonlar var; biz samanlıkta iğne arar gibi bir durumdayız aslında. İleriki konuşmalarımda kaç tane şirket, kaç tane fon, ne var ne yok –lütfen adet olarak bize verirsiniz memnun olurum- bunları soracağım; şimdiden hazırlanırsanız sevinirim, sağ olun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Cemal Bey, ilave bir şey mi?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – İlave yapacağım, evet.

Değerli Başkanım, tabii, arkadaşların fikirlerine saygı duyuyorum. Sayın Kuşoğlu’nun dediği gibi, biz burada, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına yani millet adına bir denetim yapıyoruz; bu, doğru. Ama şunu da kabul etmek lazım: Yani biz bir teknik komisyon değiliz yani ayrıntılara girip de virgüline noktasına kadar hesapları incelemeye ne imkânımız var ne de buna zamanımız var. Bizim önümüze gelen denetim raporları üzerinden tabii ki yaptığımız hiçbir denetim... Haklısınız, siyasi bir denetim çünkü hepimiz siyasiyiz aynı zamanda. Burada olumsuz gördüğümüz ya da denetim standartlarına aykırı bir durum varsa elbette dile getireceksiniz, biz getireceğiz. Yani bunu millet adına yapacağız yani burada bir müphemlik yok. Ama çerçeve belli yani o kanunun 6’ncı maddesi açık, yazmış bunu, zaten bu denetim çerçevesinde, bağımsız denetim bir gereği.

Evet, arkadaşlar diyor ki: “Sayıştay denetimi yok.” Fakat Devlet Denetleme Kurulunun denetimi var burada, yine Türkiye Büyük Millet Meclisinin de bu denetim raporları... Ki bize gönderilen 2 tane rapor var hem Varlık Fonunun hem de alt şirketlerin; bunları inceleme vaktiniz oldu olmadı; o ayrı bir olay. Elbette burada siyasi olarak olumlu olumsuz ifadeler gündeme gelecek, kayıtlara geçecek; bu da bir denetimdir. İlla, bu denetim raporunu “Onaylamak, reddetmek.” diye bir oylama olmayacak. Ama buradaki esas belirleyici unsur, 2016’da çıkmış olan Varlık Fonu Kanunu çerçevesinde bunu görüşürsek sanıyorum konuyu ana kanaldan çıkarmamış oluruz. Ama hep söylüyorum: Bu, yeni bir durum yani

Varlık Fonu, her ne kadar üzerinden altı yıl geçmiş ama yapacağımız çalışmalar, geleceğe ilişkin de bir teamül oluşturacaktır. Onun için yapıcı, yol gösterici, yorumlayıcı katkılarda bulunursak gelecekte de bunlar bizim için birer temel olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Kısa bir şey söyleyeceğim Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Kalaycı, bir ilaveniz var galiba.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, kavramlar yanlış anlaşılmasın diye ifade ediyorum yani yıllarca ben de denetim elemanlığı yaptım, denetim elemanlığından gelen arkadaşlarımız bilir; denetim, denetimdir yani teknik bir iştir. İç denetim vardır, dış denetim vardır, mevzuata uygunluk denetimi vardır yani denetimin alt şeylerine bakarsak bunlar vardır. Bizim burada yaptığımız Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetim yani milletimiz adına bir anlamda. Ben “siyasi” lafına da... Bizler elbette siyasi kişileriz ama yaptığımız denetim Meclis adına bir denetimdir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, teşekkür ederim.

Sayın Bekaroğlu, sizin ilave bir şeyiniz var galiba.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Evet, teşekkür ederim.

Şimdi, Cemal Bey, işi “Usul koyalım.” filan derken de örtmeyeceksiniz. Elbette teknik bir denetim, teknik şeylerde de biz uzman değiliz, doğru. Bu sebepten dolayı Türkiye Büyük Millet Meclisi var, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetleme yapan çok önemli bir kuruluşumuz var, referans kuruluş; Sayıştay. Sayıştay, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına o işleri yapıyor, raporunu bize gönderiyor. Bizim uzmanlarımız onlar Cemal Bey kardeşim. Eğer bu devletin, bu milletin malı ise -ki Varlık Fonundaki varlıkların tamamı bu milletin malıdır, hem de tırnaklarıyla yüz seneden beri biriktirdiği, ettikleridir, tüyü bitmemiş yetimin hakkı işte tam da buradadır- bunu denetlerken çok ciddi davranmak lazım yani dostlar alışverişte görsün olmaz. Bizim adımıza onlar denetliyor, dolayısıyla biz de o şekilde davranarak... Eğer burada, bunu biz yapamıyorsak alt komisyon kurulur, uzmanlar çağrılır, o uzmanlar raporu hazırlar, biz bunu konuşuruz. Şimdi, Sayın Kalaycı ifade etti “Yeni şirketler Sayıştay denetimine tabi değil.” diye ama bu şirketlerin sermayesinin de tamamı, yüzde 51’inden fazlası kamunundur, milletindir. Dolayısıyla o denetimde çok ciddi problem var, bu yasanın gözden geçirilmesi gerekiyor, ciddi problem var ve giderek işler o şirketlere doğru gidiyor, götürülüyor, özellikle götürülüyor. Dolayısıyla o şirketlerin denetimi de sadece bağımsız denetimle olmaz, Sayıştay denetimine tabi olması gerekir.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Devlet Denetleme Kurulu var.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Devlet Denetleme Kurulu -gene konuşacağız- bir denetleme yapmıyor, bağımsız denetçilerin yapmış oldukları rapor üzerinde bir denetleme yapıyor. Bu ne kadar bir denetlemedir, bilmiyorum; bir.

İki: Kim görevlendiriyor Devlet Denetleme Kurulunu? Cumhurbaşkanı. Neyi denetliyorlar? Cumhurbaşkanının başkanı olduğu bir vakfi denetliyorlar. Böyle bir garabet olmaz, bu yanlış değerli arkadaşlarım. “Katkı sağlayın.” diyorsunuz “Usul oluşacak.” diyorsunuz, bakın, sağlıyoruz katkısı, kapatmayın kulaklarınızı, lütfen bunları dikkate alın.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, usul hakkında ifade edilen konularla ilgili ben de müsaadenizle görüşlerimi paylaşmak isterim. Öncelikle, tarihle ilgili değerlendirmeler yapıldı. Ekimde kanun gereği görüşmemiz gereken bir doküman ama maalesef genellikle sarkıyor bu tarih. İki sebepten kaynaklanıyor: Dış denetim ve Devlet Denetleme Kurulu süreçleri bazen uzuyor. Mesela pandemide bunu özellikle yaşadık. Birtakım zorunlu şartlar gereği bu süreçler uzayınca Meclise gelmesi gecikiyor, gecikince biz de gecikmeli görüşmüş oluyoruz, birincisi bu. İkincisi de Komisyonumuzun gündeminin yoğunluğundan olabiliyor. Yoğun bir şekilde kanunları görüşen bir komisyonumuz var, bir de ekim ayından başlayan bütçe süreci var. Dolayısıyla, Sayın Sındır'ın teklifi aslında bence tartışılmaya değer bir teklif yani ekim ayı değil de bir sonraki yılın ocak ayında görüşmek sanki daha anlamlı gibi görünüyor. Aralığın sonunda yapacaktık aslında biz bu görüşmeleri ama doğrusu bütün gruplar, bütün arkadaşlarımız...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yoruldu.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ -...“Erteleyelim.” dediler, biz de genel kanaate uyarak erteledik yoksa geçen yıl aralık ayında bu görüşmeleri yapacaktık, ocağa kalmasının sebebi de bu, onu da izah etmiş olalım. Ama dediğiniz gibi, bir kanuni değişiklik yapılabilir. İdare hukukunda bu tür tarihlerin 2 tür anlamı var benim bildiğim, kamu yönetimi mezunu bir öğrenci olarak söylüyorum: Bir yaptırıma bağlanmış tarihler vardır yani olmazsa bir yaptırım öngörülen tarihler vardır bir de yaptırım olmadan referans olarak verilen -bir anlamda- tarihler vardır. Elbette kanunlara saygı gereği bu tarihlere uymak gerekir ama bu tarihlere uymayınca yaptırımı da yok doğrusu; böyle bir durumda, idare hukuku açısından ikili bir uygulama var.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ama kanuna aykırılık var Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ama dediğiniz gibi yani tabii ki ideal olanı, kanunda ne yazıyorsa o zaman gerçekleşmesi, onda bir tartışma yok ve kanunlara saygı gereği de bence dediğiniz teklif tartışılmaya değer. Tabii bütün gruplar anlaşır, o kanunda bir değişiklik yaparız bir vesileyle ve bu, bundan sonra öyle uygulanabilir.

Denetim konusuna gelecek olursak; “denetim” kavramıyla ilgili çok yetkin arkadaşlarımız var burada. Ben geçen sene de bunu söylemişim –onların yanında çok yorum yapmayı doğru bulmuyorum ama- benim bildiğim kadarıyla, denetimin farklı anlamları var, aynı kavram altında farklı anlamları var -geçen yıl da onu ifade etmişim- tek bir tanımı yok, tek bir denetim türü yok, farklı denetim türleri var. “Biz denetim yapmıyoruz.” şeklinde hiçbir ifadem söz konusu olamaz. Kanun gereği burada bir denetim yapıyoruz. Ama yine arkadaşlarımız ifade ettiler, biz Meclis denetimi yapıyoruz; işte “audit” dediğimiz şey var, iç denetimler, dış denetimler, soruşturma var, değişik denetim türleri var. Biz Meclisin idareyi denetleyen, Meclis adına... Meclisin zaten iki temel fonksiyonu var: Bir, yasa yapma, bir de denetim; halk adına, millet adına idareyi denetleme fonksiyonu. O çerçevede bir denetim yapıyoruz ve bu denetimin ben çok anlamlı olduğunu düşünüyorum yani bunu söylerken sanki “denetim” kavramı hafif kalıyor gibi söylemedim ben doğrusu, tam aksine -bunu geçen seneki tutanaklarda da söylemişim- bu önemli kuruma yol gösterici, çeşitli eksikliklerini gidermesini sağlayıcı, ileride yapacağı çalışmalara ışık tutucu bir denetim olduğuna inanıyorum açıkçası. Burada ifade edilen hususları, idarecilerimiz, bürokratlar, gruplarımız mutlaka not ediyorlar. Kaldı ki şöyle bir usulümüz de var: Varlık Fonu denetim raporlarına ilişkin görüşmelerin tamamlanmasını müteakip hazırlanan komisyon raporu, siyasi parti gruplarının ek görüşleri de eklenmek suretiyle, komisyon başkanı imzasıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmaktadır; oradan da Cumhurbaşkanlığına gönderilmektedir. Dolayısıyla burada sadece tutanaklara geçmiyor görüşler, aynı zamanda, gelen bütün görüşler bir rapor hâline getiriliyor, Başkanlığa sunuluyor, oradan da idareye sunuluyor; böyle bir mekanizma da söz konusu ama kanunda bir oylama usulü öngörülmemiş, o anlamda bir oylama yok kanunda, ona gerek de

yok yani buradaki görüşmeler, değişik partilerin, grupların görüşleri zaten tespit ediliyor ve bunlar aktarılıyor. Dolayısıyla bu denetim değersiz bir denetim değil, son derece kıymetli, değerli bir denetim; onu özellikle belirtmek isterim.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Hiçbir kıymeti yok.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bakış açınıza bağlı. Ben öyle görüyorum, siz başka türlü görebilirsiniz. Burada söylenecek iyi bir fikri, idarenin alıp uygulaması “Değersizdir.” diyorsanız bu sizin takdiriniz tabii, ben bir şey diyemem.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Kurgu baştan yanlış.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, denetimle ilgili, dediğim gibi, “Bu, kesinlikle denetim değil.” diye bir ifadem söz konusu değil; bu, bir denetim ama denetimin değişik türleri var. Bu da son derece kıymetli bir Meclis denetimi, yol gösterici bir denetim diye bakıyorum. Ama bu usul geliştirilebilir mi, farklı şeyler yapılabilir mi? Geçen sene de tartışmışız. Şimdi tutanaklardan da bakıyorum, orada da ben şunu söylemişim “Denetimden daha iyi anlayan arkadaşlarımız toplanıp ‘Biz böyle baksak daha faydalı olur.’ derlerse onu da tartışırız, ona da açığız.” demişim yani “Koordine ederim, toplarım.” dememişim doğrusu ama yapabildim de tabii, haklısınız yani bunlar yapılabilir ama denetimden hakikaten iyi anlayan, az önce de değerlendirme yapan arkadaşlarımız var; farklı fikirler ortaya koyarlar, bu denetimi daha iyi nasıl yapacağımıza ilişkin yeni bir öneri getirirler; buna da elbette açığız, bunu tartışırız, buna dönük birtakım adımlar da atılabilir. İşte Mustafa Bey gibi, Bülent Bey gibi farklı arkadaşlarımız bu konularda... Ama bende eksik varsa ben de biraz eleştireyim Başkan olarak. Onlar da doğrusu bu konuyu tartışıp gündeme hiç getirmediler, dolayısıyla bu konuda bir adım atamadık. Bir eksiklik varsa hepimizin eksikliği, onu ifade etmek isterim, başta benim eksikliğim; bunu tekrar bir gündem olarak ifade etmiş olayım.

Değerli arkadaşlar, ayrıca denetimle ilgili şunu da ilave etmek isterim: Varlık Fonunun bünyesinde olan şirketlerin büyük bir çoğunluğu, yüzde 90’a yakını Sayıştay ve KİT denetimine tabi kurumlar yani burada biz bütününe bakıyoruz, bütünü denetliyoruz. Bu alt unsurlarla ilgili denetim komisyonları zaten KİT Komisyonu, Sayıştay bu denetimlerini gerçekleştiriyorlar, şirket bazında denetimler. Burada bir konsolide şirketle ilgili -konsolide görünümle ilgili diyelim- bir denetim yürütüyoruz, bütününe ilişkin bir denetim ama tek tek şirketlerle ilgili zaten belirlenmiş denetim usulleri var. Bizzat Varlık Fonunun kurduğu bir şirkete sadece onlar Devlet Denetleme, dış denetime ve tabii Meclisin denetimine tabi, onun dışındakiler ilgili mevzuat gereğince zaten denetleniyorlar; bunu da ifade edeyim.

“Hizmete özel”le ilgili bir açıklama istendi, Sayın Paylan’dı zannediyorum. Şimdi, daha önce biliyorsunuz ilk tartışmalarımızdan “gizli” ibaresiyle geliyordu. “Gizli” ibaresiyle gelmesi bir usul meselesi olarak konuldu ortaya yani Devlet Denetleme Kurulu sadece buraya gönderdiği raporlarla ilgili değil, genel bir uygulama olarak hazırladığı raporlarla ilgili böyle bir belirleme yapıyordu. Buradaki eleştirilerle birlikte bunu tartıştık, en azından Komisyona gelen, herkesle paylaşılan bir metnin “gizli” ibaresiyle gelmesinin çok doğru olmayacağını buradaki eleştiriler çerçevesinde ifade ettik. Onlar da sağ olsunlar bir değişikliğe gittiler ve “hizmete özel” olarak gelmeye başladı, geçen yıldan itibaren böyle bir uygulama, yeni bir uygulama oldu. Artık “gizli” ibaresiyle gelmiyor, “hizmete özel” ifadesiyle geliyor. “Hizmete özel” ne demek? Yani mevzuatta, Cumhurbaşkanlığı kararıyla yayınlanan yönetmelikte “hizmete özel” şöyle tarif edilmiş: “İzinsiz açıklanması veya yetkisiz kişilerce öğrenilmesi hâlinde herhangi bir idari faaliyete, gerçek veya tüzel kişiye, idari soruşturmaya, adli soruşturmaya ve kovuşturmaya zarar verebilecek belgeler için kullanılır.” Ben şunu düşünüyorum, kanaatimi söyleyebilirim burada...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O zaman bir şey açıklayamayız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kanaatimi bir ifade edeyim müsaade ederseniz.

Yani bu doküman şeffaf bir doküman esas itibarıyla, dış denetim dokümanı geliyor ve Devlet Denetleme de onun üzerinde bir denetim gerçekleştirip bir rapor yapıp gönderiyor bize. Bütün partilerle, üyelerle paylaşıyoruz ve burada kamuya açık bir tartışma yapıyoruz. Dolayısıyla bu, genel hassasiyetler dikkate alınarak her türlü burada atıfta bulunulabilir ve uygun görülen yerler paylaşılabılır diye düşünüyorum ben doğrusu çünkü bir denetim yapıyoruz, değerlendirme yapıyoruz, ister istemez rapora, rapordaki içeriğe bir atıfta bulunmak durumunda üyelerimiz. Ben bunun “hizmete özel” vasfına bir halel getirdiğini düşünmüyorum; bunu ifade etmiş oldum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani paylaşabiliriz bunları.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Burada değerlendirmelerinizi yaparken alıntılar yapabilirsiniz, referanslar verebilirsiniz ama dokümanın kendisi hizmete özel.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Görüntü paylaşabilir miyiz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – O sizin takdirinizde, ona ben bir şey diyemem, ona bir şey diyemem ama istediğiniz atıflarda bulunup paylaşabilirsiniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, paylaşabilir miyiz yani burada görüntü?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Benim öyle bir otoritem yok yani ben mevzuatı hatırlattım, onu siz takdir edin, kendiniz takdir edin.

Değerli arkadaşlar, burada her türlü tartışmayı da yapıyoruz, bugüne kadar da pratikte hiçbir sorun da yaşamadık doğrusu.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sen ne anlıyorsan biz de aynısını anlıyoruz yani...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama ne “Evet.” diyor ne “Hayır.” diyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Senin anlattığını da Başkanımız anlamıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne “Evet.” diyor ne “Hayır.” diyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Aynı şeyi anlıyoruz biz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir teorik sorunla uğraşıyoruz, yıllardır hep aynı tartışmayı yapıyoruz yani bu pratik bir karşılığı olan bir mesele değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siz yargıyı istediğiniz gibi kullanıyorsunuz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bugüne kadar öyle bir şey yaşanmadı Sayın Paylan yani yaşandığı zaman görüşümüzü ifade ederiz. Çok teorik bir sorun üzerinden büyütmenin bir anlamı yok bence.

Değerli arkadaşlar, diğer taraftan, Yönetim Kurulu üyeleriyle ilgili görüşümü söyleyeyim yani kanunda “Yönetim Kurulu üyeleri veya Başkanı gelecek.” diye bir ibare söz konusu değil, genel müdür aynı zamanda Yönetim Kurulu üyesi dolayısıyla tam yetkiye sahip, kurumu temsil yetkisine sahip ve burada bilgilendirme yapma kapasitesine ve sorularımıza cevap verme yetkinliğine, yeterliliğine, yetkisine sahip bir arkadaşımız. Yönetim Kurulu üyeleri gelmek isterler, elbette buna engel bir durum yok ama “Hukuken gelmeleri zorunludur.” gibi bir ifade de doğru olmaz.

Arkadaşlarımız “Hazineden gelen olmadı.” demişti. Davet etmişiz ama gecikmeli geldi Hazine temsilcisi, ona da hoş geldiniz diyoruz. Yani Hazinenin de olmasında gerçekten fayda var, bu tartışmalar yapılırken Hazinenin buradaki görüşleri, fikirleri takip etmesinde büyük fayda var diye ben de inanıyorum.

Değerli arkadaşlar, herhâlde tamamlamış oldum, bilmiyorum eksik bıraktığım bir şey kaldı mı ama usulle ilgili...

İlave bir şey mi vardı Bülent Bey usule ilişkin?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkanım, “Ben komisyon kurarız demedim.” dediniz ama şöyle bir şey var: “Bir siyasi denetim yapıyoruz -geçen ki- tutanaklardan okuyorum- yerindeliği ilgili görüşlerimizi, içerikle ilgili görüşlerimizi paylaşıyoruz, yol gösterici bir denetim yani kurumun gelecek faaliyetleri açısından yol gösterici bir denetim gibi geliyor bana ama dediğim gibi, denetimden daha iyi anlayan arkadaşlarımız var. Komisyon olarak nasıl yaklaşalım?” falan dedikten sonra arkadaşlarımız diyorlar ki: “Sizin yapmanız lazım bu işi.” “Yani bir uzmanlık alanı. Burada denetim tecrübesi olan arkadaşlarımız var değişik gruplardan, ben de koordine edebilirim.” demişsiniz. Şimdi, koordineyi zaten otomatik olarak Başkan olduğunuz için, Komisyon Başkanı olduğunuz için sizin yapmanız gerekirdi, onu hatırlattım ben. Hemen 14’üncü sayfada, elinizde geçen yılki Komisyon tutanakları varsa.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tamam, bakayım ona tekrar.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Son paragrafta, altta sizin cümleiniz “Ben de koordine edebilirim.” Zaten sizin koordine etmeniz gerekirdi herhangi birisi görevlendirilmediği sürece. Öyle bir çalışma yapsaydık iyi olurdu, ben onu hatırlattım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Maalesef, benim de eksikim doğru ama gündemimize hiç gelmedi, biraz da yoğun bir gündemi hep birlikte yaşadık, belki bir eksikimiz oldu ama ben de yapılması gerektiğine inanıyorum doğrusu. Denetimden sorumlu arkadaşlarımız bir araya gelip hep birlikte bir tartışma olursa faydalı olur önümüzdeki döneme ilişkin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Seneye biz yapacağız Sayın Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Hayırlısı. Ona millet karar verecek.

Bitti mi Bülent Bey?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bitti Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi, sunumunu yapmak üzere Türkiye Varlık Fonu Yönetimi AŞ Genel Müdürü Sayın...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, Sayın Genel Müdüre söz vermeden önce -geçen yıl da öyle yaptık- denetçinin raporlarıyla ilgili Denetim Kurulunun görüşlerini alıp ondan sonra Başkana söz vermiştik, öyle yapmıştık geçen yıl da.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki o zaman.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir rapor var çünkü, o raporlara istinaden biz görüş belirtiyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, önce arkadaşımıza söz vereyim, sonra sunum yapalım, olur.

Buyurun lütfen.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.-Devlet Denetleme Kurulu Denetçisi Murat Selim Aydemir'in Türkiye Varlık Fonunun 2021 yılı mali tabloları ve faaliyetlerinin denetimi kapsamında gerçekleştirdikleri çalışmalara ilişkin açıklaması

DEVLET DENETLEME KURULU DENETÇİSİ MURAT SELİM AYDEMİR – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamda sizlere Türkiye Varlık Fonu denetimi kapsamında gerçekleştirdiğimiz çalışmalar hakkında bilgi arz edecek olup buna başlamadan önce denetimin çerçevesini bize anlatma fırsatı verdiğiniz için denetim heyeti adına çok teşekkür ediyorum Başkanım.

Devlet Denetleme Kurulu Başkanlığı tarafından Türkiye Varlık Fonunun 2021 yılı mali tabloları ve faaliyetlerinin denetiminde ben ve denetçiler İlkey Çelenay ve Osman Ceyhun Ertuğrul koordinasyondan sorumlu olarak görevlendirilmiş, bağımsız denetim standartlarının belirlenmesinde ve uygulanmasında söz sahibi olan Sermaye Piyasası Kurulundan 2 uzman arkadaş ve Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumundan da 3 uzman arkadaşın katılımıyla denetim grubumuz oluşturulmuştur. Denetçi Osman Ceyhun Ertuğrul daha önce de belirttiğim gibi yılbaşı itibarıyla kamu görevinden ayrıldığı için şu anda aramızda bulunmamaktadır.

Denetimimizin konusunu, görevlendirilme yazılarımızda da görüleceği üzere 6741 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesinin (2)'nci fıkrasında yer alan hüküm belirlemektedir. Bu çerçevede özellikle belirtmek isterim ki kanunun anılan maddesi bize kısaca "Varlık Fonu" olarak adlandırabileceğimiz yapının sadece bağımsız denetimden geçmiş yıllık mali tabloları ile faaliyetlerinin Bağımsız Denetim Standartları çerçevesinde denetlenmesi yetkisi vermektedir. Bu yüzden denetimimizin ana çatısını Bağımsız Denetim Standartları oluşturmaktadır.

Denetim grubumuzun oluşturulması sonrasında TVF Yönetimiyle irtibata geçilerek 2021 Yılı Bağımsız Denetim Raporları, şirketin işleyişiyle ilgili genel bilgiler ile 2020 yılı denetiminde tespit edilen hususlarla ilgili gelişmeler hakkında bilgi talep edilmiş, buna mukabil olarak denetime başladığımız tarih itibarıyla 8 bağımsız denetim raporunun hazır olduğu, diğerlerinin de tamamlandıkça tarafımıza gönderileceği, diğer hususlara ilişkin bilgilerin de hazırlanarak bilahare sunulacağı beyan edilmiştir.

Söz konusu raporların gönderilmesi akabinde, 2021 yılında bağımsız denetimi gerçekleştiren PWC firmasıyla irtibata geçilerek denetim dosyası ve çalışma kâğıtları istenmiş, ilgili dosyaların gönderilmesiyle denetime başlanabilmektedir.

Burada denetim dosyası ve çalışma kâğıtlarının ne olduğundan ve boyutlarından da bahsedilmesinin denetimin yapılış şekli açısından bir fikir verebileceğini düşünüyorum. Söz konusu denetim dosyası, denetimin bütün aşamalarının, hesaplama, formül, analiz, kanıt ve işlemlerin yer aldığı milyonlarca veriyi barındıran çalışma kâğıtlarının kapsayan elektronik dokümanlar olarak düşünülebilecektir.

Şöyle ki: TVF ve tüm birimlerinin bağımsız denetimi yaklaşık olarak yüz otuz bin saat sürmüştü ve bu denetim yaklaşık 241 denetim elemanı vasıtasıyla gerçekleştirilmiştir. Kaba bir hesaplama, günlük mesainin sekiz saat olduğu varsayımından hareketle, bu süre on altı bin iki yüz elli günlük, denetçi başına ise yaklaşık iki buçuk aylık bir çalışma süresini ifade etmektedir. Devlet Denetleme Kurulu 8 kişilik bir çalışma grubuyla söz konusu denetimin denetimini yaklaşık dört aylık bir sürede tamamlayabilmiştir.

Denetimimizin kapsamını PWC tarafından hazırlanan TVF konsolide, PİDF ve 8 şirkete ait bağımsız denetim raporları oluşturmaktadır. Ayrıca konsolide bağımsız denetim raporunun içinde 21 şirket ve 1 alt fon bulunmaktadır.

Bu aşamaya kadar anlatılan hususlar denetimde gerekli olan evrakın temin edilmesine kadar olan süreçtir. Şimdi denetim yöntemimize ilişkin kısaca bilgi vermek istiyorum.

TVF'nin denetiminde esas alınan Bağımsız Denetim Standartları, finansal tablolarda yer alan bilgilerin önemli bir yanlışlık ihtiva edip etmediğine yönelik makul bir güvence tesis edilmesi için denetçi tarafından uygulanması gereken kurallar manzumesi olarak tanımlanabilir. Ancak bu, hiçbir zaman mutlak bir güvenceyi de ifade etmemektedir.

Bu çerçevede özetle belirtmek gerekirse; bağımsız denetim firması öncelikle bir önemlilik seviyesi belirlemektedir. Bağımsız denetim firması birim bazında belirlenen ve bu meblağın üzerinde kalan finansal tablo kalemlerine yoğunlaşarak hesapların doğruluğuna dair kanıt elde etmek suretiyle

hesapların bir hata ya da hile içerip içermediğinin tespit ve doğruluğuna dair makul bir güvence elde etmeye çalışmaktadır. Bunun dışında, şirketlerin finansal yapısıyla ilgili önemli gördüğü kalemleri de ayrıca inceleyebilmektedir. Nitekim, 2021 yılında yatırım amaçlı gayrimenkuller, lisans hakları, devlet katkısı ve finansal borçlanmalar kategorileri önemlilik seviyesinin altında kalsa dahi ayrıntılı incelemeye dâhil edilmiştir.

Tarafımızca yapılan denetim ise konuşmanın başında da belirttiğim üzere bağımsız denetim firması tarafından hazırlanan bağımsız denetim raporlarında yer alan tespitlerin; denetim dosyası ve çalışma kağıtlarından elde edilen bilgilerle karşılaştırması suretiyle önemlilik seviyesinin Bağımsız Denetim Standartları'na uygun belirlenip belirlenmediği, tespitlere ilişkin yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilip edilmediği, denetim kanıtlarının güvenilirliği gibi hususlarının TMS ve TDS'ye uygun şekilde yürütülüp yürütülmediğinin kontrolünün sağlanması olarak kısaca özetlenebilir.

Bu kapsamda yapılan tespitler ve tespitlere ilişkin önerilerimize raporlarımızda ayrıntılı olarak yer verilmiştir.

Dinlediğiniz için teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Başkanım, bir müsaade eder misiniz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir şey söylemek istiyorum, önemli. Şimdi, Denetim Komisyonu Başkanı olarak Sayın Aydemir açıklama yaptı ama bir denetimden beklenen ya da denetçiden beklenen, kanaatini de açıklamasıdır yani burada, bize sonuçları da... Yani “Şu kadar saat çalışıldı, denetimin denetimi yapıldı.” usul olarak öyle, onları anladık, teşekkür ederiz ama sonuç olarak bizim bilgimize sunmak istedikleri tespitleri ve kanaatleri nedir?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir rapor iletiler, orada yok mu?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Rapor var da sunum da yaptığı için, Komisyonun bize iletmek istediklerini ve kanaatlerini de özellikle öğrenebilirsek memnun oluruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Rapora ilave var mı söyleyeceğiniz bir şey?

DEVLET DENETLEME KURULU DENETÇİSİ MURAT SELİM AYDEMİR – Sayın Vekilim, raporumuzda zaten ayrıntılı olarak yer aldı, tespitlerimiz ve buna ilişkin önerilerimiz de yer aldı.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Murat Bey, bana hitap etmiyorsunuz, Komisyona hitap ediyorsunuz; bir. İkincisi, bu, bana özel değil; burada usul de geliştirmeye çalışıyoruz, denetçi olarak bu sizin göreviniz ayrıca. Yani tabii ki raporda vardır, rapor bizde var, biz de onları okuyoruz, değerlendiriyoruz ama burada size de söz verildi, siz burada bunları da açıklamak durumundasınız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Varsa “Var.” deyin, yoksa “Raporda.” deyin.

Buyurun.

DEVLET DENETLEME KURULU DENETÇİSİ MURAT SALİM AYDEMİR – Sayın milletvekilleri, bizim kanaatimiz raporla sınırlı olarak zaten dercedildi raporumuza, onun dışında söyleyecek bir husus bulunmamaktadır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, teşekkür ediyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – O zaman, mesela, bundan sonra Denetim Kuruluna söz vermemize gerek yok, hiç gerek yok.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Artık, o takdir Komisyonumuzun tabii.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Gelmelerine de burada konuşmalarına da gerek yok.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Raporu göndersinler, yeter yani.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, tabii onların da ayrıntılı çalışmalarına saygı duyuyoruz, çok uzun bir mesai harcıyorlar. Farklı beklentiler, geleceğe dönük beklentiler olabilir; onlar da yine tartışılır.

Değerli arkadaşlar, şimdi sunumlarını yapmak üzere Salim Arda Ermut’a söz veriyorum.

Sonra görüşlerinizi tekrar soracağım.

Buyurun lütfen.

V.- SUNUMLAR

1.- Türkiye Varlık Fonu Genel Müdürü Salim Arda Ermut’un, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi ile Türkiye Varlık Fonunun 2021 Yılı Mali Tabloları ve Faaliyetleriyle İlgili Denetim Raporlarının Sunulduğuna Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/2092) hakkında sunumu

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyesi sayın vekillerimiz, kamu görevlilerimiz ve değerli denetçilerimiz, kıymetli katılımcılar, sayın basın mensupları; Plan ve Bütçe Komisyonu çalışmalarının ve yeni yılın hayırlı olmasını diliyor, sizleri saygıyla selamlıyorum.

Geçtiğimiz yıl olduğu gibi bu yıl da anlatacaklarımızı görsel anlamda desteklemek adına, aynı zamanda sonraki anlatacaklarımıza da bir altlık teşkil etmesi açısından arkadaşlarımızla beraber bir sunum hazırladık. Sizlere daha önce de önceki Komisyon toplantılarımızda da Türkiye Varlık Fonunun genel yapısından bahsetmiştik ve eminim ki burada bulunan sayın vekillerimiz konuya zaten oldukça hâkimler ama az önce belirttiğimiz gibi, hem bir hatırlatma maksadıyla hem de sonraki anlatacaklarımıza altlık teşkil etmesi açısından Varlık Fonumuzun genel yapısından bahsederek sunumumuza başlayacağız.

Hepinizin bildiği üzere, Türkiye Varlık Fonu yurt içindeki stratejik yatırımlara sermaye sağlamak, Türkiye’deki şirketlerden bölgesel ve küresel liderler çıkmasına destek olmak, finansal piyasaların iyileşmesine ve derinleşmesine katkıda bulunmak, Fon bünyesindeki varlıkların değerini üst seviyeye çıkarmak ve gelecek nesillere ekonomisi güçlü bir ülke bırakmak amacına hizmet etmek adına çalışmalarını yürütmektedir.

Portföyümüzde 7 farklı sektörden 29 şirket, şans oyunları ve at yarışı olmak üzere 2 lisans ve 46 gayrimenkul vardır. Portföy şirketlerimizle ilgili detaylı bilgilere sunumun ilerleyen kısımlarında değineceğiz ama burada geneli itibarıyla vurgulanması gereken belki önemli bir nokta var ki o da bu şirketlerimizin önemli bir kısmının “ulusal şampiyonlar” diye nitelendirilen, kendi alanında sektör lideri, ülkemize de ciddi anlamda katkı, katma değer sağlayan stratejik şirketler olduğunun önemli bir veri olarak belirtilmesinde fayda olduğunu düşünüyoruz.

“Türkiye Varlık Fonu nedir?” sorusunu yanıtlamadan önce dünyadaki varlık fonlarından da kısaca bahsetmekte belki fayda var. Malumunuz, dünyada en çok bilinen varlık fonlarının başında Norveç, Suudi Arabistan, Kuveyt gibi petrol, doğal gaz ve benzeri emtia ihracılarından nakit fazlası elde eden ülkeler gelmekte. Bu ülkeler gelecek nesillere daha iyi bir ekonomi ve sistem bırakmak adına bu gelirlerini çeşitli yatırım araçlarıyla değerlendirmekteler. Tabii, sizin de bildiğiniz gibi, varlık fonları sadece doğal kaynak geliri, ihracat ya da tasarruf fazlası olan ülkeler tarafından kurulmuyor, bunların dışında kurulan stratejik varlık fonları da var ve en çok bilinenlerin başında da bu stratejik kalkınma fonları gelmekte. Stratejik kalkınma fonları ülkenin potansiyel üretimini artıracak sanayi politikalarına

ve sosyoekonomik projelere kaynak sağlama amaçlı kurulan fonlardır, Türkiye Varlık Fonu da varlığa dayalı bir fondur ve bu fon türüne bir örnek olarak gösterilebilir. Bu fonun dünyada en bilinen diğer örnekleri de Singapur'daki Temasek ve Malezya'daki Khazanah gibi fonlar diyebiliriz.

Türkiye Varlık Fonu, dolayısıyla -kısaca tanımlamak gerekirse- Türkiye'nin stratejik yatırım kolu, ülkemizin sermaye çözüm ortağı, finansal bir güç merkezi ve aynı zamanda da doğrudan yabancı yatırımlar için potansiyel bir ortaklık teşkil etmektedir. Peki, Türkiye Varlık Fonu, faaliyetlerini gerçekleştirirken hangi stratejileri ve hangi hususları merkezine alarak hareket etmektedir? Bunlardan da kısaca bahsetmek gerekirse; özellikle 2018 yılında Sayın Cumhurbaşkanımızın Yönetim Kurulu Başkanı olarak atandığı süreçle birlikte -olmasıyla birlikte- Türkiye Varlık Fonu kendi stratejisini aslında o dönemde ortaya koymuş oldu.

Türkiye Varlık Fonunun stratejik amaç ve görevlerini 4 ana başlık altında biz değerlendirmekteyiz. Bunlardan ilki, Fon bünyesindeki varlıkların değerlerini üst seviyeye çıkarmaktır. Sunumumun başında da belirttiğim gibi, portföyümüzde "ülkemizin ulusal şampiyonları" diye tanımladığımız kıymetli şirketler mevcut, bunların değerlerini daha da üst seviyeye çıkaracak aksiyonları almak Varlık Fonunun en önemli amaç ve görevlerinden bir tanesi.

Bir diğeri de Türkiye içindeki stratejik yatırımlara sermaye sağlamak. Ülkemizde gerçekten çok kıymetli varlıklar var malumunuz. Biz de Kalkınma Fonu anlayışıyla vizyoner projeler, dışa bağımlılığı azaltacak yatırımlar altyapı çalışmalarıyla ilgili fırsatların değerlendirilmesi hususunda elimizden geleni yapmakla mükellefiz.

Bir diğer stratejik hedef de Türkiye'nin yurttaşı stratejisini ve rekabetçi şirketleri destekleyen sermaye yatırımlarını gerçekleştirmek. Ülkemizde potansiyeli olan şirketlere yatırım yapmak bizim stratejik amaç ve hedeflerimiz arasında yer almaktadır.

Son olarak da finansal piyasalarda iyileşmeyi ve derinleşmeyi desteklemek. Türkiye Varlık Fonu birçok şirketin, kurumun, özellikle özel sektör tarafında aktörlerin belki ilk etapta yapma konusunda gerekli kaynağa sahip olmadığı, cesaret göstermekte istekli davranmanın riskli olduğu ya da çok maliyetli olan alanlarda da yatırım fırsatlarını öncü bir vizyonla hayata geçirme amacını taşımakta. Hedeflerimize sağlam bir finansman kaynağı, kurumsal yönetim, sahip olduğumuz ilke ve değerler ve etkin bir yetenek havuzuyla ulaşmayı hedefliyoruz ve bu bahsedilen amaç ve hedeflerimiz doğrultusunda gerçekleştirdiğimiz faaliyetleri sunumumuzun ilerleyen kısımlarında da biraz daha detaylandıracağız.

Sayın vekillerim, sunumumuzun bu kısmında Türkiye Varlık Fonunun denetim çerçevesine kısaca değinmek istiyoruz, Komisyonumuzda da hem önceki toplantılarda hem toplantımızın başında da oldukça tartışılan bir konu olduğunun farkındayız. Bu sebeple de bu bölümü biraz daha detaylandırmaya çalışacağız. Türkiye Varlık Fonunun karar alma sürecinden uygulama aşamasına kadar bütün faaliyetleri kuruluş kanunu gereği çoklu bir denetim sürecinden geçmekte. Sizlerin de bildiği gibi, denetim süreci 3 aşamadan oluşuyor; bağımsız denetim süreci, Devlet Denetleme Kurulu denetimi ve hâlihazırda toplantısında bulunduğumuz Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonundaki süreç.

Öncelikle belirtmek isterim ki Türkiye Varlık Fonu portföyüne devredilen tüm şirketlerimiz daha önce tabi oldukları denetim usullerini aynen muhafaza etmekte; bu devredilen şirketlerle ilgili durumu özellikle arz ediyorum. Herhangi bir değişikliğe gidilmeden, Türkiye Varlık Fonuna devredilmeden önce nasıl denetleniyorlarsa aynı denetimlerden geçmeye devam ediyorlar. 2021 yılındaki konsolide bilanço büyüklüğümüzün -Sayın Başkanımızın da belirttiği gibi- tam rakam olarak yüzde 86'sı hâlihazırda Sayıştay denetimine tabi. Ziraat Bankası, Halkbank, TPAO, PTT, BOTAŞ, Eti Maden, TÜRKSAT, ÇAYKUR gibi Türkiye Varlık Fonuna devredilmeden önce Sayıştay denetimine tabi olan şirketlerimiz için bu denetimler aynen devam etmektedir.

Türkiye'nin en büyük konsolidasyon işlemi olması sebebiyle bağımsız denetim için bu alanda etkinliğini ispatlamış, uluslararası geçerliliği olan firmalarla çalışmak durumundayız. Tekrar belirttiğim gibi sayın vekillerim, aslında bu yapılan konsolidasyon, Varlık Fonumuzun konsolidasyonu büyüklüğü itibarıyla Türkiye'nin en büyük konsolidasyonu olma özelliğini taşıyor. Dolayısıyla aslında bu denetim şirketleri için de daha önce yaşamadıkları bir süreç olmuş oldu, dikkatli davranmak durumunda kaldık. O noktada sayın Devlet Denetleme Kurulu yetkililerimize teşekkür ediyoruz çünkü hakikaten özellikle portföyün artan büyüklüğüyle birlikte çok ciddi süre ve emek sarf edilmesi gerekiyor, hep beraber koordineli bir şekilde bunu zamanında yetiştirmek için elimizden geleni yapıyoruz. Dolayısıyla bu “uluslararası firmalar” diye tanımladığımız bağımsız denetim şirketlerinin esasında uluslararası markaların küresel ağına bağlı faaliyet gösteren, bünyesinde tamamıyla yerli ortaklar ve çalışanlar barındıran, ülkemizde faaliyet gösteren şirketler olduğunun da bir kez daha altını çizmek isteriz çünkü bunun da dönem dönem tartışma konusu olduğunun farkındayız. Ama burada zaten Türkiye’de faaliyet gösteren, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı denetçilerimizin uluslararası kredibiliteye sahip ve onların da aynı zamanda şubesi durumunda olan şirketleriyle yaptıkları bir denetlemeden aslında bahsediyoruz. Zaten bu konularda backgroundu olan, geçmişli olan sayın vekillerimiz bu konulara çok hâkimler, ben sadece bir hatırlatma olması açısından söylüyorum.

Türkiye Varlık Fonu portföyüne devir öncesinde süregelen denetim süreçleri devam etmekle birlikte yeni denetimler de bu süreçte eklenmiş oluyor. KİT’lerde zorunlu olan Sayıştay denetimi ve KİT Komisyonunda ilgili mali yıl denetimleri kurumlarımız için aynen devam etmektedir. Buna ek olarak da Ziraat Bankasının BDDK tarafından, TÜRKSAT’ın ise Kamu Gözetimi Kurumu tarafından yayınlanan düzenlemeler gereği, bağımsız bir denetçi tarafından denetlenmesi gerekiyor, bu iki örneği özellikle o anlamda vermek istedim. Ziraat Bankasının çeyreklik dönemlerde, TÜRKSAT’ın ise yıllık olarak yayınladığı mali tablolar bağımsız denetçi tarafından denetlenmektedir. Bu denetimler de az önce bahsedildiği üzere alanında en yetkin olarak tanımlanan iki ayrı bağımsız denetim firması üzerinden gerçekleştirilmiştir. Belirtilen kurumların BDDK ve Kamu Gözetimi portföy düzenlemelerine göre denetime tabi olmasının yanı sıra, Türkiye Varlık Fonu portföyünde yer alması nedeniyle de mali tabloları bir kez daha Türkiye Varlık Fonunun bağımsız grup denetçisi tarafından denetlenmektedir. Türkiye Varlık Fonu mali tablolarının ve denetçi raporunun Devlet Denetleme Kurulu denetimine de tabi olması nedeniyle mesela - yine az önce örnek verdiğim iki şirketimiz üzerinden gidiyorum, iki farklı alandaki- Ziraat Bankası ve TÜRKSAT’ın bu sefer de Türkiye Varlık Fonu için hazırlanmış olduğu yıllık mali tablolar ve dipnotlar bir kez daha Devlet Denetleme Kurulu tarafından denetlenmiş oluyor. Söz konusu denetimi gerçekleştiren denetim ekibinin içinde de bildiğimiz üzere -ki burada temsilcileri de var- hem Sermaye Piyasası Kurulu hem de Kamu Gözetimi Kurumundan da uzmanlar yer almaktadır. Son olarak da Devlet Denetleme Kurulunun hazırlamış olduğu rapor malumunuz olduğu üzere Plan ve Bütçe Komisyonumuza sunulmaktadır.

Çok kıymetli vekillerim, geçtiğimiz yıl burada sizlere sunum yaparken sürdürülebilirlik ve çevre, sosyal yönetim konularını çalışmalarımızın merkezine aldığımızı belirtmiştik, bu konuyla ilgili kıymetli vekillerimizin paylaşılmış olduğu görüşleri ve hassasiyetleri de özellikle notlarımız arasına almıştık. Bu vesileyle, bu alanda gerçekleştirdiğimiz ve planladığımız çalışmalara da çok kısa değinmek isteriz.

Sürdürülebilir kalkınmanın günümüzde kazandığı önem şirketleri de çevresel, sosyal ve yönetim risklerinin etkin biçimde yönetimine ve bu unsurların iş modellerine entegrasyonu uygulamalarına da yönlendirmektedir. Finansal kuruluşlar faaliyetleri, ürün ve hizmetleri gereği diğer sektörleri de ciddi bir biçimde etkiliyorlar. Bu sayede finans kurumlarının sürdürülebilir kalkınma yolunda bir kaldıraç etkisi oluşturabilme kapasiteleri de bulunmakta. Biz de Türkiye Varlık Fonu olarak bu farkındalık

doğrultusunda 2020 yılının son çeyreğinde bu alanda çalışmalarımıza başladık, tüm dünyadaki global varlık fonlarının bu alanda yaptıkları çalışmaları da inceledik. Sonrasında, portföy şirketlerimizin hepsiyle bir araya geldik ve çevresel, sosyal ve yönetim alanında da 5 ana başlık belirledik.

Bunlardan birincisi çalışan gelişimi ve iş gücü uygulamaları. Pandemi sonrası -malumunuz, sizler de önemli bir kısmına vâkıf oldunuz- özellikle iki şeyi çok duyuyoruz. Birincisi “büyük istifa” diye tanımlanan, hâlihazırda çalışanların memnuniyetsizlik ya da başka sebeplerle istifa etmesi. Tabii, burada, belki yeni çalışanlar kazandırarak istihdam edip bunu telafi etme şansınız bir noktaya kadar var ama bir de şirket için önemli bir risk taşıyan ikinci bir kavram ortaya çıktı, o da “sessiz istifa.” Bu da çalışanın bulunduğu yerde işine devam etmesi ancak ek sorumluluk almayarak katkısını minimum seviyede tutması olarak tanımlanıyor. Faaliyetlerimizi sağlıklı bir şekilde yürütebilmek için çalışma arkadaşlarımızın sağladığı katkılar mutlaka yadsınamaz. Bu yüzden de bizim önceliğimiz bu noktada uygulamalarımızı geliştirmek ve kurumsal kapasitemizi artırmak.

Ön plana çıkan diğer bir husus da iklim değişikliği ve buna bağlı olarak ortaya çıkan yeni sorunlar. İklim değişikliği gibi sürdürülebilirlik konularının da şirketlerin performansları üzerinde ciddi bir etkisi bulunmakta. Aynı zamanda, şirketlerin faaliyetlerine ve finansal performanslarına tesir eden ve uzun vadeli değerleri şekillendiren kritik bir öneme sahip.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından hazırlanan 2022-2024 Orta Vadeli Program ve Türkiye Büyük Millet Meclisimizin Ekim 2021’de onayladığı Paris İklim Anlaşması doğrultusunda iklim değişikliklerinin portföy üzerinde yaratabileceği riskleri dikkatle takip etmekteyiz. Bu farkındalıkla düşük karbon ekonomisine geçişi destekleme yönünde çalışmaların da geliştirilmesini hedefliyoruz.

Sunumun başında da belirttiğim gibi, biz stratejik bir kalkınma fonu olarak toplumsal ve ekonomik kalkınmaya katkı yönündeki yatırımları hayata geçirmeyi hedefliyoruz. Kurumsal yönetim ve iş etiği de bu başlık altında önem taşıyor. Hesap verebilirlik ve şeffaflık konularında da kendimizi her zaman daha iyi bir noktaya taşımak için çalışmalarımızı sürdürmekteyiz. Hem yeni işe başlayan arkadaşlarımız hem de hâlihazırda çalışmakta olan arkadaşlarımız için iş etiği alanında da eğitimler vermeye devam ediyoruz. Bu alanda yaptıklarımızdan kısaca bahsetmiş oldum.

2021 yılı Entegre Faaliyet Raporu’muzu da internet sitemizde hem yayınladık hem de basılı hâlde buraya getirmek istedik. Raporumuzun hepimize ulaştığını ben tahmin ediyorum, o konuda arkadaşlarımız Komisyon yetkilileriyle koordineli bir şekilde hareket edecekti.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – İncelemeye fırsatımız olmadı.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Anladım, efendim. “Web” sitemizde de var efendim, dolayısıyla aslında faaliyet raporu kısmı tamamen şeffaf ve herkese açık bir şekilde ki denetim raporunun da...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Çok da önemli değil...

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Estağfurullah. Denetim raporumuzda önemli bir sıra teşkil ettiği için hani özellikle sayın vekillerimizle bunları paylaşılması konusunda kendilerine bir nebze açıklık getirecektir. Bu konuda da bize destek olan Komisyon’daki görevli arkadaşlarımıza da bu vesileyle çok teşekkür etmek isterim.

Bu raporun bir önemi de ekonomik faaliyetlerin yanı sıra, sürdürülebilirlik ve kurumsal yönetim kollarının bir arada ele alınması amacıyla geçtiğimiz yıllardan farklı olarak bu yıl ilk defa Türkiye Varlık Fonu Entegre Faaliyet Raporu olarak hazırlanmasıdır. Bu raporda sürdürülebilirlik ve çevre, sosyal yönetim başlığında bu alandaki çalışmaları geçtiğimiz yıla göre daha ileri taşıdığımızı ve

önümüzdeki yıllar için önemli bir temel oluşturduğumuzu görme imkânınız var. Belirttiğim üzere, biz bu konuyu çok önemsiyoruz gerçekten ve önemsemenin de ötesinde bir gereklilik, bir zorunluluk olarak görüyoruz; bunu da çalışmalarımıza yansıtmak için elimizden geleni yapmaktayız.

Sayın vekillerim, sayın vekilimin de bahsettiği “Santiago Prensipleri” bizim üzerinde önemle durduğumuz çok önemli bir konu, sadece bizim için değil, tabii, dünyadaki tüm varlık fonları için önemli aslında. “International Working Group Of Sovereign Wealth Funds” yani Ulusal Varlık Fonları Uluslararası Çalışma Grubu tarafından 2008 yılında oluşturulan Santiago Prensipleri iyi yönetim, şeffaflık, hesap verilebilirlik açısından uygun düzenlemeleri ve sağlıklı uzun vadeli yatırımlar için uygun prosedürleri içermekte. Santiago Prensipleri, Uluslararası Varlık Fonları Birliğine üye olan varlık fonlarının uymaya taahhüt ettiği ve bu kurumlar için en iyi uygulamaları içeren genel kabul görmüş 24 ana ilkeden oluşuyor. Söz konusu birliğin bir üyesi olarak Türkiye Varlık Fonu da Santiago Prensiplerinin temel ilkelerine uymayı taahhüt etmiş bulunmakta. Santiago Prensiplerindeki bu 24 madde profesyonel yönetim, şeffaflık, performans odaklılık, sürdürülebilirlik, etkin risk yönetimi ve hesap verilebilirlik gibi temel başlıklardan oluşuyor. Bu anlamda da kendimizi bu prensipler doğrultusunda sürekli geliştirmeye ve uluslararası en iyi uygulamaları dikkate alan bir yönetim biçimini benimsemeye ve bütün faaliyetlerimizde de bunu hayata geçirmeye gayret ediyoruz.

Sunumuzda da bu konuda bazı temel başlıklara ve başlıkların altındaki bu alandaki prensiplerin açılımlarına da yer verdik. Örnek vermek gerekirse, mesela, etkin risk yönetimi başlığı: Yatırımlarımızla ortaya çıkabilecek riskleri belirliyoruz, bunları değerlendiriyoruz, bu süreci yönetip zamanında raporlama ve bilgi sisteminin kurulması için de gerekli çalışmaları gerçekleştiriyoruz. Ya da bir diğer ilke olan, profesyonel yönetim ilkesinde de “kendi operasyonlarında portföy şirketlerinin yönetiminde dünyaca kabul görmüş profesyonel yönetim ilkelerinin baz alınması” ifadesi yer alıyor. Türkiye Varlık Fonu da alanında uzman, profesyonel bir kadroyla özellikle uluslararası kurumsal yönetim ilkelerini benimseyen bir yönetim anlayışını takip etmeyi amaçlıyor.

Bu çerçevede, Türkiye Varlık Fonunun “International Corporate Governance Network” yani Uluslararası Kurumsal Yönetim Ağının da aktif bir üyesi olduğunu belirtmek isterim. Ayrıca, yine üyelik konusunda görüşmelere devam ettiğimiz farklı kurumlar da var. Kısaca bilgi vermek gerekirse, bunlardan biri “One Planet Sovereign Wealth Funds” yani Tek Gezegen Birliği Varlık Fonları Birliği. Bu birlik, iklim değişikliği kaynaklı risklerin yatırımın kararlarını entegre edilmesi ve düşük karbonlu ekonomiye yumuşak bir geçişin desteklenmesi amacıyla 6 kurucu ulusal varlık fonunun bir araya gelmesiyle kurulmuş bir organizasyon. Türkiye Varlık Fonu olarak söz konusu birlik yetkilileriyle görüşmeleri gerçekleştiriyoruz ve ana dokümanları inceliyoruz. Bir diğeri de Birleşmiş Milletler Sorumlu Yatırım İlkeleri Kurumu yani UNPRI. Bu kurum da 2005 yılında Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliği tarafından dünyadaki en büyük bir grup kurumsal yatırımcıyı sorumlu yatırım ilkelerini oluşturmak üzere bir araya gelmeye davet etmesiyle oluşmuş bir kurum. Biz de bu kurumun ilkelerine uyum sağlamaya yönelik olarak çevre, sosyal yönetim konularının iş süreçlerine entegrasyonu çalışmalarına başladık ve çevre, sosyal yönetim stratejimizi de oluşturduk, gerçekleştirilen çalışmalara yönelik oradaki yetkililerle görüşmelere de başlayarak bu ilkelere imzacı olma hususunda değerlendirmelerimize devam ediyoruz.

Sayın vekillerim, Türkiye Varlık Fonunun faaliyetlerini tabii, bütün Komisyon üyelerimiz yakından takip ediyor. Ancak hafızalarımızı tazelemek üzere, 2021 ve 2022 yıllarında genel itibarıyla ana bazı faaliyetlerimizi kısaca özetlemek istedik bu tabloyla. Buradan da üstünden hızlıca geçerseniz 2021 yılının ilk çeyreğinde, Mart 2019’da kullanılan sendikasyon kredisinin 1,25 milyar euro tutar ve iki yıl vadeli olarak yenilenmesi yapıldı. İkinci çeyrekte, TÜRKŞEKER ve TÜRKŞEKER Tarım Şirketleri

portföye katıldı. Üçüncü çeyrekte, Türkiye Varlık Fonu 2020 yılı bağımsız denetim süreci tamamlandı ve finansal raporlar açıklandı. Son çeyrekte de, malumunuz olduğu üzere Fitch Ratings'den kredi notu alındı ve mevcut kredi notu olan BB eksi muhafaza edilmiş oldu. Abu Dhabi Devlet Fonu olan ADQ ve yine, bu fonun liman şirketi olan AD Ports Group'la mutabakat zabıtları imzalandı.

2022 yılına baktığımızda da, ilk çeyrekte, küresel piyasalarda oluşan risk ve dalgalanmaların kamu bankaları üzerindeki etkilerini azaltmak ve likidite yapılarını güçlendirmek adına söz konusu bankalara toplam 51,5 milyar TL tutarında sermaye artışı sağlandı, TÜRK TELEKOM'un yüzde 55 oranında hisse satın alımı tamamlandı. Abu Dhabi Kalkınma Holding ADQ'yla ortak 300 milyon dolar tutarında teknoloji fonu kurulması konusunda anlaşma sağlandı ve bu bahsettiğim faaliyetlerin bir kısmına tabii, sunumun ilerleyen kısmında da detaylarıyla değineceğiz. İkinci çeyrekte de, katılım sigortacılığı sektöründe faaliyet gösterecek Türkiye Katılım Sigorta ve Türkiye Katılım Hayat Şirketleri kuruldu. Finansal piyasalarda araç çeşitliliği ve derinliğine katkı sağlamak adına önemli bir adım atılmış oldu. Sizlerin de çok iyi bildiği ve önemli destek ve katkılarınızla onaylanan 7412 sayılı İstanbul Finans Merkezi Kanunu 28 Haziran 2022 tarihli ve 31880 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girdi. Ayrıca 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonuna ilişkin kuruluş kanununda yapılan değişikliklerle belli başlı faaliyet alanlarımızdaki önemli konular netleştirilmiş oldu. Tüm Komisyon üyesi vekillerimize her iki kanuna ilişkin Plan ve Bütçe Komisyonundaki görüşmeler esnasındaki katkı ve destekleri için Türkiye Varlık Fonu adına teşekkürlerimi bir kez daha arz etmek isterim.

Üçüncü çeyrekte, Türkiye Varlık Fonu 2021 yılı bağımsız denetim süreci tamamlandı, finansal raporlar açıklandı, ayrıca Fitch Ratings tarafından Türkiye Varlık Fonunun kredi notu ülke notumuza paralel olarak B olarak belirlendi. Son çeyrekte ise, KARDEMİR'in yönetim kuruluna 4 üye gösterme imtiyazına sahip A grubu payların yüzde 20,93'ü satın alındı; bu oran, KARDEMİR'in ödenmiş sermayesinin yüzde 4,4'üne tekabül etmektedir. Söz konusu satın alma süreci, ilgili kamu kurumlarının tavsiyeleri doğrultusunda gündeme gelmiştir. Alanında uzman çalışma arkadaşlarımızın yapmış oldukları değerlendirmeler ve şirketin bulunduğu sektördeki stratejik konum bu satın alma kararında önemli bir rol oynamıştır.

2020 ve 2021 finansal tablolarının özetine geldiğimizde de 2021 yılı sonu itibarıyla aktif toplamının geçen yıla göre yaklaşık 1 trilyon TL artışla 3,2 trilyon Türk lirasına çıktığını görmekteyiz. Bu rakamlar aktif toplamımızda yüzde 45'lik bir artışa tekabül etmektedir. Yine, 2021 finansal tablolarında varlıkların yaklaşık yüzde 44'ü kısa vadeli, yüzde 56'sı ise uzun vadeli olmak üzere bir önceki yıla göre dönem varlıklarının dağılımında yüzde 4'lük bir artış söz konusudur. Konsolide öz kaynaklar ise, yine, geçen yıla göre 109 milyar TL tutarında bir artışla 396 milyar TL'ye ulaşmıştır; buradaki artış da yaklaşık yüzde 38'e tekabül etmektedir. Özellikle, pandemi etkilerinin 2021 yılının son çeyreğinde azalmasıyla birlikte, tabii, tüm sektörlerin önemli bir kısmında iyileşmeler görülmüştür ve bunun sonucunda da 2021 yılı finansal tablolarında konsolide hasılat yüzde 79 artarak 306 milyar TL'den 549 milyar Türk lirasına yükselmiştir.

Türkiye Varlık Fonunun konsolide hasılatının detayına bakıldığında ise, finans sektörünün hasılatının 72,5 milyar TL, finans sektörü harici hasılatın ise 170,6 milyar TL arttığını görüyoruz. Aynı dönemde de konsolide kâr 10,3 milyardan 11,1 milyar TL'ye yükselmiştir. Belli başlı sektördeki olumlu gelişmeler kârın artmasında önemli bir rol oynamıştır. Özellikle, Covid-19 aşısı hatırlatma dozlarının başlamasıyla birlikte, 2021 yılının son çeyreğinde, ulaştırma ve lojistik sektörü başta olmak üzere dünya genelinde tüm sektörlerde iyileşmeler görülmüştür. Portföy şirketlerimize etkisinden örnek vermemiz gerekirse, mesela, bu alandaki iyileşmeler başta havacılık sektöründe faaliyet gösteren Türk Hava Yolları gibi şirketlerin kârındaki artışta önemli bir etki sağlamıştır. Bunun yanında da finans sektöründe, 2021

yılında, bir önceki yıla göre kâr, 8,7 milyar TL artmıştır. Ayrıca, dikkatinizi çekmek isteriz ki sigorta ve hayat emeklilik şirketlerinin Türkiye Varlık Fonu bünyesinde birleştirilmesiyle sigorta ve emeklilik faaliyetlerinin kâr artışı bir önceki yıla göre yaklaşık 2 katın üzerinde gerçekleşmiştir.

Sayın vekillerim, sizler zaten portföyü genel itibarıyla çok iyi biliyorsunuz fakat bir kez daha hatırlatmak adına sunumumuzun bu kısmında hepsine görünüm olarak yer vermiş olduk. Türkiye Katılım Sigorta ile Türkiye Katılım Emeklilik ve KARDEMİR, portföyümüze bu sene yeni eklenen şirketler olmuş oldu. Sermaye artışı sonrasında bankalardaki paylarımız artmış oldu. Ayrıca, yüzde 61,68 pay sahipliğiyle Türkiye Varlık Fonu, TÜRK TELEKOM'un en büyük hissedarı hâline gelmiş oldu. Aslında her şirketin altında yazan yüzdelik oran Türkiye Varlık Fonumuzun o şirketteki hisse oranını göstermektedir. Şu an itibarıyla Türkiye Varlık Fonumuzun daha önce de belirttiğim gibi 7 farklı sektörde 29 şirket, 2 lisans ve 46 taşınmazdan oluşan bir portföye ulaştığını görmekteyiz.

Sayın vekillerimiz özellikle, belki incelemek isterlerse biraz beklemek isterim ama genel itibarıyla biz, sektör alt kırımlarına bunları koyduk ve altlarındaki sahiplik oranlarımızla birlikte özellikle belirttik. Dolayısıyla belirttiğimiz gibi, toplamda 7 sektörde 29 şirket, 2 lisans ve 46 gayrimenkule sahip toplam portföyümüz.

Gerçekleştirilen faaliyetlere geçerken de sizlere faaliyetlerimizin -özellikle sunumun başında belirttiğimiz- hangi stratejik hedeflerle örtüştüğünü, hangilerine tekabül ettiğini de göstermek istedik. Sunumun başında bahsettiğim üzere, Türkiye Varlık Fonu olarak 4 ana hedefimiz var, tüm faaliyetlerimizi de bu hedeflere uyumlu olarak hayata geçirmeye çalışıyoruz. Son dönemlerde yaptığımız bazı yatırımların da ana stratejilerimizle o anlamda nasıl örtüştüğünü göstermek üzere bir tablo hazırladık.

Türkiye'nin en büyük 2 telekom şirketi -malumlarınız olduğu üzere- Turkcell ve TÜRK TELEKOM şirketlerinin satın alma süreçleri gerçekleştirilmiş oldu; biri mobilde, diğeri de sabit altyapıda Türkiye'nin lideri olan 2 şirketimiz. Malumunuz, 2 büyük şirketimizin de yurt dışında yatırımları ve çalışmaları var. Turkcell ve TÜRK TELEKOM'dan hisse satın almaları Türkiye'deki stratejik yatırımlara destek sağlamak ve Türkiye'nin yurt dışı stratejisini ve rekabetçi şirketlerini destekleyen sermaye yatırımlarını yapma hedefiyle uyumlu işlemlerdi.

Yine, bir diğer projemiz olan İstanbul Finans Merkezi projesi...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama bu portföye girmemiş TÜRK TELEKOM burada. 6,68...

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Aynen efendim. 2022 yılındaki gelişmeydi o, 2021'de hâlâ 6,68'de; ondan öyle belirttik efendim. Bu 2021 Faaliyet Raporu, ondan. 2022'de yine aynı şekilde raporumuzda yayımlayıp hem sistemimizde hem de sizlere arz edeceğiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kaça çıkıyor?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – 61,68 efendim Varlık Fonu olarak. Tabii, şeyi de belirtmekte fayda var: Toplam kamunun payı yüzde 87,7 olmuş oldu hazinenin sahip olduğu yüzde 25 hisseyle birlikte.

Yine, İstanbul Finans Merkezi Projemize -az sonra detaylı değineceğiz belki ama- kısaca bahsetmek gerekirse biliyorsunuz zamana yayılmış ve portföyümüzde bulunan bankaların da yerleri olan bir proje. 2019 yılında Türkiye Varlık Fonumuzun projeye dâhil olmasıyla birlikte, biz aslında fon bünyemizde bulunan bankalarımızın varlıklarının değerini bir üst seviyeye çıkararak ilk stratejik hamlemizi yapmış olduk. İkinci olarak da zaten kendi başına İstanbul Finans Merkezi yatırımı sektörel itibarıyla önemli bir stratejik yatırım çünkü bu proje başlı başına Türkiye'deki finansal piyasaların

derinleşmesine katkıda bulunacak bir ekosistem yaratmayı hedefliyor. Bu, gayrimenkul projesi değil doğal olarak; böyle görülmesi en başından beri zaten hata olurdu. Bu açıdan bizler için çok kritik. Ek olarak, biz de bu derinleşme ve çeşitlilik hedefiyle Türkiye’de ilk defa yeşil ve esere dayalı bir kira sertifikası ihracı yapmış olduk bu proje özelinde.

“Sıfırdan yatırım” dediğimiz yine petrokimya ve maden yatırımlarımız var, onlar da özellikle cari açığı düşürmeye yönelik. Ülkenin stratejik yatırım kolu olarak bu yatırımlara girmenin ve hayata geçirmenin önemli olduğunu düşünüyoruz.

Yine, bizi oldukça heyecanlandıran, 2022 yılında çalışmalarına başladığımız Türkiye Teknoloji Fonu Projemiz var malumunuz. Türkiye’deki teknoloji ekosistemini çok daha farklı bir boyuta taşıyacağına inandığımız önemli bir proje. Türkiye Teknoloji Fonu’nu da yine diğer yatırımlarımız gibi ülkemizdeki stratejik bir yatırım olarak görüyoruz. Türkiye’nin yurt dışı stratejisine ve rekabetçi şirketlerini destekleyen sermaye yatırımları yapmak hedefine bire bir uyan bir yatırım. Aynı zamanda, biraz daha detaylı bahsedeceğim ama Türkiye Teknoloji Fonu sayesinde bölgesel ve küresel etkiye sahip çok önemli “unicorn”ların, diğer tabiriyle artık “Türk unicorn”ları denilen “Türkcorn” ya da “decacorn”ların bu topraklardaki sayısının artacağına inancımız tam. Biliyorsunuz, 1 milyar dolar değer üzerindeki girişimler için “unicorn”, 10 milyar dolar değer üzerindeki girişimler için “decacorn” ifadeleri kullanılmakta, Türkiye’de bu konuya aslında çok hızlı bir şekilde giriş yapan ve özellikle bizim yıllardır Türkiye’nin ana, fundamental bazı özellikleri olarak vurguladığımız genç nüfus, stratejik konum, dinamik ekonomi gibi özelliklerin aslında katma değere çok hızlı dönüştüğü bir alan teknoloji yatırımları. İnşallah, sizin de bildiğiniz gibi Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız da “unicorn”ları artık “Türkcorn” olarak tanımlayıp Türkiye’deki bu farkındalığı da arttırmak, bu alandaki ekosistemi desteklemek adına bazı adımlar attı; biz de Türkiye Varlık Fonu olarak gündemimize aldığımız projemizle bu ekosisteme ciddi bir katkı oluşturabileceğimizi umuyoruz.

Yine, kamu sigorta ve emeklilik şirketlerinin birleştirilmesi ve kamu bankalarının sermaye yapılarının güçlendirilmesi de bizim Fon bünyesindeki varlıkların değerini üst seviyeye çıkarmak ve finansal piyasalarda iyileşme ve derinleşmeyi desteklemek gibi iki ayrı stratejik hedefimizle uyumlu faaliyetler. Özetle, Türkiye Varlık Fonu faaliyetlerinin ve yatırımlarının az önce detaylı bir şekilde açıkladığımız şekilde ve şu anda sunum ekranımızda da gördüğümüz gibi belirlenmiş olan 4 ana stratejik hedefimizle uyumlu ve bu hedefler doğrultusunda olmasına özen gösteriyoruz.

Sayın vekillerim, kısaca bahsettiğimiz faaliyetlerimizin bir kısmına yakından bakıp sizlerle bazı detayları da paylaşmak isterim. Malumunuz, geçen sene TÜRK TELEKOM’u satın alma işlemi bu yıl gerçekleştirdiğimiz en önemli yatırımlardan biriydi. Geçtiğimiz yılki Plan ve Bütçe Komisyonu toplantımızda da bu konuyla ilgili çok soru gelmişti, önemli geri dönüşler de almıştık sayın vekillerimizden, biz de elimizden geldiğince anlatmaya çalışmıştık; önemli ve stratejik bir yatırım olarak beklentilerimiz de çok yüksekti, o zaman da belirtmiştim. Türkiye Varlık Fonu, ülkemizdeki stratejik sektörlere yatırım yapma planı doğrultusunda 31 Mart 2022 tarihinde tamamlanan bir süreçle birlikte Türkiye’nin en büyük telekom altyapı sağlayıcısı ve sektörün de en büyük şirketlerinden biri olan Türk Telekomünikasyon AŞ’nin en büyük hissedarı hâline gelmiş oldu; az önce belirttiğim gibi, Sayın Vekilim, satın alma yüzde 55’lik bir hisseydi, daha önceden de sahip olunan yüzde 6...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Arda Bey, süreniz doldu, on dakika ek süre veriyorum toparlamanız için.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Tamam Sayın Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun lütfen.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Teşekkür ederim.

Dolayısıyla toplam şu anda yüzde 61,68’lik bir pay sahipliğine Türkiye Varlık Fonu ulaşmış oldu. Bu yatırım çeşitli kurumlarca açıklanan 2022 yılının birleşme ve satın alma işlemleri raporuna göre tutar açısından tabii yılın açık ara en büyük işlemi olmuş oldu, bu satın alma işlemi doğal olarak hem büyüklüğü hem de stratejik önemi hasebiyle çok titizlikle yürütülen bir sürecin sonunda gerçekleşti. Uluslararası danışmanlık şirketleri tarafından kabul gören değerlendirme yöntemleri kullanılarak yapılan değerlendirme çalışmaları ve o sırada satın aldığımız dönemde bankaların hisselerini elinde bulunduran Levent Yönetim Yapılandırma AŞ’nin yönetimiyle gerçekleştirilen müzakereler sonrasında da bildiğiniz üzere işleme konu yüzde 55 oranındaki hisseler için 1,65 milyar Amerikan doları bir bedel belirlenerek satın alındı. Satın alımı yapmadan önce tabii çok farklı senaryoların üzerinde çalışmamız gerekti; dediğim gibi çalışma arkadaşlarımızla tüm ihtimalleri göz önüne alarak, değişik senaryolara bakarak titiz bir çalışma gerçekleştirdik. En kötü senaryoda bile uzmanların belirlediği fiyat aralığının altında bir bedelle anlaşma sağlanmış oldu ve TÜRK TELEKOM’daki hisselerin satın alma işlemi tamamlandı. Malumunuz, şirketin cari piyasa değeri bu hafta itibarıyla yaklaşık 4,75 milyar dolar seviyesine gelmiş oldu. Bizim açımızdan sevindirici gelişme yüzde 55’e tekabül eden hissenin değeri, bizim dolayısıyla 1,65 milyar dolara satın aldığımız hisselerin değeri 2,60 milyar dolara kadar çıkmış oldu. Bu arada da geçen yaklaşık dokuz aylık sürede dolayısıyla 1 milyar dolara yakın bir artışa tekabül etmiş oldu. İşlem öncesi TÜRK TELEKOM’un ortaklık yapısına baktığımızda da zaten üçte 1’i hâlihazırda kamu mülkiyetindeydi; yüzde 25’i Hazine ve Maliye Bakanlığımızda, yüzde 6,7’si de Türkiye Varlık Fonundaydı. Dolayısıyla bizim yine stratejik hedeflerimizden olan kamu varlıklarının ve hâlihazırda portföyde...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Zamanında satanlar ne yapacak ya, nasıl yapacaklar?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Şirketin...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sunum bitsin de söz vereceğim, sunumu bir dinleyelim.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – ...arttırılması noktasında...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bedavadan peşkeş yapanlar ne yapacak?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sunumu bir dinleyelim Mehmet Bey, sonra söz vereceğim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hesabını...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Görüşlerinizi ifade edersiniz.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Önemli bir katkıda bulunduğumuza inanıyoruz. Dolayısıyla burada aslında bir kamu malından bahsediyorduk üçte 1’i itibarıyla, hem bu kamu malının korunması adına kamu sorumluluğuyla hareket etmiş oldu Türkiye Varlık Fonu hem de yatırım stratejisiyle de gayet uyumlu olan, uzun vadeli planlarıyla örtüşen TÜRK TELEKOM’un yüzde 55’lik hissesinin satın almasını gerçekleştirmiş oldu. Sayın Cumhurbaşkanımızın başkanlığında Yönetim Kurulumuzun bu konudaki iradesini koyması, tabii, adımın atılmasını mümkün kıldı. Anlaşmayı imzaladığımız günden bu yana birçok yorum, geri dönüş, destek ve mesaj aldık ama bizi en çok heyecanlandıran talep, geleceğe dair hedeflerimizi gerçekleştirmek adına bizlere en büyük gücü veren gençlerimizden geldi; anlaşma haberinin resmen açıklanmasının hemen ardından, özellikle 5G olmak üzere teknoloji alanında büyük bir talep oldu gençlerimizden. Gençlerimizin bize ilettikleri bu talepler hem üzerimizdeki sorumluluğu artırdı hem de önemli bir yatırım yaptığımızı bizlere bir kez daha hatırlatmış oldu.

Teknoloji ve altyapının yanı sıra TÜRK TELEKOM'daki yeni dönemin çarpan etkisinin de çok fazla olacağına inancımız tam, ülke ekonomisine çok büyük katkılar sunacağına inanıyoruz. Bildiğiniz üzere, Turkcell ve TÜRK SAT gibi iki önemli şirket de bizim portföyümüzde. Ülkemize hizmet konusunda çok güzel bir sinerji oluşturma fırsatının olduğunu düşünüyoruz; bunu da en iyi şekilde değerlendirmek için elimizden gelen her şeyi yapıp çok çalışacağız.

Ülkemizin teknolojik gelişimi ve dönüşümü için kritik öneme sahip telekomünikasyon alanında yapılan bu yatırımla birlikte, Türkiye'de telekom altyapısının fiber dönüşümü ve 5G teknolojisinin gelişimi kaynaklar daha verimli kullanılarak daha hızlı ve güçlü bir biçimde sürdürülecek. Ülkemizin en büyük telekomünikasyon şirketlerinden biri olan ve Türkiye'nin ana telekomünikasyon altyapı sağlayıcısı olan TÜRK TELEKOM'un geçmiş dönem ortaklık sorunlarının ve yönetim problemlerinin çözülmesiyle önü de açılmış oldu. Böylece, TÜRK TELEKOM'un, altyapı sağlayıcısı olarak ülkemizde ve bölgede üstlendiği güçlü rolün desteklenmesi ve TÜRK TELEKOM'un teknoloji şirketine dönüşümü vizyonu çerçevesinde birçok farklı alanda yaptığı yatırım desteklenerek şirketin potansiyeline doğru en hızlı şekilde ulaşmasını hedefliyoruz.

Sayın vekillerim, yine, İstanbul Finans Merkezi'nin hizmete açılmasına da çok az bir zaman kaldı. Tekrar teşekkür ederiz, sayın vekillerimizin de önemli bir kısmı İstanbul Finans Merkezi proje alanına bizzat gelip projeyi de yerinde görerek bizleri de onurlandırdılar. Orada hem tüm detayları sayın vekillerimize anlatmaya çalıştık hem de projeyi fiziken de gösterme ve gezdirme imkânı bulduk. Tekrar ben projemize verdikleri destek ve gösterdikleri ilgi için teşekkür etmek istiyorum sayın vekillerimize.

Faaliyetlerimizi hangi stratejik hedefler doğrultusunda gerçekleştirdiğimizden bahsederken biraz değinmiş olduk ama biz gerçekten İstanbul Finans Merkezi'nin Türkiye ekonomisine önemli katkılar sağlayacağına inanıyoruz, ilk 10 uluslararası finans merkezi arasında yer almasını hedefliyoruz. Sizlerin desteğiyle, malumunuz, İstanbul Finans Merkezi Kanunu da haziran ayında yürürlüğe girmiş oldu. 1,4 milyon metrekafe ofis alanı, 100 bin metrekafe alışveriş merkezi ve 2.100 kişilik konferans ve gösteri merkezi ve 1.600 metrekafe akademik araştırma merkezi, yine, 30 bin metrekafe alana sahip bir beş yıldızlı otel alanı ve 26 bin araç kapasiteli otoparkı, akıllı şehir modeliyle iş dünyasının ihtiyaçlarını karşılayacak bir şekilde tasarlandı. Biz İstanbul Finans Merkezi'ni, daha önce belirttiğimiz gibi bir gayrimenkul projesinden ziyade dünyanın önde gelen finans kurumlarının ve şirketlerinin bünyesinde bir araya gelerek çok boyutlu bir finansal hizmetler ekosistemi oluşturacak bir proje olarak görüyoruz. İstanbul Finans Merkezi'nin, Türkiye ekonomisinin sürdürülebilir kalkınmasına ve finansal piyasaların gelişimine katkılar sağlarken yerli ve uluslararası şirketler ile yatırımcılara çeşitli iş ve yatırım fırsatları oluşturacağına da inanıyoruz.

Sayın vekillerim, yine çok kısa bahsetmek istediğim maden şirketimizin çatısı altındaki yatırımlarımızı gerçekleştirmekteyiz. Buradaki en büyük hedef, başta altın, bakır, kurşun, çinko ve demir olmak üzere madenler konusunda ülkemizin dışa bağımlılığını azaltmak, ülke geneline yayılmış istihdam artışı sağlamak, katma değeri yüksek nihai ürünler elde etmeye yönelik yatırımlara yoğunlaşmak ve bu yatırımlarla ülkemizin sürdürülebilir kalkınma hedeflerine katkı sağlamak. Şirket bünyemizde şu an 24 adet maden ruhsatımız var. Uluslararası standartlar ve alanında yetkin denklik, danışmanlık raporları sonrasında da hâlihazırda 14 proje sahasını şekillendirmiş olduk. Akabinde ise 4 proje sahası önceliklendirilerek saha çalışmalarına başladık. Önceliklendiren bu projelerimiz; Balıkesir İvrindi Akçal Altın Projesi, Kastamonu Taşköprü Bakır Projesi, Manisa Çatalcam Altın, Kurşun ve Çinko Projesi ve yine, Sivas Divriği Demir Projesi. Yapılan çalışmalar doğrultusunda söz konusu projeler için uluslararası standartlarda kaynak tahmini raporları hazırlanmakta ve ayrıca ÇED süreçleri takip edilmektedir.

Yine, bildiğiniz üzere, petrokimya sektörü ve ham madde sektör olarak petrol ürünleri ve doğal gaz kullanarak...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Başkanım, burada altınlar var ama hiç Ağrı'nın adı da yok ya. Gerçi TMSF'deki Koza var orada ama...

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Evet, onun bünyesinde Sayın Vekilim.

CAVİT ARI (Antalya) – Sunum bitsin de ondan sonra, sunum bitsin ondan sonra...

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT –Bizim Enerji Bakanlığımızdan daha önce bize devredilen ruhsatlarda çalışma yapıyoruz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Millet İttifakı iktidarında olacak, merak etme Ağrılı kardeşim. Ağrı'yı biz halledeceğiz, merak etme sen.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sunumdan sonra tartışalım bunları, sunumdan sonra.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Sayın vekillerim, hızlıca bitirmek adına...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Altınları oraya...

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Herhâlde iki dakikamı hemen...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Zaman akıyor, devam edelim.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Tamam Sayın Başkanım, hemen bitiriyorum.

Petrokimya da önemli bir sektör biliyorsunuz. Ülkemizde petrokimya ürünlerine olan talebin sadece yüzde 10'u yurt içi üretimden karşılanabiliyor şu anda. Bu nedenle petrokimya üretimine yapılacak yatırımların ülkemizde üretime dayalı büyümenin gerçekleşmesi ve dış ticaret dengesi açısından çok büyük önemi var. Arz güvenliğinin sağlanması, sektörde katma değer oluşturulması ve petrokimya sektöründen beslenen tüm diğer sektörlerin ithal bağımlılığının azaltılması için çok önemli. Proje kapsamında yine uluslararası kredibiliteye sahip firmalarla ham madde ve ürün market analizleri, temel konfigürasyon çalışmaları ve ön fizibilitiyi tamamladık. Tesis için en uygun konfigürasyon ve alternatifler belirlendi ve bunların arasından uygun olan seçildi. Takip eden dönemde de her bir proses ünitesi için uluslararası lisans sağlayıcı firmalarla görüşülerek tesis için uygun teknolojiler belirlendi. ÇED süreci devam etmekte, projenin arazi hazırlık ve inşaat aşamasında yaklaşık 10 bin kişinin, işletme aşamasında da yaklaşık 2 bin kişinin istihdam edilmesi öngörülmektedir.

Yine, bizi çok heyecanlandıran, daha önce de bahsettiğim...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Tarihiniz var mı?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Şöyle efendim, şimdi inceleme denetleme kurulu toplantısı tamamlandı, dolayısıyla ÇED sürecinin önümüzdeki senenin ilk çeyreğinde tamamlanmasını bekliyoruz. Özür dilerim, bu sene yani önümüzdeki sene derken 2023. Dolayısıyla inşallah ondan sonra artık projeye ilgili finansman ve doğru partner, eğer varsa stratejik ortakların seçilerek ilerlenmesi aşamasına gelmiş olacağız. Orada artık o stratejik bir karar olacak sayın vekillerim çünkü tamamı entegre olarak bakıldığında yaklaşık 7 milyar dolar büyüklüğünde ve uygulama aşamasına geçmesi de epey süre alacak bir projeden bahsediyoruz. Dolayısıyla orada eğer

bulunacaksa stratejik ortakların belirlenmesi, yine arz tedarik modelinin belirlenmesi çünkü o çok önemli, ülkemiz bir “feedstock advantage” denilen bir petrol üretim kapasitesi ve avantajına sahip bir ülke olduğu için arz tedarikinin de modelinin belirlenerek ilerlenmesi hedeflenmekte.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son bir beş dakika, toparlarsanız sevinirim.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Hemen tamamliyorum efendim.

Biz bu senenin kritik olduğunu ve bu sene önemli aşamaların gerçekleşeceğini düşünüyoruz. Eğer bu süreçler hızlı bir şekilde harekete geçirilirse 2023’ün ikinci yarısında en azından kazma vurulacak hâle gelecektir.

Yine, bizi heyecanlandıran, daha önce belirttiğimiz bu Türkiye Teknoloji Fonu... Malumunuz mart ayında Abu Dabi Kalkınma Holding (ADQ)’yle Türkiye’deki teknoloji ekosistemine sadece yatırım yapmak üzere 300 milyon dolarlık bir teknoloji fonu kurulması konusunda anlaşma imzaladık. Bu anlaşma aynı zamanda Türkiye Varlık Fonunun 1 milyar dolarlık Türkiye Teknoloji Fonu kurma hedefinin ilk adımı olma özelliğini taşıyor. Türkiye Varlık Fonu olarak teknoloji alanında Türkiye’nin geleceği için stratejik öneme sahip yatırımlar yapmak kuruluş vizyonumuzun önemli bir sacayağı, Teknoloji Fonu da bu vizyonla tam anlamıyla aynı doğrultuda. Bu fon ülkemizde faaliyet gösterecek girişimlere, Türkiye’deki yetenekli genç nüfustan çıkacak parlak girişimlere ve ülkemizin geleceğine yatırım yapacak bir fon olacak. Türkiye Teknoloji Fonunu kurmak üzere harekete geçtiğimizden beri birçok “star-up”la, girişim sermayesiyle görüştük. Gençlerimizin bu konudaki ilgisi ve istekliliği gerçekten çok iyi durumda. Abu Dabili paydaşlarımız da bu konuda potansiyelin hızlı bir şekilde katma değere dönüşebileceği noktasından hemen adım atmak istediler. Böylece farklı ülkelerden pek çok yatırımcının Türkiye’ye, Türkiye’nin girişim ekosistemine yatırım yapmasının da önü açılmış oldu. Ülkemizdeki gençlere ve girişimcilere, ülkemizin potansiyeline duyduğumuz güvenin global bir seviyede karşılık bulduğunu da görmek çok önemliydi. Ülkemizdeki benzer fonlarla karşılaştırıldığında hem hacmi hem de uluslararası doğrudan yatırım boyutuyla Türkiye Teknoloji Fonu diğer teknoloji yatırımları için sağlayacağı çarpan etkisiyle de birlikte gerçekten benzersiz bir katma değer oluşturacak. Dolayısıyla bu girişimdeki hedeflerimiz, beklentilerimiz de Türkiye teknoloji sisteminde bu alana özel girişim sermayelerine erişim kolaylaşmış olacak, yeni nesil teknolojilere yatırım, Türkiye Varlık Fonu portföyündeki şirketlerin büyüme hızını da etkileyecek ve Türkiye’nin ekonomik kalkınmasına katkı sağlayacak sektörlerle stratejik ve teknolojik yatırımların artırılması, diğer kurumsal yatırımcılarla iş birliği fırsatlarının sunulması ve Türkiye’deki teknoloji girişimlerinin desteklenmesinde rol oynaması ve yine, bu teknoloji fonunun Türkiye son yıllarda gittikçe büyüyen, hacmi gittikçe artan girişimcilere ve girişim ekosistemine de büyük katkılar sağlamasını hedefliyoruz.

Son olarak sayın vekillerim, özellikle kamu bankalarının sermaye yapılarını güçlendirme adına attığımız adımlardan çok kısa bahsedeceğim. Finansal piyasalarda iyileşme ve derinleşmeyi destekleme misyonumuzun doğrultusunda Ziraat Bankası, Türkiye Vakıflar Bankası ve Türkiye Halk Bankasında çekirdek sermaye desteği, Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası ve Ziraat Katılım ile Türkiye Emlak Katılım Bankasındaysa sermaye benzeri kredi olmak üzere toplamda 51,5 milyar TL tutarında katkı sağlandı. Finansal piyasalarda istikrar ve derinliği desteklemek adına attığımız bu önemli adımla birlikte bankaların sermaye yeterlilik rasyoları ve likidite yapıları güçlenmiş oldu. Böylece küresel piyasalarda oluşan risk ve dalgalanmaların kamu ve katılım bankaları üzerindeki etkileri azaltılırken katılım bankaları reel sektörü destekleme imkânları artırılmış ve daha güçlü desteklenmiş oldu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nereden bulduk?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Hazinemizle devamlı görüşerek bunu yaptık.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sunumu tamamlayalım da ondan sonra alalım soruları.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Ben yine cevap veririm soru sorduğunuzda Sayın Vekilim.

Bu güçlü sermaye desteğiyle birlikte Türkiye Varlık Fonunun Türkiye Halk Bankasındaki ortaklık payı yüzde 75,3’ten yüzde 87,7’ye; Vakıflar bankasındaki ortaklık payıysa yüzde 35,9’dan yüzde 64,8’e yükselmiş oldu. Kamu ve katılım bankalarını desteklemekte ilerleyen dönemlerde özellikle stratejik hedeflerimizden olan finansal piyasaların desteklenmesi ve derinleşmesi hedefiyle uyumlu olarak bizim önceliklerimizden biri olacak.

Sayın Başkanım, değerli milletvekillерim; Türkiye Varlık Fonu, malumunuz, milletimizin önemli bir varlığı, görevlerimizin, bizlere yüklenen mesuliyetin de farkındayız ve bu amaçla çalışıyoruz, bu doğrultuda, bu bilinçle çalışıyoruz.

Sunumumuzda da Türkiye Varlık Fonunun özellikle, geçtiğimiz bir yıldaki çalışmalarını özetlemeye çalıştık. Bitirmeden önce huzurlarınızda çalışma arkadaşlarıma bir kez daha teşekkür etmek istiyorum. Konuşmamı ve sunumu burada tamamlıyor, sizlere şükranlarımı ve saygılarımı sunuyorum. Hepinize sağlık ve huzur dolu yeni bir yıl diliyorum.

Çok teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ederim kapsamlı sunumunuz için.

VI.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)DİĞER İŞLER

1.- 6741 Sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Uyarınca Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi ile Türkiye Varlık Fonunun 2021 Yılı Mali Tabloları ve Faaliyetler ile İlgili Denetim Raporlarının Sunulduğuna Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/2092)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Değerli arkadaşlar, şimdi sunumun müzakeresine geçeceğiz, söz taleplerini karşılayacağım. Usul olarak şöyle bir usul takip edeceğiz, zaten yerleşik usulümüz: Önce her partiden bir sözcü arkadaşımıza söz vereceğim, vakit açısından biraz daha esnek davranacağım. Daha sonra Komisyon üyesi arkadaşlarımıza söz vereceğim, onların süresi on dakika olacak. Ardından da teşrif eden diğer vekillerimiz talepte bulunurlarsa beşer dakika da onlara söz hakkı vereceğim.

Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisinden başlamak istiyorum.

Sayın Kuşoğlu, buyurunuz lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli Genel Müdür ve ekibi, çok değerli denetçiler, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bu 6741 sayılı Kanun çıkarken Necati Bey de, Sayın Kalaycı da buradaydı, hep beraber kanun görüşmelerini yaptık. Ben böyle bir düzenlemenin yapılmasına karşıydım, biz Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak karşıydık çünkü Türkiye’de bütçe açık veriyor, cari açık veriyoruz sürekli olarak, dış ticaret açığı veriyoruz; böyle bir ortamda fazla vermesi hâlinde anlam ifade eden bir yatırım olarak gördüğümüz için -ki dünyada da böyledir varlık fonları- buna karşı olmuştuk. “Zaten sermaye sıkıntısı çekiliyor, sıkıntılar had safhada, bunun bir anlamı yok.” demiştik. Geldiğimiz

noktada da maalesef öyle olduğunu görüyorum ama ne olursa olsun her şeyden önemlisi ülkemizdir; madem kanunlaştı, bu noktaya geldi elimizden geldiğince düzgün çalışması için gayret göstermemiz gerekiyor.

Gördüğüm kadarıyla sıkıntılar var yani Varlık Fonu kurulmasaydı, Varlık Fonuna bağlı olan bu bankalar, şirketler ne yapardı? Yani biraz önce Sayın Başkan söyledi, şu kadar kârlı, şu duruma geldi, bu duruma geldi; bunlar zaten bu gelişmeleri gösteriyorlardı, onlardan çok daha fazla, normal performanslarının üzerinde bir sonuç mu aldık? Mesela hepimiz tarafından sorulması gereken bir soru bu. Bunlar, normal olarak bulundukları yerde, bulundukları pozisyonda devam etselerdi, Hazineye bağlı olarak devam etmeleri durumunda bu bankaların ya da PTT, ÇAYKUR gibi diğer kuruluşlarımızın, 46 gayrimenkul var, bunların ya da 2 lisans var, onların bir başka alternatif modelde çalışmaya devam etmeleri hâlinde durum ne olurdu? Bunu da görmemiz lazım.

Sayın Genel Müdür açıkladı sağ olsun, mesela diyor ki: “Öz kaynaklarda bir yıl içerisinde artış var 286’dan 395’e çıkmış, bir önceki yıla göre artış yüzde 38.” Şimdi, bu nominal bir rakam, bunu enflasyondan arındırdığımız zaman öz kaynaklardaki yüzde 38 artışın bir anlamı olmadığını görüyoruz; tam tersine, bir eksilme bile var. Aktif büyüklüğüne bakıyorsunuz, orada da yüzde 45’lik bir artış var ama aslında orada da gerçek anlamda bir azalma söz konusu. Bu, Türkiye için var aslında; tüm Türkiye’nin değerleri enflasyon dolayısıyla aşındı yani Türkiye zaten varlığını kaybetti. Burada da bir kayıp söz konusu, net anlamda bir kayıp söz konusu olmuş sonuçta. Mesela, bir önceki yılda -2020 için- bundan bahsetmek mümkün değil belki ama 2021, 2022 yılları için kayıplar söz konusu. Bunları dikkate almak zorundayız.

Ben de bunları sordum Selim Murat Bey, siz Denetleme Kurulu olarak bize verdiğinizde siz de denetim yapmıyorsunuz yani biz Meclis olarak denetim yapmıyoruz, biz siyasi bir denetimde bulunuyoruz ama siz de teknik olarak daha önce yapılan, kendi ifadenizle “denetim çalışmaları” üzerinden denetim yapıyorsunuz. Sizin bize vermeniz gereken bilgiler şunlar olmalıydı: “İşte, şu, şu, şu rasyolarla göre başarılıdır. Sektörüne göre başarılıdır, değildir. Sektörünün kârlılığı şudur, onun altında şu kadar altında kalmıştır ya da üzerine çıkmıştır, başarılı olmuştur.” gibi sonuçları da bizimle paylaşabilmeliydiniz. Mesela biz sizden bunu özellikle arzu ederdik. Yoksa, bağımsız denetçiler gelmiş, denetim yapmışlar; siz de o denetimi denetliyorsunuz. O denetimin denetlenmesinin bizim için çok anlamı yok, onu da yapın ama çok anlamı yok; biz sonuçlarla ilgiliniz burada, sonuçlara bakıyoruz. Özellikle Sayın Genel Müdürün verdiği bu finansal tablolar üzerinde bir okuryazarlık siz inşa ederseniz bize, bunun bize bir anlamı olur, faydası olur, yararlanabilir durumda olurduk. “Evet, Türkiye Varlık Fonu şu şartlar altında doğru çalışmış, iyi çalışmış ya da şu bakımlardan da eksik çalışmaları, başarılı değil ya da başarılı.” diyebilirdik Bize bunu bu konuda yol gösterirseniz memnun oluruz.

Ben size de sırası gelmişken bazı şeyler sormak istiyorum. Mesela bana dediniz ki: “Bizim raporlarımızda var.” Şimdi, raporlarınızdan sormak istiyorum. Ha, öncelikle, şunu sormak istiyorum: Bağımsız denetçi PricewaterhouseCoopers’ın raporlarını almışsınız ama Sayıştay denetimini neden esas almadınız? Hiç Sayıştay denetiminden bahsetmiyorsunuz. Sayıştayın yaptığı denetim raporlarını da dikkate alarak bunları yapmanız lazımdı, oradaki sonuçları da -yani birçok kurum üzerinde Sayıştayın yaptığı denetimler var, onları- neden dikkate almadan bunu yaptınız, bu raporları hazırladınız? Onu öğrenmek isterim.

Bir de bu fon raporunuzda (ii) bölümünde “PTT’nin TVF Yönetim AŞ’nin bilgisine sunulması gerektiği...” diyorsunuz. Burada bizim de bilgimize sunmanız gereken detaylı olarak sizin konuşmanızda olması gerekirdi. “TDS’ye uygunluğu konusunda gerekli inceleme ve değerlendirme

yapılmasını teminen konunun KGK'ye bildirilmesinin uygun olacağı..." Şimdi, bu konuyla ilgili açıklama yaparsanız memnun olurum, özellikle PTT, ÇAYKUR ve BOTAŞ konularında. Bu konularda Sayıştay raporları da var, onların da dikkate alınarak yapılması lazımdı.

Bir de şirket raporunun sonuç bölümünde sormak istediğim konular var. Sonuç (i)'de şöyle: "Çalışma kâğıtlarında bu konuda değerlendirmeye yer vermemiş olması hususu hakkında değerlendirme yapmak üzere Kamu Gözetimi Kurumuna (KGK) konu gönderilmiştir." diyor. Bununla ilgili bilgi verebilir misiniz?

Yine, (ii)'de "Pay imtiyazlarının dikkate alınmaması konusunda TVF Yönetim AŞ'ye PricewaterhouseCoopers bağımsız..." KGK'ye sorulmuş bunlar da.

(iii)'de, TVF Bilgi Teknoloji İletişim Hizmetleri Yatırım Sanayi ve Ticaret AŞ'nin sermayesinin ve kanuni yedek akçelerin tamamının karşılıksız kalması durumu söz konusu olmuş. Bu Enerji, Ticaret AŞ'nin sermayesinin ve kanuni yedek akçelerinin üçte 2'sinin karşılıksız kalması, ondan sonra Petrokimya Sanayi ve Ticaret AŞ sermayesinin ve kanuni yedek akçelerinin tamamının karşılıksız kalması... Bunlarla ilgili, burada bahsettiğiniz konularla ilgili bilgi verebilir misiniz? Bu TTK 376'ya göre sermayelerinin yetersiz kalması söz konusu tabii.

Yine, (iv)'de BDS 230 ve BDS 620 standartları kapsamında yapılan tespit ve değerlendirmelerle ilgili olarak bağımsız denetim firması hakkında değerlendirme yapmak üzere KGK'ye bilgi sorulmuş. Bununla ilgili de bilgi verebilir misiniz? Konu nedir? Bu bağımsız denetçiyle ilgili sorun nedir?

Sayın Genel Müdürüm, yine, Uluslararası Danışma Kurulunun henüz teşkil edilmemiş olması bu denetçi raporunda eleştiri olarak yer almış, geçen yıl da bu eleştiri vardı. Bu neden yapılamıyor? Şimdi, Sayın Başkanım, bunu normal olarak Sayın Genel Müdüre sormamamız lazım; bu, Yönetim Kuruluna sorulması gereken bir konu ama Yönetim Kurulu yok. Şimdi, böyle bir eksiklik var yani tabii, bu doğru değil, Yönetim Kurulunun burada olmaması.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şimdi, Yönetim Kurulu buraya geldiğinde biz burada Yönetim Kurulunu sadece eleştirecek değiliz; Yönetim Kuruluyla bu Varlık Fonunun amaçları doğrultusunda konuşmamız gerekiyor, müzakere etmemiz gerekiyor "Daha iyi nasıl yapılabilir."i, "Ne yapılabilir."i.

Şimdi, biz aldık, kamuda olan bazı kuruluşları Hazineden çıkardık, onlara bir özerklik verdik; hiçbir şekilde vergiye tabi değil, şu kanunlara, bu kanunlara tabi değil. Biliyorsunuz, 6741 sayılı Kanun'da yazıyor; 1 sayfa muaf olduğu, istisna kapsamına giren kuruluşlar, kanunlar vesaire her şey yazıyor. İşte, Sayıştay denetimine tabi değil, şu kanuna... Peki, bütün bunlardan sonra ne oldu? Yani buradan aldık, Hazineden çıkardık, bu tarafa aldık, istisna tanıdık, bir yığın teşvik verdik vesaire, sonuçta ne oldu? Bu kıyaslamayı yapabilmemiz lazım, bunu görebilmemiz lazım; bunu yapamadıktan sonra bir anlamı yok. Bize de Denetim Kurulunun bu konuda yardımcı olması lazım ki olayı netleştirelim, görebilelim, değerlendirebilelim, "Doğru olmuştur, yanlış olmuştur." diyebilelim, "Şu şekilde çalışın bundan sonra, şunları yapın, şunları yapmayın." diyebilelim. Bu yönde bir şey görmeyince değerlendirme yapmamız da zorlaşıyor tabii ki.

Şimdi, Sayın Genel Müdürüm, bir de 2020'den 2021'e bir tane şirket artışı var yani bu aktif toplamında artış var, öz kaynak artışı var ama bir de şirkette artış olduğu için oradan kaynaklanan bir artış söz konusu. Kârla ilgili olarak hatırlayamadım ben, kârla ilgili bilgi verdiniz mi?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Evet.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ne kadardı kâr artışı, konsolide kâr? 2020'de 10 milyardı, 2021'de?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – 11,3 milyar.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani çok fazla bir artış söz konusu olmamış 2020’den 2021’e.

Evet, bir de kaç şirket ve fon bu arada kâr etti, kaç zarar etti? Onları da bilebilirsek bunun içeriğinde nasıl bir değişim söz konusu olmuş, o da önemli.

Bir de Sayın Genel Müdürüm, 2020’de kredi derecelendirme kuruluşu Fitch not vermeye başlamıştı, değerlendirme yapmaya başlamıştı. 2021’de bu not ne oldu, bir de onu öğrenebilir miyim? Verdik mi onu?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Verdik.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Kaçırılmışım onu da belki ama.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Onu tekrar cevabınızda kısaca Bülent Bey’e cevap verirsiniz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Memnun olurum.

Şimdi, 2020’de siz, enerji, petrokimya ve sigorta şirketlerini kurdunuz, devreye aldınız. Bunlar doğrudu ama bana göre ilave olarak yüksek teknolojiye yönelik yatırımlar da yapılması lazım, özellikle teşvik edilmesi lazım. Teknoloji bütün dünyada risk, çok önemli bir risk. Yani teknolojinin hangi yönde gelişeceği belli değil. Bir şeyler yapıyorsunuz, inovasyon çalışmaları yapılıyor, bir şeyler bulunuyor, onların ticarileştirilmesi aşamasında bir bakıyorsunuz bir başka ülke, bir başka alanda hiç beklemediğiniz bir yerden çok daha iyisi ortaya çıkıyor, sizin yaptığınız yatırım boşa gidiyor. Özel sektörün, özellikle müteşebbisin, yatırımcının en önemli riski bu şu anda teknoloji konusunda, yatırım yapmıyor. Devletlerin, kamunun bu konuda yardımcı olması gerekiyor, Varlık Fonunun özellikle bu konuda yardımcı olması lazım. Bana göre Varlık Fonunun kurulmaması gerekirdi ama kurulmuş madem özellikle bu konuda, Türkiye’deki yatırımcılara teknoloji riski konusunda destek olması gerekirdi diye düşünüyorum, en fazla bu konuda yatırım yapmanız lazımdı. Bu konuda neler yaptınız, onları da öğrenmek isterim, memnun olurum.

Sayın Başkan, bu arada hem Sayın Genel Müdüre hem de Denetim Kuruluna sorduğum sorular var. Onların cevaplarını alabilirsem memnun olurum çünkü geçen yıl bu cevapları da alamadık, onları da değerlendiremedik, tutanaklara baktığımda görüyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Sayın Genel Müdürümüz, tabii, birçok milletvekilimiz soru soracak, onları ismen süre sonunda cevaplamanızı istiyoruz. Ayrıca, Denetleme Kuruluna da biraz önce sorulan sorular var ki biraz sonra da başka sorular olacaktır, onları ismen not alırsanız milletvekillerimiz sorularının cevaplarını alsınlar.

Buyurun Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bir de bu İstanbul Finans Merkezi konusu var, bilgi verdiniz. Şimdi, Sayın Genel Müdürüm, İstanbul Finans Merkezi’yle ilgili geçen yıl “Bu yıl içerisinde açılacak, birkaç ay içerisinde açılacak, bitiyor.” demiştiniz. Ancak tamamlanmadı yani en son da biz ziyaret ettiğimizde ekimde açılacaktı ama hâlâ bitmedi, bu sene içerisinde bitmesini bekliyoruz. Ama neden faaliyete geçmedi? Fiziki bir engel mi yoksa konjonktürel bir sebep mi var? Onu da öğrenmek isterim.

Bir diğer konu da bu 3 kamu bankasıyla ilgili 2020’de de siz -hatırladığım kadarıyla- 21 milyar liralık bir çekirdek sermaye artırımını yapmıştınız, şimdi 2021 içerisinde de yaptınız galiba değil mi, 2022’de de söz konusu oldu.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Evet.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bu ne? Her sene kamu bankalarına bu sermaye artırımlarının şeyi nedir? Yani yüksek miktarda da yapıyor, bunun anlamı nedir? Kamu bankalarındaki rakamlar çok net değil, Durmuş Bey daha iyi bilecektir. Maalesef kamu bankaları kullanılarak bazı taraflara sermaye transfer ettiriliyor, bazı kesimler teşvik ediliyor, çok ucuz krediler veriliyor. Şu anda Merkez Bankasının gösterge faizi 9 ancak piyasada onun kat kat üzerinde faizler ama yine de enflasyonun çok altında kalıyor ve kamu bankaları vasıtasıyla birçok kişiye maalesef ayrıcalıklı krediler veriliyor; siz sonuçta bunlara mı aracılık etmiş oluyorsunuz bu sermaye artırımlarını yaparak? Bu kaynak transferine sebebiyet veren bir kurum hâline mi geldiniz; bunu da öğrenmek isterim. Tabii bu da siyasi bir soru, cevap vermeniz mümkün değil ama görüyorsunuz Sayın Başkanım, böyle bir eksikliği var bu çalışmaların yani bu şekilde, bu usulle...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tabii ki sizin değerlendirmelerinizi de not alacaklardır, oradan da istifade edeceklerdir mutlaka, düzeltilmesi gereken şeyler varsa da tabii ki dikkate alınacaktır.

Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım, tamamladım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Rica ederim, ben teşekkür ederim.

Söz sırası Sayın Paylan'da.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli vekil arkadaşlarım, Sayın Genel Müdür, değerli yöneticiler, basının değerli emekçileri ve bu salonda bize hizmet eden değerli emekçi kardeşlerim; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli emekçi kardeşlerimi selamladım Sayın Genel Müdür çünkü siz emekten hiç bahsetmediniz. Evet, bir sermayenin temsilcisisiniz, sermayeden gelmişsiniz, daha çok para kazanmak odaklı vahşi kapitalist düzenin çarkını çevirmek isteyen yöneticilerden birisiniz. Yıllardır bu eleştiriyi yapıyorum, bir kere şurada “Bu paylaşım kriziyle ilgili şirketlerimizde şöyle bir vizyon ortaya koyduk.” diye bir açıklamada bulunmadı Varlık Fonu.

Açlık krizi 8.500 lira, yoksulluk krizi 26.500 lira olmuş. Şirketlerinizde 26.500 liranın üzerinde kaç kişi maaş alıyor diye sorsam size, bilir misiniz bilmiyorum. Sanıyorum yüzde 1'dir, onlar da üst düzey yöneticilerdir, geri kalan emekçilerin, beyaz ve mavi yakalıların tamamına yakını yani yüzde 99'u 26.500 liralık yoksulluk sınırının altında maaş alıyordur ama bu sizin pek umurunuzda değildir çünkü tek bildiğiniz şey var -yani geçmiş yönetim yaşamınızda olduğu gibi, bütün yöneticilerin olduğu gibi- kâr maksimizasyonu. Yani “Şirketlerimin değerini nasıl artırırım?” “Kârı nasıl maksimize ederim?” Yani şu anda sert eleştiriyorum, geçtiğimiz yıl bu kadar sert eleştirmemiştim çünkü daha yeni bir yöneticiydiniz ama şu anda sert eleştiriyorum çünkü biz bir sosyal devletiz, bunun farkında değilsiniz. Yani siz şirketlerin kârını maksimize etmek gibi bir sorumluluğunuz var diye bakıyorsunuz ama siz bir kamu şirketisiniz yani sonuç olarak hazinenin şirketlerini yönetiyorsunuz ve kamu şirketisiniz. Kamu şirketi de yurttaşlarına hizmet etmekle sorumludur yani sosyal sorumluluğu vardır, toplumsal sorumluluğu vardır, paylaşım kriziyle ilgili sorumluluğu vardır, ekolojiyle ilgili sorumluluğu vardır, toplumsal cinsiyet eşitliğiyle ilgili sorumluluğu vardır. Geçtiğimiz yıl sizi eleştirdim, bakın ön sırada yalnızca yine erkekler görüyorum. Yönetim Kurulunda bu anlamda yalnızca erkekler... Evet, kadın sayısı arka sıralarda biraz artmış -herhâlde eleştirilerim dikkate alınarak- ama üst düzey yönetimde bakıyoruz, biz kadınları görmek istiyoruz. Şu fotoğrafa dünyada hiç kimse para vermez artık, hiç kimse finansman vermez, ekolojik krizle ilgili duyarlılığı olmayan bir yapıya hiç kimse yatırım yapmaz,

toplumsal cinsiyet eşitliğiyle ilgili duyarlılığı olmayan bir yapıya kimse yatırım yapmaz. Sosyal şirketler esas artık, bunu biliyor musunuz, farkında mısınız, bilmiyorum. Sosyal devletler, sosyal şirketler... Yani artık Warren Buffett bile diyor ki “Ya, benden daha fazla vergi al, işçime daha çok para ver. Saatlik asgari ücreti 15 dolardan daha yükseğe çıkarmamız lazım. İşçi mutlu değilse, işçi geçinemiyorsa işçi verim de veremez.” Ya, Bill Gates bunu söylüyor. Siz bununla ilgili tek bir şey söylediniz mi? “Ya, biz şirketlerimizde yoksulluk sınırını dikkate alıp dar gelirli işçilerimize taban ücret olarak 15 bin liranın belirlenmesini, 20 bin liranın belirlenmesini hedef koyduk.” diyebiliyor musunuz? Var mı böyle bir hedefiniz? Yok. Bölgesel kalkınma farklarıyla ilgili bir hedef koydunuz mu? Şurada tek bir cümle kullandınız mı ya?

Bakın, New York’ta arkadaşım var, ne yapıyor biliyor musunuz? Kamyon şoförü yetiştiriyor. Türkiye’den on binlerce insan Amerika’ya akıyor Meksika üzerinden, insan simsarları üzerinden. Ağrı boşalmış durumda, biliyor musunuz? Ağrı boşalmış durumda.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Kim diyorsa “Ağrı boşalmıştır.” yalan söylüyordur.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne yapıyor biliyor musunuz? İnsan simsarları üzerinden 10 bin dolar para veriyor ve Amerika’da kamyon şoförü olmaya gidiyor.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ağrı terörde boşaldı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, şimdi, ne oluyor biliyor musunuz?

Ya, Sayın Başkan, bir müsaade...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ama Ağrı’ya şey yaptınız ne yapalım yani.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O da Malatya’ya yapsın Allah Allah yani.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ağrı niye boşalsın?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ağrı boşalıyor, boşalıyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Paylan, sayfa 46...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, cevabınızı birazdan verirsiniz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayfa 46’ya bakarsan...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Dinleyelim arkadaşlar.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Arda Bey, sayfa 46 değil mi çalışanlarla alakalı? Bakarsanız...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, Komisyon üyelerimizi ve şehirlerimizi...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayfa 46’ya bakarsan, çalışanlarla alakalı sayfa 46’da var yani.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne var? Ne var? Ne demiş?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Çalışanlarla alakalı her şeyi söylemiş.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Uğur Bey, bunu şimdi dağıttılar, denetim raporunda değil.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, Komisyon üyelerimizi ve şehirlerimizi dikkate alarak konuşmanızı devam ettirmeniz için buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Eleştirmek için söylemiyorum Sayın Paylan, bakmamış olabilirsiniz, ondan dedim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tabii, baktım, her şeye baktım.

Şimdi, bakın, arkadaşlar, bölgesel kalkınma farklarıyla ilgili çok ciddi bir sorunuz var. Ya, siz şimdi şunu diyebildiniz mi: “Arkadaş, biz Ağrı’ya, Bingöl’e, Batman’a, kalkınmada geri kalmış diğer illerimize...” Bakın, Bayburt’a gidin, Karadeniz illerine gidin, Giresun’a gidelim yani büyük bir işsizlik var ve büyük bir göç veriyor bu iller, hem Türkiye’nin batı illerine, diğer illere hem de yurt dışına göç veriyor. Bunu tersine çevirecek bir vizyon çalıştık, ortaya koyduk, kalkınmada geri kalmış illerimize dönük bir yatırım vizyonu ortaya koymak gibi bir şey koydunuz mu burada? Yok. Niye? “Çünkü liman İzmit’te var, Adana’da var; ben oraya yatırım yaparsam ‘feasible’ olur.” diye bakıyorsunuz değil mi? “Feasible” olarak bakıyorsunuz değil mi? Yalnızca “feasible” olması lazım, meşhur kelime ama Giresun’da “feasible” değil. Niye “feasible” değil? “Feasible” olarak mı bakacağız? Biz bir kamu kurumuyuz bu anlamda. Kamu kurumuyunuz toplumsal fayda, sosyal fayda odaklı olarak bakmalısınız Sayın Genel Müdür.

Bakın, ciddi bir paylaşım kriziyle karşı karşıyayız. Gayrisafi yurt içi hasıladan emeğin aldığı pay her zaman Türkiye Cumhuriyeti tarihi boyunca yüzde 35’le yüzde 50 arasında değişmiştir biliyor musunuz? AK PARTİ döneminde yüzde 40’lardan 35’lere düştü, buna da çok kötü diyorduk, Dimyat’a pirince giderken evdeki bulgurdan da olduk, yüzde 35-36’dan yüzde 24’e düştü emeğin aldığı pay. Ciddi bir paylaşım kriziyle karşı karşıyayız. Zengin servetine servet katmış, lüks araba kuyruklarında bekliyor; işçi, emekçi açlık sınırında, mutfak masrafını karşılayamıyor. Şimdi, buna dair, bu paylaşım kriziyle ilgili gerçekten ne düşünüyorsunuz? Mesela sizin şirketlerinizde bu paylaşım krizi ne durumda? Bunu merak ediyorum ben mesela, bununla ilgili bir şeyler duymak isterim.

Karadeniz’in çayıyla ilgili ne düşünüyorsunuz? ÇAYKUR’la ilgili bir cümle etmediniz. “Bizim ÇAYKUR’la ilgili şöyle bir planımız var, çayı şöyle kalkındıracağız.” Çaylar yaşlanmış durumda biliyor musunuz? Çay verim vermiyor şu anda. Ben satışmada bulunuyorum Cemal Bey’e.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Çayla ilgili bana sataştı.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Size ekstra süre vereceğim satışmadan dolayı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Çay verim vermiyor biliyor musunuz? Bakın, başka ülkeler de dönümünde birkaç yüz kilo daha fazla verim alıyor. Çay yaşlanmış durumda. Çayların gençleştirilmesi lazım. “Biz bununla ilgili şöyle bir vizyon koyduk, ÇAYKUR’a böyle bir kaynak koyacağız.” dediniz mi? Demediniz. Fındığın yüzde 75’i bizde, fındığın fiyatını biz belirleyemiyoruz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Biz belirliyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Biz belirleyemiyoruz.

SALİH CORA (Trabzon) – Biz belirliyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır efendim, belirleyemiyoruz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Burada da satışma var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Size sataşıyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Not alın, yeterli süre vereceğim size.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Biz belirleyemiyoruz. “Bununla ilgili şöyle bir stratejik plan yaptık.” dediniz mi? Demediniz.

Malatya’nın kayısılarıyla ilgili, Manisa’nın da zeytiniyle ilgili...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Satışma, agresif olma, daha sakın ol. Agresifsin...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Agresifim, evet.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, Komisyon üyelerimizin bütün şehirlerini geziyorsunuz yani sırayla.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet, bakın, tarım artık stratejik görülüyor. Gayrisafi hasılda yüzde 5 olarak görebilirsiniz. Bakın, ne oldu? Ukrayna krizi çıktı, eğer ki tahıl anlaşması olmasaydı dünya buğdaya muhtaç olacaktı.

SALİH CORA (Trabzon) – Kim yaptı o anlaşmayı? Kim yaptı o anlaşmayı?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Kim çözdü?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, bu anlamda...

SALİH CORA (Trabzon) – Kim çözdü o sorunu?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Teşekkür eder misin?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, toplumun, şu anda Türkiye’nin kendi kendine yeter bir ülke olması için bir stratejik planınız var mı?

SALİH CORA (Trabzon) – Garo Bey, kim çözdü o sorunu?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, arkadaşlar, ne oldu? Siz coştunuz, siz sakin olun bir ya.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teşekkür et de daha karışmayacaklar.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sorunu söyledi ya, çözümünü de söyle diye...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, Sayın Genel Müdür, bakın, Türkiye orta gelir tuzağında ve orta teknoloji tuzağında. Siz kurulurken bize ne anlatıldı biliyor musunuz? Siz o zaman Genel Müdür değildiniz, bize dendi ki: “Arkadaş, Türkiye’nin bazı sektörlerde önemli bir atılım yapması lazım.” Öyle anlatıldı değil mi arkadaşlar? Yasayı çıkarırken buradaydık. “Teknoloji konusunda, dijital devrim konusunda ciddi bir atılım yapması gerekiyor.” dendi bize, sonra getirdiniz, “Termik santral yapacağız.” dediniz. Arkadaş, bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu dedik, vazgeçtiniz. Öyle değil mi? Termik santral yapılacaktı. Bu, yeşil devrime uygun değil, geri kalmış bir teknoloji sonuç olarak, buna değil, güneş enerjisine, rüzgâra yatırım yapmamız lazım dedik, vazgeçtiniz ve teknoloji konusunda “Şöyle bir atılım yaptık, şöyle bir şirkete yatırım yaptık ve bu şöyle bir gelecek vad ediyor.” diye bir şeyiniz var mı? Maalesef yok. Bakın “Togg, Togg” diye övünüyorsunuz ya, Togg’u çıkardınız ya arkadaşlar, Togg’u; Togg geçmişin teknolojisi, iddiyla söylüyorum. (AK PARTİ sıralarından “Yapma ya!” sesleri) Bakın, Mercedes’e gidin, BMW’ye gidin, Audi’ye gidin 2028-2030 arabalarını planlıyor, onları geliştiriyor, sürücüsüz araba teknolojilerini geliştirmiş durumdalar. Yani teknolojiye büyük bir yarış var, siz bugünün arabasını yaparsınız, rakipleriniz on yıl sonranın arabasını yapar ve bu anlamda nal toplarsınız. Yapılması gereken, gerçek anlamda orta gelir tuzağından ve orta teknoloji tuzağından ülkeyi çıkaracak bir vizyon ortaya koymaktır. Burada bu var mı? Yok.

Sunumunuzda en etkileyici şey neydi biliyor musunuz? Bu tarihî eserler. Bakın, buradaki tarihî eserler çok etkileyici. Niye? Biz büyük bir medeniyetin üzerinde oturuyoruz, büyük bir medeniyetin torunlarıyız ya; biz Asur’un, Bizans’ın, Roma’nın, Osmanlı’nın, Selçuklu’nun torunlarıyız. Her zaman medeniyet üretmiş Hitit’ten beri bu ülke ve şu anda geri kalmışız, son iki yüz yılda, üç yüz yılda maalesef dünyayı yakalayamamışız. Şimdi dünyayı yakalamak için önemli bir atılım yapmamız gerekiyor ama bu atılım burada yok. Ne var? “Efendim, biz rafineri yapacağız.” diyorsunuz. Rafineri yapmak... Karbon meselesinden bahsediyorsunuz, ekoloji filan, şu bu; geliyorsunuz, karbonun Allah’ı olan “Rafineri yapacağım.” diyorsunuz “Petrokimyaya yatırım yapacağım.” diyorsunuz. Ya, petrokimyanın katma değeri nedir? Elbette ülkenin ihracat/ithalat dengesini karşılamak için önemlidir ama düşünsenize, bir Apple şirketini... Mesela, Turkcell’i bir teknoloji şirketi hâline getirmek çok

daha önemlidir bence. Yani Apple 2 trilyon dolarlık bir değer üretiyor, öyle değil mi? Senin yapacağın rafineri 3-5 milyar dolarlık bir katma değer üretecek. Yani Turkcell'i Apple yapmak gibi bir vizyonunuz var mı mesela? Yok. Niye? Çünkü Turkcell arpalık olmuş durumda, siz farkında değilsiniz. Turkcell şu anda bir arpalıktır, arpalık olan yerde bilim üretilmez, teknoloji üretilmez. Oraya birtakım vekillerin, birtakım bakanların, birtakım bilmem nelerin akrabaları alınıyor o AR-GE birimlerine; bunu biliyor musunuz? Turkcell ne teknoloji üretmiş bana söyler misiniz? TÜRK TELEKOM ne teknoloji üretmiş, dünyaya yenilik olarak sunabileceğiniz ne üretmiş, bana bir tane örnek verir misiniz? Yani bir tane öncü, avangart bir projesi var mıdır Turkcell'in veya TÜRK TELEKOM'un? Ben görmedim. O yüzden nal topluyor. Yani bir teknoloji şirketine ihtiyacımız var, teknoloji şirketlerine ihtiyacımız var.

İstanbul Finans Merkezine gittik beraber, gezdik, o zaman da eleştirilerimizi sunduk. Vallahi ben Wall Street'e de gidiyorum, Wall Street boş biliyor musunuz, ofisler boş şu anda. Gerçekten, millet Covid'in bitmesine rağmen ofislere dönmedi. Buradan vergi almayacağım, gelirsene şu kadar kişinin SGK'sini ben ödeyeceğim, şunu yapacağım, bunu yapacağım diye bir teşvik yasası çıkardık değil mi? Hep beraber çıkardık. İstanbul Finans Merkezinden hedeflediğiniz kiralamaaların ne kadarını yapabildiniz? Hangi şirketler geldi? Bir tane böyle kalburüstü şirket gösterebiliyor musunuz? Hangi fiyata kiraladınız? Yani normalde metrekaresi 40 dolardan, 50 dolardan fizibilitesi yapılmış bir şeyde... Şu anda İstanbul'da zaten ofis kiralari yerlerde sürünüyor, 5 dolara, 6 dolara insanlara kiraya veremiyorlar, siz kaç dolardan kiralyorsunuz bu kadar teşvike rağmen, milletin vergisinden verilecek teşviklere rağmen; bunları merak ediyoruz.

Bankalara gelelim. "Bankalara sermaye koyacağız." diyorsunuz, "Bu sermaye nereye gidecek?" diye bir sorulum. Bakın, arkadaşlar, bankalardan kimler bugün kredi alıyor? Kim alıyor arkadaşlar? Mesela, Ziraat Bankası ne için kurduk biz?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Çiftçiler alıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır. Çiftçiler Ziraat Bankasının kredisinin yüzde kaçını alıyor, lütfen, Arda Bey, söyleyin. Ziraat Bankasının verdiği kredilerin yüzde kaçını çiftçiler alıyor; hadi, buyurun, siz açıklayın ben açıklamayayım, doğru rakamı o söylesin. Halk Bankasının verdiği kredilerin yüzde kaçını esnaf alıyor, esnaf destek kredileri anlamında söylüyorum, yüzde kaçını alıyor? Son derece düşük kesimini alıyor. Değerli arkadaşlar, bakın, şu anda kamu bankaları da yandaş sermayeyi desteklemek üzere faaliyet gösteriyor. Şu anda kamu bankalarından krediler yüzde 15'le veriliyor, biliyor musunuz? Ve yüzde 15'le kredi vermek demek, bir servet transferi yapmak demektir. Yani enflasyonun resmi olarak bile yüzde 65 olduğu bir ülkede yüzde 15'le kredi vermek bir servet transferi yapmak demektir ve bu yüzden de sermaye daha zengin oluyor, işçi daha yoksul oluyor. Bugün bir işçi Halk Bankasına gittiğinde ihtiyaç kredisi alamıyor, biliyor musunuz?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Alıyor, alıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Alamıyor arkadaşlar, alamıyor. Hadi, buyurun, gidin.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Alıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hadi, buyurun gidin, alabiliyor mu, alamıyor mu? Gidin, sorun; alamıyor.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Alıyor, alıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Alamıyor arkadaşlar, limitleri son derece düşmüş durumda. Yani bu anlamda Halkbankın, Ziraat Bankasının, Vakıfbankın varlık sebebi yandaş desteklemek mi, çiftçiye, esnafı ya da yoksulu desteklemek mi? Bunun lütfen cevabını verin. Hangi amaçla yürüyor bu bankalar? Hangi amaçla sermayesini hazine artırıyor? Lütfen bunun cevabını verin.

Arda Bey, bakın, tekrar size hatırlatıyorum: Yani gelecek yıl umarım ülkede bir değişim olacak -biz öyle bekliyoruz- ve Varlık Fonunu biz kapatacağız ama en azından şu altı aylık süre için... Yani “Gelecek yılda biz bu paylaşım kriziyle ilgili, işçilerle ilgili, emekçilerle ilgili şöyle tedbirleri şirketlerimize vadediyoruz, öneriyoruz.” diye bir vizyonunuz var mı? Bölgesel kalkınmışlık farklarıyla ilgili baktığımda, Sivas’ın doğusuna tek bir yatırım gözüküyor. Bir tek Sivas’ta bir maden yatırımı var, onun dışında bir yatırım göremedim.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ağrı’yı niye görmüyorsun ya?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Giresun...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Giresun” diyorum peki, “Giresun” diyorum.

Bu anlamda, Türkiye’nin bölgesel kalkınmışlık farklarıyla ilgili ne yapmayı düşünüyorsunuz?

Bir şey daha soracağım. Şimdi, memlekette işlerin en iyi olduğu iller neresi biliyor musunuz? Bir, Edirne; Bulgar turistler nedeniyle. Edirne esnafında işler iyi. Türkiye’nin yurttaşları Edirne’de gidip ihtiyaçlarını göremezken gelip Bulgar turist Edirne’den alışverişini yapıyor. Hopa’da işleri çok iyi esnafın ama Hopalı alışveriş yaptığı için değil Gürcistan’dan gelip alışveriş yapıldığı için. Van’da işler iyi, İranlılar gelip orada alışveriş yapıyorlar ama Vanlılar alışveriş yapamıyor. Bir de Antalya’da işler iyi, Rus ve Ukraynalı turistler Antalya’yı ihya etmiş durumdalar.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Manisa da çok iyi, Manisa da.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Trabzon da, Antep de, İzmir de iyi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yurttaşlarımız için şu anda asgari ücret 400 euro civarında arkadaşlar ve bugün, bu anlamda, bu 400 euroluk rakamı...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Asgari ücret 450 euro.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Almanya’da mesela bir işçiye baktığımızda bir otomotiv sektöründe 2.500 euro, 3 bin euro, 4 bin euro maaş alabiliyor.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – 1.400 ila 1.600 euro arasında değişiyor. Ben yeni geldim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nereden?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Almanya’dan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hadi canım sen de ya! Yahu, Allah’ını seversen... Yanlış biliyorsun, yanlış biliyorsun... Ya, asgari ücret 2 bin euro orada. Neden bahsediyorsun? Asgari ücretle çalışanlar da yüzde 5 orada yalnızca. Orada sendikalar güçlü, 3 bin euronun altında çalışan yok otomotiv sektöründe.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Asgari ücret de 450 euro. Bugün itibarıyla asgari ücret de 450 euro; “400 euro” dedin ya!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok, yanlış biliyorsun.

Şimdi, bu anlamda, bizim yapmamız gereken, ülke olarak teknoloji devrimimizi yapıp atılımları yaparak katma değerleri de artırmak ve emeği güçlendirmektir. Ben şunu sormak istiyorum: Sizin şirketlerinize, mesela Türk Hava Yollarına bakalım. Müthiş bir kâr etti değil mi geçtiğimiz sene? Müthiş bir kâr etti ama pilotlara, hosteslere ve çalışanlara baktığımızda bu kâr yansıtılmadı. Yani şu anda yurt dışında çalışan pilotlar 10 bin dolarlarla maaş alırken Türkiye’nin pilotları çok daha düşük maaşlar alabiliyorlar veya hostesler. Ama orada bir sarı sendika var yani grev yapma hakkı da yok. Mesela Almanya’da, Avrupa’daki havayolu sendikalarının grev yapma hakkı vardır. Türkiye’de mesela, Türk Hava Yollarındaki sendikanın -zaten bir sarı sendika var maalesef- grev yapma hakkı da yoktur. Ya, bu

anlamda -grevin- emeğin, emekçinin hakkını alması konusunda gerçekten bir adım atmayı düşünüyor musunuz? Bu konuda bir vizyon ortaya koymayı düşünüyor musunuz? Çünkü şu açıdan söylüyorum size, bakın: Arkadaşlar, emek güçlü değilse piyasanın çarklarının dönme şansı da yoktur. Yani böyle bakalım. Yani yalnızca patronlardan yana bile bakıyorsanız, eğer emekçi güçlü değilse, emeklinin alım gücü düşükse emekçi de o uçağa binemez.

Benim geçtiğimiz günlerde bir yurt dışı seyahatim oldu. Türk Hava Yollarının uçağına bindim, benim dışımda yalnızca 2 kişi vardı uçakta Türkiye Cumhuriyeti yurttaşı, yalnızca 2 kişi daha vardı. Ya, 300 kişilik uçakta 3 kişiydik.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Nereye gittin?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – New York’a gittim.

Ve bu 3 kişi vardı, tamamı transit yolcu. Yani Türkiye Cumhuriyeti yurttaşları uçamıyorlar, tamam mı? Ahmet, Mehmet, Ayşe, Fatma, Agop uçamıyor ama Hans’a, George’a biz hizmet veriyoruz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Nasıl tespit ettin?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, bütün uçakta yürüdüm, hosteslere sordum, tiplerine baktım. Daha ne olsun yani?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Tanıyor musun hepsini?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet, hepsini tanıyorum.

Ya, siz de binin arkadaşlar, dünya görün, dünya görün. Ya, Türkiye Cumhuriyeti yurttaşları, Hans’a, George’a, İgor’a ırgat olmuş durumda. Bu doğru mu arkadaşlar?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sen, “business”da uçmuşsun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Hayır, business’ta değil efendim. Bütün uçağı ben yürürüm uçuşlarda arkadaşlar. Bütün uçak boyunca yürüyüp baktım, hosteslere sordum; yalnızca 2 kişi olduğunu tespit ettiler. Bu kadar basit, gittim, sohbet ettim onlarla da. Ya, şunu söyleyeceğim...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Giresunlular dolduruyor uçakları ya.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) Yok, onlar Meksika’ya uçuyorlar, onlar Meksika’ya uçuyorlar Meksika’ya uçup sınırdan kaçak olarak geçiyorlar. Gidin Meksika uçaklarına, özellikle Ağrılılar dolu o uçaklarda.

Sonuç olarak; benim sürem bitiyor, vahşi kapitalist düzende, elbet adaletten bahsedemeyiz ama sosyal demokrasinin uygulandığı kapitalist düzenlerde en azından eşitsizlikler azalır. Yani toplumsal cinsiyet eşitliği anlamında, paylaşım krizi anlamında, bölgesel eşitsizlikler anlamında ve ekolojik kriz anlamında sizi göreve davet ediyorum ve bu konuda en azından kapanışta bazı şeyler söylerseniz umarım bu eksikliği de gidermiş oluruz.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER - Teşekkür ederim Sayın Paylan.

Sayın Kuşoğlu, ilave bir şey mi var?

Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet Sayın Başkanım, müsaade ederseniz, konuşmam sırasında unuttuğum bir soruyu Sayın Genel Müdüre sormak istiyorum, cevap verirseniz memnun olurum.

Borçlarla ilgili olarak da diğer öz kaynaklar, aktif konularını sormuştum, borçlanma konusunda pasifi de sormak istiyorum, onu ihmal ettim.

Teşekkür ederim

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Durmuş Yılmaz, buyurun lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Değerli Genel Müdür ve değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu benim katıldığım 3’üncü toplantı Türkiye Varlık Fonu denetimiyle ilgili. Şimdi, ilk toplantıdan bugüne çok fazla bir şey değil, hiçbir şey değişmedi. Milletın hür iradesiyle sandıktan seçilmiş bir Hükümet milletin hür iradesini temsil eden Meclisten kendi siyasi tercihlerini öne çıkaran bir tercihte bulunarak Parlamentodan yasa geçirdi. Bu yasayla Türkiye Varlık Fonu kuruldu. Bu Varlık Fonu hâlen yürürlükte ve dolayısıyla da bu çerçevede eylem yapıyor, işlem yapıyor. Yöneticiler de geliyor, bize “denetim” adı altında bilgi veriyorlar. Dediğim gibi, bu benim 3’üncü Komisyon toplantısına katılımım. Cemal Bey baştan söyledi, usul tartışmaları olurken, yasanın ilgili maddelerini okudu, “O ilgili maddelere göre eylem ve işlem yapılıyor.” denildi, bu yüzde 100 doğru. Burada yanlış bir şey söz konusu değil. Parlamento bir düzenleme yapmış, bir kurum oluşturmuş. Kurumun faaliyetlerini Türkiye’de normal olarak bütçe hakkının denetimiyle ilgili olan Sayıştayın dışına çıkarmış, başka bir yöntem geliştirmiş, özel olarak denetim kurmuş, bir noktaya kadar da Plan ve Bütçe Komisyonunu buna dâhil etmiş. Bütün bunlar doğru, bunlara bizim hiçbir itirazımız yok ve lütfen, eğer gelecek sene de böyle bir toplantı yaparsak “Efendim, Fondaki şirketlerin, kuruluşların yüzde 80’i zaten Sayıştay tarafından denetleniyor, geriye kalan yüzde 15’i de yenidir, dolayısıyla denetlenmiyor.” diye bir şey söz konusu falan demeyelim. Bu bir veri, bunu kabul ediyoruz. Benim şahsen itirazım, partimin itirazı; bu yapının baştan yanlış kurulması ve dolayısıyla da bu birimin, bu ekonomik ünitenin bilinçli olarak baştan kabul edilerek Sayıştay denetiminin dışına çıkarılması, yanlış olan burası ve bu kanun değişmediği sürece de bunun geçerli olduğunu kabul ediyoruz ama önümüzde bir seçim var, seçimin sonucu nasıl gelişir, hep birlikte göreceğiz. Eğer millet bize iktidarı tevdi eder ve ülkenin yönetimi için yetki verirse biz bu Fonu, Millet Meclisinin, milletin verdiği yetkiyle ortadan kaldıracacağız. Dolayısıyla da gelecek yıl belki burada siz olmayacaksınız “Varlık Fonu” diye de bir şey olmayacak. Ama biz şunu yapacağız: Yine Meclisin iradesiyle Varlık Fonunu kaldırdıktan sonra, onu yine kanun çerçevesinde Sayıştayın denetimine, geçmiş işlemlere tabi tutacağız. Onun sonucunda bize gelen raporda varsa bir yanlışlık, eksiklik, milletin hakkına, hukukuna tecavüz varsa onu yine bu Komisyona getireceğiz ve bu Komisyona da sizleri davet edeceğiz ve orada bunları size soracağız.

Dolayısıyla, Sayın Genel Müdür, benim bundan sonra söyleyeceklerimin içerisinde soru cümleleri olabilir, bu soru cümlelerini lütfen dikkate almayın; ben sizden cevap beklemiyorum, gerçekten cevap beklemiyorum ama soru cümlelerim olabilir. Mesela, Kuşoğlu Bey’in sorduğu sorular şunu gerektiriyor: Bu soruların cevabını alalım da “Acaba bu sistem nasıl daha iyileştirilebilir, nasıl daha milletin yararına olabilir_” ortaya çıkarmaya çalışıyor, katkı sağlamaya çalışıyor. Oysa ben, bu sistemin kökten yanlış olduğunu, Türkiye’de hazineyi ikiyeştirdiğini ve dolayısıyla katma değerinin olmadığını düşünüyorum. Ha “Bunu da nereden çıkarıyorsunuz?” derseniz, benim kendi hesabım, kitabım var. Siz bize 20 sayfalık bir sunum yaptınız, bu 20 sayfalık sunumda bol bilgi var ama analiz yok, hiçbir analiz yok. Mesela, 31 Aralık 2020 itibarıyla aktifleri 2,2 trilyon olan fon 3,2 trilyon dolara yükselmiş. Soru sormuyorum, sadece konuşuyorum, cevap istemiyorum.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Lira, lira.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – İnaniyorum, inanıyorum evet, buraya geldi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – TL, TL.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – TL.

Benim sorum şu: Peki, bu nereden geldi? Katma değer yaratıldı, onun için mi büyüdü, yoksa 5 tane “entity” vardı, onun yerine 2 tane daha, 5 tane daha aldınız, onunla mı büyüdü? Böyle bir bilgi vermeniz gerekirdi ama ben cevap istemiyorum.

Onun dışında, öz kaynaklarla da aynı şey. Mesela, PTT zarar etti, ÇAYKUR zarar etti, bununla ilgili bir şey söylemeniz lazımdı. Hangi ekonomik koşullar, hangi zaruretler bunu buraya getirdi de uzun vadede toplumsal faydaya yönelecek olan bu zararı biz üstlenmek zorundayız? Zarar edebilir, evet, edebilir ama ileride belki o zarardan dolayı bunun ortaya çıkaracağı toplumsal bir faydası vardır, o zarara da biz bugünden katlanabiliriz ama bunu bize açıklamamız lazımdı; böyle bir şey de söz konusu değil.

Kamu bankalarıyla ilgili, arkadaşım da söyledi - cevap istemiyorum- yani önce görev veriyorsunuz, piyasa faizinin altında kredileri verdiriyorsunuz; kimin aldığı, kimin verdiği belli değil. Bu konuda o kadar çok şey söyleyebilirim ki fazla söylemeyeceğim çünkü bunların bir şeyi düzeltmeye, vesaireye katkısı olmayacak. Bunu ancak seçimden sonra gerçekten bir iktidar değişikliği olur da -“entity”i ortadan biz kaldıracağız- kaldırılırsa, Sayıştay gelip denetimini yaptıktan sonra ortaya çıkan durumu sizinle o zaman müzakere ederiz.

Dolayısıyla kamu bankasına zarar ettiriyorsunuz, ondan sonra da kamu bankasını yeniden sermayelendiriyorsunuz. Kazandığınız katma değerden elde ettiğiniz değerle mi kamu bankalarına sermayeyi koyuyorsunuz? Önce batırıyorsunuz, kusura bakmayın, ondan sonra da sermayelendiriyorsunuz. Bu, bir olmadı, iki olmadı, belki bundan sonra da olacak.

Lütfen, bana cevap vermeyin, sadece şu soruyu sorarak konuşmamı bitiriyorum: Kuşoğlu’nun sorduğu soruyu tekrarlayarak söylüyorum: Şu anda, Varlık Fonunun Türkiye Cumhuriyeti hazinesi üzerine özel sektör ve kamu sektörü bazında ve uluslararası ve yurt içi piyasalarına olan toplam ne kadar borcu var? Bir yerde -özür dilerim, bir bakayım da söyleyeyim- 56 milyar 856 milyon TL uzun vadeli yükümlülükleriniz var, bunun karşılığında da 54,5 milyar duran varlıklar var. Bu borcu niye ettiniz ve bu varlıklar nedir? Yani şu anda, toplam olarak eğer bütün bu varlıklar BOTAŞ’ından ÇAYKUR’una, efendim, PTT’sinden fondaki diğer varlıklara kadar, hepsi yerli yerinde dursaydı ve Türkiye Cumhuriyeti hazinesi şu kamu işletmeleri kapsamı çerçevesinde bunları yönetseydi daha mı fazla katma değer ortaya çıkacaktı ve daha mı az borcumuz olacaktı yoksa daha da mı fazla borcumuz olacaktı? Yani ne kattınız, ne sağladınız da bu kadar şey yaptınız? Dolayısıyla, bana göre -cevap istemiyorum- hükmümü veriyorum, Varlık Fonunun tek nedeni denetimden kaçmaktır, bu denetimden kaçmanın bedelinin de ne olduğunu 85 milyon Türk milleti henüz bilmiyor başına ne gelecek. Benim tahminim o ki şu anda merkezî iç borç toplam yükümlülüklerinin milli gelire oranı sizin dediğiniz gibi yüzde 40’lar falan değil, yüzde 70’lere yaklaşmıştır. Bunu iktidar değişikliğinde hep birlikte hesaplayarak göreceğiz.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Yılmaz.

Sayın Yılmaz, hem soru sordunuz hem “Cevap istemiyorum.” dediniz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – İstemiyorum, hayır, çünkü...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ama herhâlde Sayın Genel Müdürümüz...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yok, hayır, istemiyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Vermeyecek, istemiyorsunuz...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) –Sadece borçla ilgili cevap istiyorum, öbürünün cevabını biliyorum ben.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Peki.

Sayın Mustafa Kalaycı...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) –Başkanım, vaktim varsa iki dakika daha verebilir misiniz?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tabii ki, buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Ben şunu söyleyeyim, denetçi arkadaşlara seslenmek istiyorum: Gerçekten çok kapsamlı bir denetim raporu hazırlamışsınız ama bu hazırladığınız rapor buradaki Komisyonu ilgilendiren bir rapor değil. Siz öyle bir rapor hazırlamışsınız ki “Uluslararası denetim nedir, nasıl yapılır? Finansal denetim nedir, nasıl yapılır?” Öyle bir kapsamlı, detaylı rapor hazırlamışsınız ki eğer bundan sonra herhangi bir öğrenci, kişi bana “Ben filan kurumun iç denetim sınavı varmış, oraya hazırlanmak istiyorum, bana bir kaynak tavsiye eder misiniz?” derse sizin kaynağınızı tavsiye edeceğim. Bunun dışında bir faydası yok bu sizin hazırladığınız raporun ama tebrik ediyorum, gerçekten çok detaylı bir rapor var.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Yani “akademik” diyor.

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) – Önemli bir fayda ama...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Evet, kabul ediyorum, tebrik ediyorum.

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) – Kabul etmeniz de güzel bir şey.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Tabii, çok güzel şey var yani bunu okuyan kişi sınavı kazanır.

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) – Teşekkür ederiz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Yılmaz.

Sayın Mustafa Kalaycı, buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Öncelikle şunun altını çizeyim: Denetimin Sayıştay tarafından yapılması görüşüne saygılıyım yani bununla ilgili 6741 çıkarken de biz bu yönde görüş ifade ettik ama farklı bir denetim usulü kanuna geldi. Ancak şunun da altını çizeyim: Burada TÜRKŞEKER’den ÇAYKUR’a, kamu bankalarından PTT’ye, Türk Hava Yollarına, TÜRK TELEKOM’a kadar birçok konu gündeme getirildi; “O niye yok, bu niye yok?” diye. Benim bu konuda arkadaşlara söyleyeceğim, lütfen KİT Komisyonunu takip etsinler, bu saydıkları kuruluşların raporları KİT Komisyonuna detaylı bir şekilde geliyor, orada aradıklarını bulabilirler. Yani, sanki hiç denetim yokmuş gibi...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Vekilim, konsolide olarak buraya gelse de burada görsek ne mahzuru var?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sistem öyle Değerli Hocam, sistem öyle.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – İşte değiştirelim; Allah’ın emri değil, Kur’an ayeti değil ya bu.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yani Türkiye Büyük Millet Meclisinde ihtisas komisyonu kurulmuş denetim için, KİT’lerin denetimiyle ilgili. Bana göre orada denetlenmesi daha da isabetli, daha da doğru. Yani, orada görev alan arkadaşlarımız vardır her partiden, onlar biliyor hangi raporlar geliyor, hangi kapsamda geliyor, herkes görüyor. Varsa sorulacak konu da orada sorulur.

Şimdi, burada denetlediğimiz Varlık Fonu ve Varlık Fonu yönetim şirketi, portföyündeki şirketler değil. Portföyündeki şirketleri Sayıştay denetliyor, istediğiniz kapsamda denetimini yapıyor; mali analizini de yapıyor, varsa usulsüz bir işlem onunla ilgili de önerilerini getiriyor. Kamu bankalarına bakın, bu konuda aradığınız birçok şeyi bulabilirsiniz.

Şimdi, bu kanunla getirilen denetim sistemi şöyle bir kayıt düşmüş- denetim elemanı arkadaşlarımız elbette kendilerine çizilen çerçevede denetim yapacak- demiş ki: “Bağımsız denetim standartları çerçevesinde denetlenir.” Ve de bu kapsamda da gerçekten çok güzel bir rapor ortaya koymuş arkadaşlarımız. O nedenle, arkadaşlarımızı da dolaylı da olsa suçlamamak lazım, tebrik etmek lazım. Hocam, siz tebrik ettiniz. Yani gerçekten kapsamlı bir rapor ortaya koymuşlar. Neye göre? Bağımsız denetim standartları.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Çok özür dileyerek söyleyeyim, bu Komisyonun ihtiyacına cevap vermiyor, öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap veriyor.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Bağımsız denetim standartlarına uygun denetim ne demek? İşte muhasebe standartları var, işte finansal tablo standartları var; bunlara uygun mu yani kayıtlarda, mali tablolarda yer alan değerler gerçeğe uygun mu? Bunun tespiti yapılıyor -bağımsız denetimi hepiniz bilirsiniz- buna göre de düzenlenmiş. Hani “Denetim usulü geliştirelim.” diye baştan beri tartışıyoruz ya aslında benim o konuda bir önerim olacak. Yani diğer komisyonlarda görüşülen sisteme uygun bir sistemin gelmesi isteniyorsa öncelikle de Varlık Fonu yönetim şirketimize burada bir görev düşüyor. Nasıl bir görev?

Öncelikle sunumunuz için teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Bir de şunu ifade edeyim: Siz aynı zamanda Yönetim Kurulu üyesisiniz yani sizlerin burada olması, arkadaşların burada olması denetim açısından yeterli yani tüm yürütme kurulunu, Sayın Hisarcıklıoğlu’nu, Sayın Tosyalı’yı buraya getirip ne yapacaksınız? İşte burada temsilen arkadaşlarımız var, Genel Müdür var, Yönetim Kurulu üyesi var.

Şimdi, Devlet Denetleme Kurulu raporumuzda “sonuç” bölümünde öneriler var yani bir dahaki döneme gelirken onların önerileriyle ilgili neler yapıldı? Onu burada anlatmanız, bizlere dağıtmanız uygun olur çünkü -değerlemelerle ilgili olsun, bazı kurumlarda iç denetim sistemiyle ilgili olsun- yerine gelmeyen konular var “PTT’de TTK 403’e göre.” diyor. 2 denetim firmasına verilmiş, niye 2 denetim firmasına birden verildi? İşte genel kurulu zamanında yapmamışsınız, niye yapılmamış? Uluslararası danışma kurulu kurulması gerekiyormuş, kurulmamış. Bunun gibi Devlet Denetleme Kurulu Raporu’nda tespitler var, “sonuç” bölümüne yazılmış bunlar, sizlere de aynı zamanda KGK’ye de gerekli değerlendirme yapılmak üzere gönderilmiş. Bunun sonucu ne oldu? İşte buraya gelirken esas sadece rapor değil, raporda yazılan konuların sonucunda ne işlem yapıldı? O konuda da bizim bilgilendirilmemiz lazım ki denetim amacına ulaşsın.

Sayın Genel Müdürüm, bir de şey konusuna değineceğim: Faaliyetlerinizi anlattınız, her konuda yaptığınız işlemleri burada ifade ettiniz. Bir konuya hiç girmediniz. 710 milyar dolarlık doğal gaz rezervimiz var. Millet olarak hepimizi fazlasıyla çok sevindiren bir konu. Uluslararası değerlendirme kuruluşunun raporuna göre de 1 trilyon dolar değerinde olduğu ifade ediliyor. Bunun yanı sıra, yeni petrol rezervi keşiflerimiz var, nadir element çok kıymetlidir, onunla ilgili keşfimiz var yani bunların hepimizden çok Varlık Fonunu da sevindirmesi lazım diye düşünüyorum çünkü hani hep Varlık Fonu kurulurken “Petrol rezervimiz mi var, doğal gaz rezervimiz mi var, kıymetli maden rezervimiz mi var -dünyadaki örneklerinin bu rezervleri var- o nedenle, böyle bir fon kurulur mu?” gibi eleştiriler yapıldı biliyorsunuz ilk Varlık Fonu kurulurken. Şimdi, Allah’a şükür, bizim de rezervlerimiz var yani bunlarla

ilgili, Varlık Fonu olarak çalışmalarınız var mı, projeleriniz var mı yani menkul kıymete dönüştürülebilir mi, rezervler o anlamda kullanılabilir mi? Ben onu soracağım yani bu konuda bir çalışmanız varsa o konuda da bilgi verirseniz memnun olurum.

Ben teşekkür ediyorum tekrar, gerek Varlık Fonu yönetimine gerekse Devlet Denetleme Kuruluna teşekkür ediyorum verdikleri bilgiler, raporlar için.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Kalaycı.

Sayın Cemal Öztürk, buyurun lütfen.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Türkiye Varlık Fonunun Değerli Genel Müdürü ve çalışma arkadaşları, basınımızın değerli mensupları; hepinizi ben de saygıyla selamlıyorum.

Bugün, gerçekten, Meclisimizin vakarına yaraşır bir denetleme faaliyeti yapıyoruz. Benden önce konuşan grup temsilcisi arkadaşlarımız güzel katkılar yaptılar, ben de görüşlerimi ifade edeceğim.

Değerli Genel Müdürüm, her şeyden önce, bu entegre faaliyet raporu ve biraz önceki sunumunuz için sizi tebrik ediyorum. Tabii, Türkiye Varlık Fonu hepimizin varlığı. Biz hepimiz Türkiye Cumhuriyeti vatandaşıyız, bu varlığımızın giderek artması, yükselmesi, değerinin artması hepimizi ilgilendiriyor, 85 milyonu ilgilendiriyor. 2016 yılında Varlık Fonu kurulurken ben de milletvekiliydim ve burada hararetli tartışmalar yaptık. Sayın Garo Paylan biraz önce değindi, o da buradaydı, Sayın Kuşoğlu vardı, bilmiyorum Abdülatif Bey yoktu galiba o tartışmalarda ancak o zamanlar şöyle bir ifade kullanmıştı bir milletvekili arkadaşımız: “Varlığımız mı var da fon kuruyoruz? Hangi varlıkla fon kuruyorsunuz?” gibi ifadeler kullanılmıştı. Ben de -tabii o zaman uluslararası varlık fonlarını araştırdık buraya gelmeden önce, şimdi de baktım biraz- dedim ki: “Varlık fonu kurmakta çok geç kaldık ama hiçbir şey için ne kadar geç kalsak bile bir an önce başlamak gerekir.” diye o günkü şartlarda -sanıyorum ağustos ayında- biz bu tartışmaları yaptık, kanunlaştırdık. Hatırlarsanız daha 15 Temmuz olayı da yeni olmuştu 2016 yılında yani o günkü olağanüstü günleri düşünüyorum...

Bu entegre faaliyet raporunu incelediğinizde göreceksiniz buradaki bilgilerde, vizyonla ilgili bilgilerde de “2021 yılı sonu itibarıyla küresel ölçekteki varlık fonlarının değeri 10 trilyon ABD dolarının üstünde.” diye bir ifade var ki bu bir sene önceki rakamlar. Türkiye Varlık Fonunun da -2021 rakamlarını vermişsiniz- değeri 3,2 trilyon. O günkü dolar kuru üzerinden değerlendirdiğimizde bilmiyorum kaç milyar dolara erişiyor fakat her geçen gün bizim Türkiye Varlık Fonu hem bölgemizde yani Balkanlarda, Orta Doğu’da, Afrika’da en önde gelen varlık fonlarından biri oldu.

Şimdi, varlık fonlarının ülke ekonomilerindeki istihdama, gelişmeye, zenginliğe -tek kelimeyle ifade edersek- katkılarını inkâr edemeyiz, bu mümkün değil ama sizin sunumunuzda, bu faaliyet raporunuzdaki Varlık Fonunun belli başlı şirketlerine bir bakıyorum da ağırlıklı olarak finansal hizmetler var yani yüzde 75,50’si buradaki 3 tane büyük banka; Borsa İstanbul, Türkiye Sigorta, Türkiye Hayat ve Emeklilik ve Türk finansal yatırım Investment... Platformu çıkarmışsınız herhâlde, satmışsınız Platform AŞ’yi, küçük zaten şey ifadesi de ama yani bizim Varlık Fonumuzdaki değerlerin yüzde 75,50’si finansal hizmetler. Sayın Mustafa Kalaycı Bey’in aslında ifade ettiği bu... Mesela, tespit ettiğimiz doğal gaz ve petrolle ilgili -ki her geçen gün artıyor- bu da Türkiye’nin varlığı, bunun bir şekilde Fonun içine alınıp değerlendirilmesi çok büyük bir katkı sağlayacaktır diye ben de bunu söylemek isterim. Tabii, enerjide -bu “enerji” başlığı altında değerlendirilebilir- nitekim BOTAŞ ve Türkiye Petrolleri var, diğer 3 şirket daha var ki 5 şirketin hepsinin yüzde 100’ü de Türkiye Varlık Fonuna dâhil. Bu yeni gelişmeleri de mutlaka düşünüyorsunuzdur ama biz de buradan söylemiş olalım.

Yine, ulaştırma ve lojistikte Türk Hava Yolları ki bizim bayrak taşıyıcı en büyük firmamız ve çok değerli bir firma. Her ne kadar Sayın Paylan dediyse ki: “New York’a giderken...” Sayın Paylan, beni duy artık, duy, dinle.

SALİH CORA (Trabzon) – Niye dinlemiyorsun?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Duyuyorum.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – “New York’a giderken Türk Hava Yollarında ben Türk yolcu görmedim.” dedi ama...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ama Türk Hava Yolları da demedi değil mi? Türk Hava Yolları mı?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Dedi, “Türk Hava Yolları.” dedi.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Peki.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – “Türk Hava Yollarını kullandım.” dedi ama ben Türk Hava Yollarıyla giderken “business class”da yer bulamıyorum, özel torpil arıyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Zenginleştik! Zenginler gidiyor artık.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Biz milletvekili kontenjanından gidiyoruz varsa, yoksa ekonomide gidiyoruz da.

şimdi, gerçekten söylemek isterim ki Türk Hava Yolları bölgemizde, Avrupa’da 1’inci sırada, bunu bütün dünya kabul ediyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Türkler uçamıyor ki.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) - Türkler de uçuyor, öyle demeyin. Bakın, benim küçük oğlum New York’ta işte. Bir de hemşhrilerim var orada, New Jersey’de, Giresunlu hemşhrilerimiz. Orada, Amerika’da toplam 320 bin Türk var, bunun 40-45 bini Giresunlu yani o kadarını söyleyeyim. Öyle Meksika’dan falan da gidenler değil, yıllardan beri de oradalar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yağlıdereliler mi?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Evet. Yağlıdere bizim ilçemiz ve çoğu da orada iş adamı, iş kurmuşlar, ticarethaneleri var, ayrıca üniversitede okuyan çok sayıda da gencimiz var, bunu da söylemiş olayım.

Dolayısıyla bu ulaştırma ve lojistikte de biliyorsunuz, lojistikte Türkiye artık bir “hub”tır. Özellikle bu orta koridorda Londra’dan şanghay’a kadar giden yolda da Türkiye hem denizcilikte hem demir yolunda hem hava yolunda Türkiye’nin bulunduğu konum stratejik olarak da çok önemli. Bunu da değerlendirdiğinize ben inanıyorum, zaten gösteriyor kendini burada her şey.

Madencilige değinmiyorum da bu tarım ve gıda konusunda, Sayın Genel Müdürüm, beni bu konuda dinlemenizi istirham ediyorum çünkü bana Sayın Garo Paylan sataştı, iyi ki sataştı, bu çay konusu çok önemli bizim için. ÇAYKUR’un da yüzde 100’ü fona devredildi, siz ÇAYKUR’un sahibisiniz. Yani ben bu konuda hem bir fikir verme açısından hem de bölgenin bir milletvekili olarak, çaya da emek vermiş bir insan olarak bir konuya değinmek istiyorum süremin içinde.

ÇAYKUR gerçekten bizim milli markamız ve neredeyse bir asra yakın da tarihi var. 47 tane, bildiğim kadarıyla 47 tane üretim fabrikası, 1 tane daha... Mehmet de burada gerçi, Sayın Bekaroğlu bilir ama ben hem ÇAYKUR’da yönetim kurulu üyeliği ve genel müdür yardımcılığı yaptım yıllar önce üniversitede akademisyenken 38’inci maddeyle, görevlendirmeye -Mehmet Bey hatırlar- Refah-Yol hükümeti zamanında ve hem de çay fabrikası müdürlüğü yaptım. Ayrıca şu anda da ben çiftçiym

aynı zamanda, küçük de olsa çaylıklarım var. Bizim Giresun'da, doğu bölgesi ilçelerimizde; Eynesil, Görele, Tirebolu, Güce, Yağlıdere, Çanakçı, hatta Espiye yani buradaki 6 ilçemizde çay üretiliyor ve Tirebolu'da bir çay fabrikamız var. ÇAYKUR'un; özel sektörün var çok sayıda, ayrıca Eynesil'de de var özel sektörün, Espiye'de, Güce'de var ama ÇAYKUR'un "Tirebolu 42" diye bir fabrikası ve markası var. Bunu size özellikle söylemek istiyorum ve bu 42 numara... Sayın Nejat Bey burada mı? Nejat Koçer Bey bizim gönüllü bir elçimizdir, 42 numaranın tiryakisidir kendisi, 42 numaranın dışında çay içmez.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Komisyonumuza da bekliyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bize niye göndermiyorsunuz?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Tamam, emriniz olur, bütün Komisyon üyesi arkadaşlarımıza 42 numara çayı ben ikram edeceğim.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Ben de istiyorum.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Tamam, emriniz olur Başkanım.

42 numara hakikaten ÇAYKUR'un özel bir çayı, Tirebolu'da üretiliyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tanıtmıyorsunuz işte, tanıtmıyorsunuz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Hayır, yok satıyor, şu anda marketlerde 42 numara yok, biz özel temin ediyoruz işte fabrika müdürüne rica ederek.

Bunu niye anlatıyorum? Yani ÇAYKUR'un bu fabrikası artık Tirebolu'nun içinde kaldı. Projemiz hazır, daha önce, size devredilmeden önce ÇAYKUR Genel Müdürüyle konuştuk, bu fabrikayı hem modernize edecek hem kapasitesini artırarak Tirebolu'da yeni bir fabrika kuracaktık. Yaklaşık yirmi gün önce Sayın Murat Kurum Bey Giresun'u ziyaret ettiğinde o fabrikayı gezdi, gördü ve sözlü olarak dedi ki "TOKİ'yle anlaşarak ben bu fabrikanın yerini alayım, size yeni bir fabrika kurayım." Yani finansmanı da hazır Sayın Genel Müdüüm.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Rant...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şimdi, şöyle, ranttan dolayı... Şehrin içinde kalmış, zaten birçok fabrika şehrin içinde kaldı ancak özel durumu da var. Yani bu ciddi bir konu olduğu için, Garo Bey, hani şey için söylemiyorum, önemli bir konu, hem ÇAYKUR'a değer katacak hem bölge ekonomisine değer katacak hem de ağız tadımızla Türk çayından, o markadan tüketicimiz de zevk alacak; bu bir.

İki: Çayla ilgili Sayın Garo Paylan'ın dediği doğru, artık verimsizleşmeye başladı bizim ağaçlarımız çünkü yıllar önce biz çayları tohumla dikmişiz, tohumda da seçme imkânı olmadığı için çaylıklarımızın türleri, çayların türleri farklı farklı yani Türk çayının özel bir standardının olması için yıllar önce bir proje başlatıldı -ben de o projenin içindeydim ama orada muhalefet ettim- kesim projesi başlatıldı ki şimdi devam ediyor, kesimle doğru ağaçlar yenileniyor, gençleşiyor fakat tür değişmiyor.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Çeşit, çeşit, tür değil.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Hâlbuki biz bunu sökümler yapabiliriz. Bunu Tarım Bakanlığıyla da konuştum ben ama Varlık Fonunda olduğu için ÇAYKUR, bu, sizin alanınıza giriyor yani mutlaka bir talimat verip... ÇAYKUR'un gerçekten yetişmiş uzmanları var, mühendisleri var fakat burada bir irade lazım yani Türk çayının yeniden çelikleme yöntemiyle çaylıklarının yenilenmesi lazım. Şu anda beşte 1 kesim devam ediyor ve bunun yüzde 70'ini, 75'ini devletimiz, hazinemiz finanse ediyor. Bunun yerine sökümler yapılarak bütün Türk çaylığının on senelik bir süreçte yenilenmesi, Artvin'deki, Rize'deki, Trabzon'daki, Giresun'daki çaylıklarda yeni türle özel bir Türk çayının yetiştirilmesi mümkün bu projede. Çay Kanunu da geldi ama...

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Cemal Bey, çeşit, çeşit, tür değil.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Çeşit?

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Tür değil Cemal Bey, çeşit.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Tür, çeşit bilmiyorum ben. Siz ziraat mühendisi olduğunuz için Hocam, ziraatçı olduğunuz için daha iyi kullanırsınız.

Bu önemli bir millî mesele. Yani biz işin sadece kârlılığına baktığımızda bugün çay temel tüketim maddesi, mecburen sübvansede ediyoruz devlet olarak. Sübvansede ederken de üretim maliyetlerini tabii ki karşılıyor, üretim maliyetleri yüksek ÇAYKUR'un ama en önemli sıkıntı da kalitenin, verimin artması için bu tarlaların, bahçelerin türünün değiştirilmesi lazım, bu bir.

İki, Tirebolu Çay Fabrikasının da finansman problemi yok Sayın Genel Müdürüm. TOKİ gerçekten... Orada aramızda de var. Makinaları değiştirip kapasitesini artırıp o bölgede hem yeni çaylıklar kurmamız lazım çünkü Türkiye'nin nüfusu artıyor.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Siyasetçisin karar ver yaptır ya!

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ben tahmin ediyorum bugünlerde Türkiye'nin ürettiği çay Türkiye'ye yetmiyor artık, ithal etmek zorunda kalıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kaçak çay...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – İşte o kaçak çay... Çayda fon var, fon olmasa zaten 1 gram Türkiye çay üretmez ama bunu önlemenin yolu yeni...

CAVİT ARI (Antalya) – Gelecek yıl yapacağız, söz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Temmuz ayında kararını veriyoruz hiç merak etme.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şimdi, ben, tabii, bu konuda bunu not ettirmek için söylüyorum.

Elbette, biz, Varlık Fonumuzun faaliyetlerinin giderek büyümesinden mutluluk duyuyoruz çünkü 2016'da kurulmuş, bugün 2021'in hesaplarını görüşüyoruz. 2022'de daha çok büyüdüğüne inanıyorum. Bu kadar kısa sürede... Ki ilk Varlık Fonu -yine sizin notlarınızda var- 1953'te Kuveyt'te kurulmuş. Bakın, Norveç Varlık Fonu'nundan bahsediyoruz, yıllar önce kurulmuş ama bu kadar sürede ki 2016'da kuruldu ama faaliyete 2018'de geçti bildiğim kadarıyla yani üç senenin hesabını biz yapıyoruz şu anda, üç, bilemediniz dört senenin. Biz hemen yeni doğmuş bir çocuktan koşmasını, askere gitmesini, büyümesini bekleyemeyiz fakat bu kadar kısa sürede de Varlık Fonumuzun bu hâle gelmesi elbette ki özel gayretlerle oldu. Bilhassa ben Arda Bey'in daha önceki Başbakanlık Yatırım Ajansındaki çalışmalarını da biliyorum, oradaki gayretlerini de biliyorum, ekibinin gayretlerini de biliyorum. Burada yönetim kurulundan da çok değerli arkadaşlarımız var, hepsini zaten ismen burada görüyorsunuz.

Türkiye Varlık Fonu, inşallah, Türkiye'ye çok daha büyük katma değerler katacaktır. Buna inanıyorum ben. Bunu hamaset olsun diye de söylemiyorum. Elbette ki muhalefetteki arkadaşlarımızın da görüşlerine değer veriyoruz. Bu, bir denetim görüşmesidir, denetlemedir. Bu denetlemedeki eksiklikleri, eksik gördükleri konuları onlar dile getirdiği için biz getiriyoruz. Ben özellikle ÇAYKUR'un Tirebolu Çay Fabrikasını ve ÇAYKUR'un modernize edilmesini hem yönetim açısından hem fabrikaların modernizesi açısından hem de çay plantasyonlarının... Ne dediniz siz ona Kamil Hocam? Tür mü dediniz, çeşit mi?

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Çeşit.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Çeşidinin Türk çayı olarak... Bakın, bu konuda Çay Araştırma Enstitüsü var ÇAYKUR'un. Orada doktora yapmış uzman arkadaşlarımız var; Çay Araştırma Enstitüsünün tarlalarında da çeliklemeyle, çelikle o türleri geliştirdiler. Yeter ki siyasi iradenin burada karar verip Tarım Bakanlığıyla beraber çaydaki bu çeşidin Türk çayı hâline getirilmesi, bir standarda oturtulması. Bu verimlilikle beraber gelecekte doğacak olan çay açığının da kapatılması mümkün çünkü verimlilik yükselecek.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tarım Bakanımız ne diyor bu işe?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Tarım Bakanlığı da benimle aynı görüşler ama...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ama neden yapmamışlar o zaman?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ya, şu: Beş yıllık bir periyot koyuyorlar, “Biz beş yılda bunu dikimle yenileyemeyiz ama kesimle yenileriz.” diyorlar. Dolayısıyla bu konu çalışılır tabii. Ben, tabii, bir ziraat mühendisi değilim ama benim yüksek lisansım ÇAYKUR’da ve işletmelerinde maliyetlerin azaltılması, maliyet muhasebesi konusunda; uzmanlık tezim çay.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – ÇAYKUR yönetiminde niye yapmadınız bunu Cemal Bey?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ömrümüz yetmedi, hükümet o zaman yıkıldı.

Ancak demek istediğim şu var: Gerçekten ÇAYKUR’da maliyetlerin azaltılması üzerine tez yaptım -yüksek lisans tezim- ve Zihniderin Çay Fabrikasında bunu uyguladım. Tabii en büyük maliyet biliyorsunuz ham madde maliyeti ve işçilik maliyetleri ama ulaştırma maliyeti de var çünkü Rize’de üretiliyor bu, bütün Türkiye’ye dağıtılıyor; bunun ayrıntılarına girmiyorum.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bunun için Varlık Fonuna gerek yok.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bunun için Varlık Fonuna gerek var mı?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Varlık Fonunda olduğu için ÇAYKUR, özellikle -sadece- konuya değindim. Mesela, fındıkla ilgili bir şey demiyorum çünkü fındık Varlık Fonunda değil ama...

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Cemal Bey, Muğla’da Zihni Derin’in ismini biz yaşatıyoruz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şimdi, ben sunumunuz için tekrar teşekkür ediyorum, sizi tebrik ediyorum, başarılar diliyorum ve hayırlara vesile olması temennisiyle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum Cemal Bey.

Böylece gruplar adına konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Başkanım, Salih Bey hatırlattı -çayla ilgili- madem konu çay oldu...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bugüne damgasını çay vuracak herhâlde.

Buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Çayla ilgili bir dörtlük var da “Onu söylemedin.” dedi Salih. Çünkü iki dakika sürem vardı, onu da söyleyeyim.

Arkadaşlar, çay şifalı bir bitkidir ama “1 çay beyhude/2 çay fâide/3 çay kaide/İç 4’ü, at derdi/ Madem çıktın 5’e, sürgit 15’e.”

Onun için çay içelim, çay içelim, çay içelim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Bekaroğlu’na söz veriyorum.

Bundan sonraki arkadaşlarımızı on dakikalık süreye dikkat etmeleri konusunda uyarıyorum.

Buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Elbette ÇAYKUR’dan başlamayacaktım ama Cemal Bey madem buradan gitti, konuşmasının hemen hemen tamamını ÇAYKUR’a ayırdı sağ olsun, ben de çaydan devam edeyim.

Cemal Bey, sen herhâlde birkaç ay evvel imzaladığın Çay Kanunu Teklifi’ni hiç okumadan imzaladın; kusura bakma, özür dilerim. Senin vermiş olduğun Çay Kanunu Teklifi’n bu dediklerini tamamen açığa çıkarıyor. Bir defa ÇAYKUR’u oradaki firmalardan bir firma hâline getiriyor, onun için Varlık Fonundan bir şey isteme -ÇAYKUR’u sıradan bir firma hâline getiriyor- zaten ÇAYKUR’u satacağı çok peşinen belli. O arsaları filan zaten yapacak, fabrikaları tamamen ortadan kaldırıyor, 5 tane firmaya verecek, işi bitirecek; bu böyle. Cemal Bey’in bunu bilmemesi, bunu okumaması gerçekten beni üzmüştür yani Adalet ve Kalkınma Partili arkadaşlarımızın nasıl kanun getirdiklerini, imzaladıklarını göstermesi açısından enteresandır.

Çay elbette stratejik bir bitkidir değerli arkadaşlarım, çok önemlidir ve o bölgenin, Rize’nin çaycılığı da son derece önemlidir. Özal zamanından beri şöyle bir şey söylenir: “Ya, işte maliyeti çok fazla. Dışarıdan 70 sente, 80 sente çay alıyoruz; niye burada 2 dolara mal edip içiyoruz, 3 dolara mal edip içiyoruz?” diye bir şey var. Öyle değil değerli arkadaşlarım; insanlar hâlâ o bölgede oturuyor, bunun sebebi ÇAYKUR’dur, çay ve ÇAYKUR’dur; son derece önemli. Fakat ne olduysa bu Varlık Fonu -Sayın Genel Müdür, siyasi muhatap filan değilsiniz, burada söyleyeceğim hiçbir şey bir bürokratla ilgili değildir arkadaşlar, kimse üzerine alınmasın, denetçilerle ilgili de değildir, siyasetle ilgili söylüyorum- devraldığınızdan bu yana ÇAYKUR’u, ÇAYKUR ciddi bir şekilde gidiyor. Her sene zarar ediyor; katlandı, trilyona yaklaştı zararı -trilyon bak, milyarı geçtik- yani ne oluyor? ÇAYKUR’da nasıl bir şey oluyor da, ne yaptınız da böyle büyük zararlar ortaya çıkıyor, gerçekten herkes merak ediyor. Bakın, bu gidişle ÇAYKUR PTT gibi olacak. PTT’nin ne olduğunu biliyorsunuz değil mi, hiç söz etmediniz. Bakın, devraldığınız devletin bu iki yüz yıllık kuruluşu ne hâle düştü, ben söyleyeyim mi yoksa siz ifade edecek misiniz, bir yerde söyleyecek misiniz? Ne duruma düştü biliyor musunuz? Sermayenin kaybı, borca batık olma durumuna düştü; eksi. Peki, siz bankalara bu kadar para fonlarken PTT’yi niye bu hâle getirdiniz, çok merak ediyorum. Şimdi Milliyetçi Hareket Partisinden Mustafa Bey -burada mıdır, bilmiyorum- dedi ki: “Biz burada karar alabiliriz, birçok şey yapabiliriz.” O zaman Komisyonunda karar alalım arkadaşlar, diyelim ki bu raporlarda var, raporlarda yer alıyor, PTT’nin gerçekten iflas ettiği, sermayesinin kaybolduğu ortada, bununla ilgili ne yapılacağı da kanunda çok açık; değerli arkadaşlarım, Ticaret Kanunu’nun 376’ncı maddesi. Bunun gereğini yapmayanlarla yani öz sermayesini aşmış, iflas hâlinde olan bir kurumu bu hâle getirenlerle ilgili bir suç duyurusu yapalım mı burada? Sayın Genel Müdür, sizinle ilgili bir suç duyurusu... Neredesiniz? Hadi Milliyetçi Hareket Partili, MHP’li arkadaşlar, bir suç duyurusu çıkaralım burada. İflas ettirmişler PTT’yi, ÇAYKUR da arkadan iflas ediyor; sadece onlar değil dünya kadar kurum ve kuruluş borç batağına saplanmış durumdadır. BOTAŞ nedir? BOTAŞ ne hâle geldi değerli arkadaşlarım? Varlık Fonu büyük işler yapacaktı. Varlık Fonu falan değil Cemal Bey bu, Varlık Fonu böyle olmaz. Anlattı arkadaşımız ve ekledi, dedi ki: “Stratejik ve kalkınma fonu” Stratejik ve kalkınma fonu yani varlık fonları bambaşka şeyler, böyle bir şey yok ki. Bakın, çıkarırken 2016’da kanunda ne demişsiniz, ne demişiz gerekçede; biz de çıkardık ya bu kanunu: “Türkiye, özellikle kamu otoritesi olarak oldukça çeşitli ve büyük bir varlık portföyüne sahip.” Yani hiç beğenmediniz, “Hiçbir şey yapılmadı, çivi çakılmadı.” dediniz. Cumhuriyet kurulduğundan bugüne kadar oluşturulan varlıklardan söz ediyoruz. Hiçbir şey yapılmamıştı ya, her şeyi siz yapmıştınız ya, uçak uçmuyor, hiçbir şey olmuyordu ya, her şeyi Adalet ve Kalkınma Partisi yapmıştı ya -bu kadar atılır yani- işte o varlık portföyüne sahiptir. “Ayrıca verilen teşvikler ile emeklilik sistemi üzerinden büyüyen bir fon pazarı bulunmaktadır. Mevcut durumda kamuya ait gelir ve fon

fazlalarının çeşitli yatırım araçlarına yönlendirildiği görülmektedir. Söz konusu fonların, reel sektöre uzun vadeli yatırım çerçevesine olanak sağlayacak bir üst fonda birleştirilmesi ile ülkemizin 2023 hedeflerine sağlıklı bir şekilde ulaşması sağlanacaktır.” 2023 hedeflerinden haberiniz var mı değerli arkadaşlarım? Bir tanesini ben söyleyeyim; kişi başına millî gelir 25 bin dolar olacaktı. Dinleyin, dinleyin, dönerle meşgul olmayın, beni dinleyin. 25 bin dolar olacaktı. Kaç, ne kadar, 9.500 mü, 9.400 dolar mı? Fonun ne kadar katkısı oldu buna, Fonun ne kadar katkısı oldu? Atınatabildiğiniz kadar, atabildiğiniz kadar atın, istediğiniz kadar konuşun yani yalanla ilgili bir şey yok yani bir kanun maddesi yok, olsa bile yargıda sizin, hiçbir şey yapılmıyor. Bakın, başka bir yerde neler demişsiniz? “Yerli yatırımcıların spekülâtif döviz talebinin artması piyasalarda likiditenin azalmasına ve finansal istikrara yönelik endişelere yol açmaktadır. Bu sorunların çözümü için, finansal stres ortamında piyasalarda stabilize edici bir görev üstlenecek, kamu fonlarının konsolide olarak yönetildiği, güçlü bir varlık fonu bu işleri düzenleyecek.” diyor. Peki, hadi rahip krizinde bu Fon yoktu, yeni kurulmuştu falan. Peki, geçen sene kasım, aralık krizinde, döviz krizinde bu Varlık Fonu ne yapıyordu, bağlamış mıydınız bir yere, niye çıkıp ortalıkta piyasaları düzenlemedi ve güven ortaya çıkarmadı?

Değerli arkadaşlar, bakın, burada 3’üncü kere denetleme şeyi görüşüyoruz -4’üncü mü- her seferinde -bu faaliyet raporunda da var, sunumda da var- aynı şeyleri söyleyip duruyorsunuz. İşte şunları yapıyoruz, şunları şunları yaptık; teorik yani varlık fonları şunları yapar, hâlâ bize anlatıyorlar, işte şuradaki varlık fonları petroldenmiş, şu bilmem neredenmiş, şu da ticari fazla, fazladan dolayımış filan diye. Peki, sizin neredenmiş? Efendim, emeklilik fonları kurulmuş da bu emeklilik fonlarında büyük paralar birikecekmiş de, bu paralarla gideceklermiş, stratejik yatırımlar yapacaklarmış. Kardeşim, yok öyle bir şey. Zaten Türkiye’nin mevcut varlıkları var, bu varlıklar yirmi seneden beri yanlış yönetilmişse bunun sorumlusu sizsiniz, başka yerlerde aramayacaksınız.

Değerli arkadaşlarım, bu denetimle ilgili ısrarla diyorsunuz ki: “Varlık Fonunun ve anonim şirketlerin denetim problemi yok.” Evet yani bunu yapıyordunuz aslında, bunu yapıyordunuz, 2016’da getirmiş olduğunuz teklifte bu vardı. Varlık Fonunun ve buna bağlı olan şirketlerin hiçbir şekilde kamu denetimi olmayacaktı, tamamen bağımsız denetime devrediyordunuz. Zekerîya Temizel’i analım burada, muhalefetin katkısıyla ama başta Zekerîya üstadın katkısıyla bunun yanlış olduğunu siz de kavradınız, sonra oturuldu, konuşuldu, edildi, göstermelik bir denetim sistemi getirildi. Şu anda yaptığınız şey dostlar bizi alışverişte görsün.

Bağımsız denetim denetliyor, ondan sonra, Cumhurbaşkanı vakfın Başkanı, bir defa büyük garabet burada. Cumhurbaşkanı Denetleme Kurulu üyelerini tayin ediyor, vakıf yöneticilerini, Yönetim Kurulu üyelerinin hepsini atıyor, kendisini de atıyor. Dünyanın neresinde böyle bir şey var arkadaşlar ya? Kendi kendini atayan mekanizma dünyanın neresinde var? Böyle bir demokrasi, böyle bir şey var mı? Bunları atıyor, ondan sonra diyor ki: “Ben denetçileri de seçtim.” Bakın, genç, yakışıklı, güzel insanları seçmiş, bu insanlar da “Biz denetçiyiz, denetim yapıyoruz.” diye oraya gitmişler. Ne yapmışlar biliyor musunuz arkadaşlar? 170 sayfalık bir sürü tablolar falan var, raporun 40 sayfasında İstanbul Finans Merkezinin arsalarını, yapılarını, binalarını incelemişler; güya eksiklik bulmuşlar orada, demişler ki: “Ya, bunlarda değerlendirme problemi var. Şu firmaya yaptırmışsınız, öbürüne niye yaptırmamışsınız?” Tamam, bunları yazmışlar, doldurmuşlar; 40 sayfa değerli arkadaşlarım, rapor falan değil, hedef saptırma. Kusura bakmayın, sizle ilgili bir şey söylemiyorum arkadaşlar. Siz böyle bir şey çıkardınız, akıllı çocuklarsınız, sizi atayanları memnun edecek bir rapor çıkardınız. Niye ÇAYKUR zarar etti? Bunu çıkarmadınız, böyle bir şey yapmadınız. Niye BOTAŞ batıyor? Bununla ilgili bir şey yapmadınız. Madem Varlık Fonu... Eskiden KİT’ler arpalık hâline gelmişti, gidiyordu, bir sürü yeni KİT kuruyorsunuz. BOTAŞ’ı Varlık Fonuna devrettik de yani onun arpalık olmasında, zarar etmesinde ne oldu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Mehmet Bey, bir iki cümleyle toparlarsanız, süreniz bitti. Konuşurken farkına varmıyoruz sürenin de hızlı akıyor.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bakın, sürekli şirketler falan kuruyorsunuz, bunu da söyleyeyim bitireyim. 9 tane şirket kurmuşsunuz; önce kurulanlardan 5 tane şirketten 4’ü faal, diğer 5 tane şirketten 1’i faal, diğerleri faal değil. Efendim, 9 tane şirketten 3 tanesi zarar etmiş, rapordan söylüyorum bunları. Nasıl olmuş bunlar? Hani siz çok verimli, işte, paralar birikecek... Nereden birikecekse bu paralar? Paralar birikecek... Niye soruyorum nereden birikecekse bu paralar diye? Sizin tuttuğunuz kurumların tamamı zarar etmiş değerli arkadaşlarım, yine bir borç alacak.

Bu konuyla ilgili iki cümle söyleyeyim bitireyim. Varlık Fonu nitekim borç almış, gitmiş sendikasyon kredisi almış. Ne kadar? 1,25 milyar avro hazine garantili sendikasyon kredisi almış. Ya, değerli arkadaşlarım, madem hazine garantisi olacaktı, zaten hazine vardı; niçin hazineden ayırdık, niçin devletten ayırdık bütün bu kuruluşları? Hazine garantili bu kredileri alarak Varlık Fonu ne yaptı? Değerli arkadaşlarım, almış bu paraları -faaliyet raporunda var- devlet bankalarına sermaye olarak aktarmış. Ne olmuş peki, devlet bankaları ne yapmış?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Mehmet Bey, epeyce aştık süreyi.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum.

Devlet bankaları da bu paraları siyasi operasyonlarda kullanmış değerli arkadaşlarım, güya faizi filan filan... Devlet bankaları arka kapıdan sürekli şekilde döviz satmış, bunların hepsi tek tek halka anlatılacak arkadaşlar ve bunların hesabı sorulacak. Ya, bize dedi ki: “Denetleme yapacağız.”

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Biraz konuşalım, ne var yani, ne olur yani?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Hocam, yapmayın, gözünüzü seveyim ya. Öyle şey olur mu ya? Kurallarımız var, esneklik gösteriyoruz ama her şeyin bir sınırı var.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tamam, bitirdik, bitirdik.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Naci Cinisli, buyurun lütfen.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sizleri tekrar saygıyla selamlıyorum.

Değerli Genel Müdürtüm, çok teşekkür ederiz sunumunuz için. Genelde olanları anlattınız, ben daha fazla yorum beklerdim. Bu tip daha yapıcı yorumları, bizim ufkumuzu açıcı yorumları sizden maalesef alamadık hâlbuki müktesebatınız buna son derece uygun. Keşke böyle yorumlarla da konuşmanızı besleyediniz.

Cemal Bey usul hakkında konuşurken bir şey söyledi; ben tekrar söz alıp da vakit almak istemedim ama şimdi yeri gelmişken... Zatıaliniz dediniz ki: “ Bu Komisyon teknik bir komisyon değil, siyasi bir komisyon.” Hâlbuki ben burada bazen siyasi yorumlar yaparken hep derdiniz ki siz: “Burası teknik bir komisyon, siyasi bir komisyon değil.”

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ben onu “denetim” anlamında aldım.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Denetim olarak... Bugün yaptığımız işle ilgili dedim.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Hâlbuki biz siyasetin merkezinde olan yüce bir kurumun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin en teknik komisyonundayız; burada siyaset de yapılır, teknik de konuşulur onun için bazı toplantıda siyasi, bazı toplantıda teknik; bu olmaz. Burası hem siyasidir hem de tekniktir; bunu söylemek istedim.

Devlet Denetleme Kurulunun değerli temsilcisi, ben de bu raporunuz için sizi tebrik ederim fakat sunumuz için de sizi eleştirmek durumundayım. Çok da sizi üzmemek istemem fazla üzerinize varıp ama kurumun tecrübesine, derinliğine, birikimine yakışmayacak bir sunumdu, açıkçası üzüldüm.

Evet, Varlık Fonu, değerli Milletvekilimiz, büyüğüm, Durmuş Yılmaz Beyefendi de söylediler, Varlık Fonunu biz doğru bulmuyoruz, kuruluşu da yanlıştı, gidişatı da yanlış ve inşallah iktidar olduğumuzda da Varlık Fonunu biz, yine Meclisin kararıyla tabii, iptal edeceğiz ve hazinenin varlıklarını Hazine üzerinden idare edeceğiz Allah'ın izniyle.

Varlık Fonunu, bendeniz, bundan önce bazı konuşmalarım da bir paralel bütçe hatta bir paralel örtülü ödenek olarak tarif ediyorum. Fakat örtülü ödenek, bütçede milletin rızasıyla verilen kullanılması açısından bir hak, buradaysa öyle bir şey yok; burada gayet keyfi bir şekilde bu varlıklar kullanılıyor. Ayrıca da bu Varlık Fonu pek çok farklı sektörde, finans, ulaştırma, enerji, lojistik, madencilik, teknoloji, TELEKOM, tarım, gıda gibi pek çok sektörde faaliyet gösteriyor ve ne hikmetse buraya geçen şirketler zarar etmeye başlıyorlar. Bunun araştırılması lazım ve bunun cevabının sizden bizim duymamız lazım, çok izaha muhtaç bir durum. Uzun bir süredir, biraz önce, ÇAYKUR konuşuluyordu, ÇAYKUR'un bende rakamları var, size geçtikten sonra rekor zararları hakikaten akıl alacak gibi değil. Kâr etmek zorunda olan şirketler değil bunlar, bunlar kamuya fayda sağlaması için kurulmuş, icabında zarar da edebilecek kitler ama bu kadar anormal zararların edilmesi de hiç akla yatkın değil. PTT yine aynı şekilde, BOTAŞ; bunları da sizinle paylaşmak istedim.

Yine denetim konusunda “Sayıştay denetliyor.” diyorsunuz. Hayır, Sayıştay sizin bize verdiğiniz birtakım rakamları olan ana firmaları denetliyor. Mesela, BOTAŞ'ın yurt dışında şirketleri var, bunlar denetleniyor mu? Hayır. Burada, şurada bile oradaki denetimde sorunlar olduğu yazılı.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayıştaya sorabilirsiniz.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Soracağım veya Sayıştay benim muhatabım değil, benim muhatabım bu beyefendi de değil aslında da konuşuyoruz işte.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Denetleniyor.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Burada Devlet Denetleme Kurulu yazmış bakın, şimdi madem öyle söyleyeyim. Diyor ki: “Turkish Energy Company’ e ait finansal tabloların gizlilik unsuru taşıması sebebiyle bağımsız denetimden geçmemiş olması ve konsolide finansal tabloları teke ilişkin konsolide edilen toplam varlıklar hasılat ve net zarara ilişkin herhangi bir denetim kanıtı elde edilememiş olması.” Denetlememiş, yazmışlar; bunun gibi başka da var.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Denetlemiş demek ki.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Sayın Kalaycı, denetlenmemiş, “Denetleyemedik.” diyor, burada yazmış.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Tespit etmiş.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Ama denetleyememiş.

BOTAŞ'la ilgili de yine var. Bakın, burada deniliyor ki: “4 milyar 439 milyon TL tutarındaki ilişkili olmayan taraflardan uzun vadeli diğer alacaklarına ilişkin gizlilik unsuru taşıması sebebiyle yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilememiş olması.” Bu ne? Bir tane daha var. “Şu, şu, şu ve stok

alım fiyatlarının gizlilik unsuru taşıması sebebiyle birim faaliyetlerine ilişkin yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilememiş olması.” Denetleyemiyorsunuz. Alt şirketler kuruluyor ve bunlar denetimden kaçıyor.

Bakın, ben çalışarak geliyorum toplantılara, buraya da gelirken önceki toplantıların tutanaklarını okuyarak geldim. O zamanın muhalefetinden şahane bir cümle okudum, bakın: “İktidar kendini denetimsizleştirmek için denetimi iktidarsızlaştırıyor.” demiş çok değerli bir milletvekilimiz; ne kadar doğru. Yani, bu Anglosakson denetim usulü bize uymuyor, lütfen bundan vazgeçelim. Bizim çok kıymetli, kadim denetim kurumlarımız var, onları değerlendirelim ve onların hakkını yemeyelim.

“Dünyada varlık fonları var.” dediniz, evet var fakat bunların esas kuruluş amaçları bizimkinden çok farklı. Onlar fazla veren gelirleri daha da yükseltmek için kuruluyorlar. “Norveç örneği” dediniz, evet, tabii ki, fazla veriyor gelir, bunu nasıl değerlendireceğini bilemiyor ve onu değerlendirmek için kullanıyor. Hâlbuki bizde öyle fazla gelen bir gelir yok. Bizde olan varlıkları siz katıyorsunuz bir sepete ve bunu borçlanmak için kullanıyorsunuz ve bunlar kötü yönetildikleri için de denetimsizlikten dolayı da keyfilikten dolayı da inanılmaz zararlar etmeye başlıyorlar; bu kadar basit. Yani, Varlık Fonu, artık, hakikaten denetimsizliğin, hesapsızlığın, sorumsuzluğun sembolü hâline geldi. Bunu lütfen üzerinize alınmayınız, ben bunu size söylemiyorum; ben, bunu, prensip olarak kurumun kuruluşundan itibaren ki sakatlıktan dolayı söylemek zorundayım.

Bütçe dışı fonlar... Bundan önce de Türkiye Cumhuriyeti devleti çok denedi ve bunların zararını gördü fakat bunun gibi bir devasa, ucu açık, başı sonu belli olmayan bir bütçe dışı fon hakikaten görülmüş iş değil. Bunun acilen rehabilite edilmesi lazım ve hatta ortadan kaldırılması lazım, bu şirketlerin de tekrar hazineye dönmesi lazım.

Borçlanmadan bahsettiniz, Fitch’in B notundan bahsettiniz. Şimdi, eğer ki Türkiye Cumhuriyeti devleti kendisi yerine Varlık Fonunun borçlanmaya ihtiyacı varsa, buna muhtaçsa, yazık; çok yazık. Bunun söylenmesi bile hakikaten zül. Ne demek yani? Bu borçlar niye yapılıyor? Yani, Varlık Fonunun bu kadar varlığı varken, bu kadar geliri varken niye siz ekstra borçlanma ihtiyacı duyuyorsunuz ve borçlanmalar neye karşılık yapılıyor? Bunları da bilmemiz lazım. Yoksa, devletin hazinesinin borçlanmadığı yerde Varlık Fonunun elindeki varlıkları bir ipotek karşılığı göstererek borçlanıyor olması son derece sakıncalı.

Burada, ben usul hakkında görüşürken de söylemiştim. Bu Devlet Denetleme Kurulunun raporu güzel, çok teşekkür ederiz ama ben asıl Pricewaterhouse Coopers’ın raporunu görmek istiyorum, bilmek isterim. Eğer ki yine hizmete özelse hizmete özel getirin, gizliyse gizli getirin icabında ama bunu görmemiz lazım. Siz “şeffaflık” “Santiago Kriterleri” diyorsanız eğer bunları sizin kendi internet sayfanızdan yayınlamanız lazım yoksa, Santiago Kriterleri’nden de lütfen bahsetmeyin, bunlar da doğru bir şey olmaz. Bunlardan bahsetmek istemiştim.

Yine, bu raporda çok özel ve güzel tespitler var. PTT’yle ilgili var yani buradaki asıl söylenen “Biz bunları denetleyemiyoruz.” Burada 2 tane denetim firmasından bahsediliyor ama 2 değil, 3. Pricewaterhouse Coopers, Deloitte, bir de ANY’den bahsediliyor. Bu ANY neyin nesi? ANY ile Deloitte arasında görüş ayrılıklarından bahsediliyor. “Bunların ikisinin görüş ayrılığından dolayı sağlıklı bir sonuca varamayız.” diyorsunuz, diyorsunuz da diyorsunuz. Yani, burada çok sorunlu tespitler var. Bunları bizim çok daha şeffaf, çok daha sağlıklı değerlendirip bu ülkenin yüz yıllık varlıklarının ülkede en azından kalıp devam edebileceği şekilde bizim çalışmamız lazım.

BOTAŞ'ındurumu... 20 milyar dolar, kimi "24 milyar dolar" diyor Rusya'ya olan borcun ötelenmesi. Neye karşılık ötelendi? TÜRK TELEKOM'u niye aldınız? Zaten iki sene sonra -hatırlayamıyorum o konudaki konuşmayı da Mecliste ben yapmıştım- Türk devletine geçmesi, otomatikman geçecek olan hisseleri siz niye parayla aldınız? Ne gerek vardı? Ve aldıktan sonra ne gibi yatırım yapıldı? Borsa değerinin artması hiçbir şey ifade etmiyor. Bugün o değerdedir, yarın başka değerdedir.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Enflasyondan arttı ya, enflasyondan arttı.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Evet, BOTAŞ'ı da umarım özelleştirmezsiniz, satmazsınız bazı diğer çok kritik önemdeki kurumlar gibi ve niyetinizin de bu olmadığını umar, sizleri saygıyla selamlarım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Milliyetçi Hareket Partisinden üyelerimizden söz talebi yok.

Sayın Mevlüt Karakaya, Ankara Milletvekilimiz, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Tabii, usul tartışması sırasında denetim konusuyla ilgili birçok şey söylendi. Türkiye Varlık Fonunun amaçları doğrultusunda, onun asıl işlevi ve fonksiyonlarıyla alakalı ve onun dışında birçok şey söylendi. Ben tekrarlara girmeden, hemen, kısaca, bu kısa süre içerisinde bir iki hususu dile getirmek istiyorum.

Öncelikle, şunu hakikaten bir anlamak lazım: Biz burada denetim dediğimizde denetimin temel kaynağı, yapıldığı alan da muhasebe. Dolayısıyla, burada Varlık Fonu, muhasebe açısından, muhasebenin temel kavram ve ilkeleri açısından bakıldığında ayrı bir kişilik. Bünyesinde yer alan her bir kurumun da kişiliği ayrı yani her biri ayrı "entity"ler. Dolayısıyla, burada bizim denetimini yaptığımız ya da Komisyon olarak denetimini yaptığınız kurumun ayrı bir kişilik olduğunu, ayrı bir muhasebe kişiliği olduğunu bir ortaya koymak lazım. Yani biz hepsini birbirine karıştırırsak bünyesindekileri... Çünkü bunların bünyesindekilerin tamamı da kendileri ayrı kişilikler ve her birinin bir denetim prosedürü var, o prosedür içerisinde denetimleri yapılır. Mesela, bunların önemli bir kısmı KİT'tir. Ben KİT Komisyonunun Sözcüsüyüm, dolayısıyla KİT'te bunların denetimleri enine boyuna Sayıştay raporu doğrultusunda, bulgular ışığında yapılır ve sonuçta karara bağlanır. Tabii, burada biraz da yenilik var. Dolayısıyla, bu Fon, bağımsız denetim olarak yasada tanımlanmış, ona göre denetimi sağlanmış. Yani bağımsız denetim işi... Burada hakikaten bu meslekten gelen çok değerli milletvekilleri var, geçmişte bu alanda çalışmışlar; ben onların birçoğunun, sivil toplum örgütlerinin yaptıkları toplantılarda bağımsız denetimi hararetle savunduklarını biliyorum.

"Bağımsız denetim" dediğiniz konunun da belli ilkeleri var, standartları var; onlara göre bir şeyler yapılıyor. Bugün uluslararası arenaya çıktığınızda, evet, sizin Sayıştay denetim raporunuzla hiçbir yerden bir fon isteyemezsiniz ve derdinizi hiç anlatamazsınız; kimse sizin sunduğunuz Sayıştay raporunun kapağını da açmaz; işin doğrusunu konuşmak lazım. Bunun için ne ister? Uluslararası yetkilendirilmiş, yetki almış, akredite olmuş bağımsız denetim şirketlerinin raporlarını ister. Dolayısıyla, bizim Varlık Fonunun; ayrı ayrı, birbirinden tamamen bağımsız, farklı alanlarda faaliyet gösteren bu kurum ve kuruluşların kendi başlarında olduğunda ortaya çıkaramadıkları ama -bir araya gelip organize olduklarında ve sistematik bir şekilde "Varlık Fonu" adı altında ya da başka bir şekilde -kendilerinin kullanamadığı ama bir araya gelişle birlikte bir sinerji oluşturarak bir katma değer oluşturması buradan asıl beklenen amaçtır, asıl var oluş gerekçesidir. Yani bizim, burada, ne ÇAYKUR'u ne Vakıfbankı

ne Ziraat Bankasını ne de diğer KİT'leri veya kamu kurum ve kuruluşlarını buradan denetime tabi tutmamız ya da burayla ilişkilendirmemiz... Elbette ilişkilenecek bunlar üzerinde ama bunlar üzerinde bir katma değer oluşturma çabası var. Bunun alternatifi böyle bir şeyi kapatmak, yok etmek değil yani ortada görünmeyen, çıkarılabilecek bir sinerjiyi, çıkarılabilecek bir finansal faydayı “Dünya bunu kullanırken ben yok edeceğim ya da bunu kullanmayacağım.” demenin de çok doğru bir yaklaşım olmadığını ifade etmek lazım.

Denetim konusunda elbette eksiklikler olabilir. Yani ben hep şunu söylüyorum: Kesin hesap kanunlarının denetiminde de birçok şeyde de eksikliğimiz var. Belki Mecliste –bunu birkaç defa da söyledim, yine tekrar etmek istiyorum- ayrı bir denetim komisyonunun oluşmasında fayda var; KİT'lerle birlikte denetlenebilir, Sayıştay denetimine tabi olabilir, olmayabilir. Ama buradaki asıl maksat, bu Fonun kuruluş gayesi, muradı nedir ve bu işleyle bu fonksiyonlarına yönelik çalışmalarını götürebiliyor mu, işlevsel mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Toparlayın.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Buna bakmak, gerektiğinde, değilse bir Türkiye Varlık Fonu altında, bünyedeki tüm kurum ve kuruluşların sorunlarını, denetimlerini konuşmanın, dolayısıyla tamamen konunun dağıldığını, hatta tabiri caizse sapla samanın birbirine karıştığını ifade edebilirim. Ben, tabii, daha çok yeniyim. Önümüzdeki yıllarda beklenen o katma değeri oluşturma noktasında ciddi yol alınacağını düşünüyorum, bu şekilde katkı vermek lazım. Denetim konusu da her zaman değiştirilebilir, düzenlenebilir; kimsenin denetimden, vesairenden de kaçtığı yok, her şey ortadadır.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Ben arkadaşlarımıza da başarılar diliyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

AK PARTİ Grubundan Sayın Ekrem Çelebi, buyurun lütfen.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Ben, öncelikle Arda Bey'i kendi ekibiyle güzel bir denetim raporu hazırlamasından dolayı kutluyorum, onu söyleyeyim. Elbette ki devletlerde iktidarlar gelir geçer ama denetim, denetimi yapan unsurlar da devlet adına yapar yani hiç kimse bir AK PARTİ üyesi veya memuru değil, devletin şablonu, şekli neyse onları yaparlar, onu özellikle söyleyeyim. Fakat Cemal Bey konuşurken, Arda Bey, benim de aklıma o geldi işin açıkcası yani çaydan hep bahsetti, çayı özellikle söyledi. Tabii, biz de şu anda Ağrı'da domates üretiyoruz yani Garo burada mı? Ben her konuştuğumda burada değildi ama selam olsun Garo'ya; Garo, beni biraz dinlersen sevinirim. Dolayısıyla, AK PARTİ hükümetlerinden önce siz Ağrı'ya veya Doğu'ya ne sorsaydınız... Eğitim var mı? Yok. Ulaştırma var mı? Yok. Güvenlik var mı? Yok.

CAVİT ARI (Antalya) – Yok da sen nasıl okuyup da bugünlere geldin hemşehrim yani?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ya gözünü seveyim, ya gözünü seveyim ya...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Çok zekiymiş, çok zekiymiş, o nedenle...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sen Antalya'nın göbeğinde yetişmişsin...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, hatibe müdahale etmeyelim lütfen.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – AK PARTİ sayesinde bu sene özellikle Antalya doldu taşı, hâlen bizi eleştiriyorsun.

CAVİT ARI (Antalya) – Geçmişini inkâr etmeyin, geçmiş!

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bak, sizin oradaki havaalanına şu anda uçaklar inemiyor, uçaklar. Uçaklar inemiyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ağrı boşaldı, Ağrı boşaldı.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ağrı boşalmaz, bak, şöyle...

CAVİT ARI (Antalya) – Antalya eskiden de turizmde bir numaraydı, şimdi de bir numara, her zaman bir numara.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Boşaldı, genç kalmadı Ağrı’da.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, rica ediyorum.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ağrı boşalmaz. Bizim zaten temel hedefimiz şu, bak, şükredip...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın hatibe müdahale etmeyelim, görüşlerini paylaşıyor.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ağrı’da doğurganlık oranı çok yüksek, Ağrı doğuruyor, her tarafa gönderiyor ve mesela, şu anda Antalya’nın zenginleri Ağrı; İstanbul’a gel, İstanbul’un zenginleri Ağrı...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ağrı fakir.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ankara’ya gel, Ankara’nın şu anda birçok zengini yani 10’uncu sırada Ağrılılar var. Mesele şurada, Ağrı’da bir şey yok, bir sıkıntı yok, onu özellikle söyleyeyim.

CAVİT ARI (Antalya) – Antalya’ya memur gelmiyor.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Şimdi, gençlik merkezlerine bakın, ben sizi götürürüm Ağrı’ya ya. Bak, ben, biraz...

CAVİT ARI (Antalya) – Antalya’ya memur tayin olmaz oldu.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Cavit Bey, domatesi aldın mı?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Domatesleri getirdiniz ama yetmemiş galiba.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Başkanım, domatesi gönderirim şimdi şeyden sonra.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bütçede getirmiştiniz, evet.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Üçüncü haftada bir daha getiririz, sıkıntı yok, düşünün...

Değerli Başkanım, Arda Bey, sorun şu: Biz şu anda Ağrı’da eksi 25-30 derece arasında bu sene 4.500 ton domates ürettik, inşallah, temel hedefimiz 2023, 2024’te 30 bin ton üretim yapmak; bunu jeotermal üzerinde yapıyoruz.

Şimdi, Cemal ağabey dedi ya “Bu devletin çaya ihtiyacı var.” Bundan sonraki süreçte, acaba biz aynı yerde üretime endeksli olarak, sizin bu bölgede tarıma dayalı, siz o bölgede bir çay üretimi yapabilir misiniz? Bu benim birinci sorum çünkü eğer orada domates yetiştiriliyorsa haydi haydi Ağrı’da çay da üretilir yani bu şey değil.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Türkiye Varlık Fonuna dönelim artık ya.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ben özellikle sizlerden bunu soru şeklinde rica ediyorum. Eğer bu rantabl -Garı’nun dediği gibi- fizibil bir projeyse ben bunu Ağrı’da hayata geçirmenizi özellikle istiyorum.

Değerli arkadaşlar, bir şey söyleyeyim: Bakın, Plan Bütçede biz hep bunu söylüyoruz, elbette ki burada hepimiz de milletvekiliyiz, çeşitli bölgelerden geliyoruz, çeşitli partilere mensup insanlarız. Hepimizin istediği nedir? Millet hakemliğine gideriz, kimi seçerse, hangi iktidarı seçerse, biz, o iktidar olduğu zaman, oy karşılığında sandıklar açıldığı zaman geliriz ama yirmi yıldır bu devlet, bu millet AK PARTİ'ye oy veriyor. Ha, şimdi, siz hepiniz diyorsunuz: “Ya, şu kadar yanlış yaptınız, bu kadar yanlış yaptınız.” Özellikle, burada, eğitimde, şehir hastanelerinde, ulaşım da bütçede bir sürü bizi eleştirdiniz. Ha, şimdi 24 Haziranda gideceğiz tekrar, hodri meydan millet, Sayın Cumhurbaşkanımız dün de söyledi yani...

Bir iki hususa da değinmek istiyorum işin açıkçası. Şimdi, şuna da biraz üzülüyorum, ya bir insan bu kadar mı devletini değersizleştirme cümlelerini kurar; bunu doğru bulmuyorum. Yani şimdi, bu ülke, daha önce uçak ve helikopter üreten bir ülke miydi? Herkes karşı çıkıyordu, “Yapamazsınız...” Yaptık mı? Yaptık bak şu anda. Şu anda, bizim, özellikle İHA'larımız, SIHA'larımız... İşte, siz, hani diyorsunuz ya “Özel şirketler kurmayın, bunları yapmayın.” Ya, işte, özel şirketleri kurduk; devlet yönetiminde değil, özel şirket. Bugün Avrupa'ya gittiğinizde -işte, çoğunuz Avrupa'ya gitmişsiniz, görüyorsunuz veya yazılarda okuyorsunuz- özel şirketler var mı? Var. Başarılı mı? Başarılı. Şu anda Türkiye'de, Türkiye Cumhuriyeti devletinde özel şirketler kuruldu mu? Kuruldu. Başarılı mı? Başarılı. Aha, Karabağ burada, en basit mesele. Şu anda, bakın, gelişmiş ülkeler dâhil olmak üzere birçok dünya ülkesi Türkiye'den İHA'yı, SIHA'yı almak istiyor. KIZILELMA... Hamdolsun, bak, sıkıntımız yok.

E, şimdi Garo dedi ki: “Ya, işte, ikinci, üçüncü üretim şeyi, mevcut nesil arabası değil TOGG.” Aha, geldi buraya ya, Bakan bindi Sayın Grup Başkan Vekilimizle birlikte -Allah razı olsun- MHP'nin Grup Başkan Vekili de teşrif ettiler, binip geldiler; Cemal Ağabey de vardı yanlarında. Bir sıkıntı var mı? Bir sıkıntı yok ya. Eğer bu devlet, eğer bu devletin evlatları bir şey yapıyorsa bizim alkışlamamız lazım. Aha, geleceğin milletvekilleri, bakanları, belediye başkanları burada oturuyor ya, sizin sıra aranızda. Dolayısıyla, şunu söyleyeyim: Fizibil mi? Vallahi fizibil.

Şimdi, siz, mesela bir gün Ağrı'ya gelin... İşte, geçenlerde ben burada konuşurken bizim... Ya, ne gariptir, bir de Ağrı Milletvekili yani, diyor ki: “Ben tutanaklardan aldım; yalan söylüyorsun, öyle bir şey yok.” Ya, yolu açtık mı 76 kilometre? Cumhurbaşkanı bağladı mı? Hepiniz de gördünüz değil mi?

Hocam, teşekkür ediyorum, bak, sen aradın ve geçen konuştuğumuzda da söyledin.

Ya, bunu Tayyip Erdoğan kendisi için mi yapıyor? Bu devlet için yapıyor, bizim için yapıyor ya. Para geliyor -fon bugün kuruldu- kâr ediyorsunuz; geçen sene 11'di, bu sene 11,3 değil mi? Sıkıntı var mı? Yok. Devam ediyor musunuz? Devam edeceksiniz çünkü bu gelecek nesil sizinle yürüyecek.

Şimdi, bir iki şey daha söyleyeyim. Yani paylaşım krizi... Ya, Türkiye'de niye paylaşım krizi olsun?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sende yok, sende yok; millette var.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ya, Garo, Allah'ını seversen... Bak, ben sana bir şey söyleyeyim...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok, sizde yok, sizde yok; hepsini siz alıyorsunuz.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bak, bir şey işaret edeyim...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Millette var, millette.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ya, bak, hangi millet? Hangi millet?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Suyun başını tutmuşsunuz...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Şimdi, bak, sen şimdiye kadar diyordun ki: “En alt grup...” İşçiye, köylüye siz ne diyorsunuz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Paylan, siz kendinize yapılmasını istemediğiniz bir şeyi başkalarına yapmayın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkan, benim bütün konuşmamda sataştılar ya, bütün konuşmamda.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ben yoktum, bilmiyorum.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ya, ama Ağrı’ya sataştı Başkanım, ben hiçbir şey demedim.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Kriz yok ki! Paylaşmıyorsunuz zaten.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Yani “Ağrı boşaldı, Ağrı’ya yatırım yok, Ağrı’da bilmem ne yok...” Ben bir şey söylemedim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Öyle mi? Cevap hakkı var diyorsunuz.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Tabii.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ağrı’da genç kalmadı, genç kalmadı.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Şunu arz edeyim Başkanım, bakın...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – “Ağrı” dersiniz, o zaman dinleyeceksiniz vallahi Ekrem Bey’i.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – “Ağrı” dersiniz, başınız ağrır yani.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Estağfurullah.

Şimdi “paylaşım krizi” dedi. Şunu özellikle arz etmek istiyorum: Bakın, şimdiye kadar köylüye, çiftçiye en alt grup diyordu gelirden, şimdi diyorsun ki: “Ya, ben gidiyorum, uçağa biniyorum, uçakta yolcu yok yani hep yabancı geliyor.” İki “Ya, işte, hostesler ile kaptanların maaşları bu kadar.” Demek ki sen klavyeyi değiştirdin, artık en üst limitlere gidiyorsun, diyorsun ki: “Acaba siz ne kadar bir para alıyorsunuz?” Bana göre de bu olumlu bir gelişme oldu, onu da özellikle söyleyeyim.

Şimdi, sosyal yapıya yardım konusu... Ya, sosyal yapıdaki yardım konusunu... Değerli arkadaşlar, bakın, siz bürokratsınız, bugün buradasınız, yarın İstanbul’a gideceksiniz. Elinizi vicdanınıza koyun ya, daha önce “çocuk parası” diye bir şey mi vardı? Daha önce “engelli” diye bir şey mi vardı? Engellilere hiç kimse bir kuruş para vermiyordu ya.

CAVİT ARI (Antalya) – Bize anlattırsan daha iyi olur Ekrem Bey, muhatabınız bürokratlar değil.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ya, ben zaten bunları size anlatıyorum ama siz sadece ideolojik baktığınız için artık şey yapmak istemiyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Bürokratlar sizin ideolojinizi mi temsil ediyor yani, niye onlara anlatıyorsunuz?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Hayır, bunlar şu anda kurulan fonun ideolojisini... Ben burada şunu söylüyorum, diyorum ki: Sizin yanı sıra onların yanı sıra... Elinizi vicdanınıza koyun, bu ülke hepimizin. Ben AK PARTİ milletvekili olabilirim, siz CHP vekili olabilirsiniz ama bunlar da bu ülkenin asli unsurları. Dolayısıyla, hani, söylediğiniz noktaya bakıyorum.

Teknoloji... Ya, teknoloji... Ya, Allah aşkına ya, teknolojiye daha önceki hükümetler döneminde, düşünün, 1930’larda, 1940’larda, ya, Eskişehir’deki uçak fabrikalarını kapattılar ya. Biz, hamdolsun, bakın, şu anda harıl harıl teknoloji üretiyoruz ya. AR-GE konusunda en büyük parayı AK PARTİ hükümetleri yatırdı.

Enerji konusunda, değerli kardeşlerim... Enerjide, bakın, bugün Karadeniz’de doğal gazımız çıkıyor. Şimdiye kadar Türkiye’de “doğal gaz” denilen bir şey mi vardı? Karadeniz’de, bakın, şu anda o bölgede arama yapılıyor. Karadeniz’de, yine, inşallah, Allah’ın izniyle hem orada hem Güneydoğu’da şu anda petrol aramaları yapılıyor; yakında Sayın Cumhurbaşkanımız, inşallah, bunların açıklamalarını yapacak.

Teknoloji şirketleri -biraz önce de söyledim ya- bu ülkenin göz bebeği. İHA’sı, SİHA’sı, KIZILELMA’sı; bizim bunlarla gurur duymamız lazım. Elbette ki bizim hatalarımız varsa hepsi söyler.

Son sözlerim şu Sayın Başkanım: Ben özellikle, söz verdiğiniz için de teşekkür ediyorum. Ağrı’ya geldiğinizde bakın, duble yollar bizim sadece bu sene hariç... Bakın, net olarak bunu söyleyeyim, 1.280 kilometre bizim sıcak asfaltımız var. Eğer bugün bu ülke doğru düzgün yönetilmeseydi bu paralar Ağrı’ya gelemezdi arkadaşlar.

Bakın, il ve ilçelerin bütünü de... Bizim 1 il merkezi, 7 tane ilçemiz var. Biz il merkezi dâhil olmak üzere 6 ilçemizde devlet dönüşümünü yaptırmışız, her tarafta hastaneler yapmışız.

Diyadin jeotermal... Başkanım, Arda Bey, bundan özellikle istihdam ediyorum: Siz tarım alanında bizim ilimize ne yapabilirsiniz? Bakın, biz gittik geçen sene yani 2022’de, 114 trilyon lira parayla biz oraya demir attık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son cümlenizi alayım.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Olur Başkanım.

2023’te, Allah’ın izniyle, biz o bölgeden 30 bin tonun üzerinde domates almayı hedefliyoruz ve inşallah Antalya’yla biz rekabet edeceğiz.

Enerji konusunda, bakın, şu anda 5 tane türbinimiz var ya. Eskiden Ağrı’ya gidemiyordunuz kardeşim korkudan ama bizim Ağrı Dağı’na geçen sene yürüyüş yapan 24 bin insanımız oldu ya, sadece dağımıza. Bakın, İshak Paşa Sarayını söylemiyorum, meteor çukurunu söylemiyorum. Süphan Dağı’nda veya Kösedag’ında tırmanış yapanları da söylemiyorum. Yine, bunun yanı sıra, bakın, Mollakara köyünde 160 milyon dolarlık bir yatırım yaptık; 20 ton altın, 3,5 ton gümüş. Bizim o bölgeler maden yatağı, gelin; ben o bölgelerde bu konuda araştırma yapmanızı özellikle rica ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Son, Sayın Başkanım.

Bakın, tekstilde biz Doğu ve Güneydoğu’da bir devrim yaptık ya. Bunun adı, bu devrimin adı Recep Tayyip Erdoğan değerli kardeşlerim. 2018’de 75 trilyon lira para gönderdik Ağrı merkeze, şu anda 5 ilçemizde, Ağrı merkezimizde 3.500 insanımız çalışıp ekmek yiyorlar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Çelebi, çok aştık, teşekkür ediyorum.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ben çok teşekkür ediyorum, hepimize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sağ olun.

Sayın Sibel Özdemir, süreniz beş dakikadır.

Buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkanım.

Ben de iki üç dakikada tamamlayacağım.

Öncelikle teşekkürler sunumunuz için. Ben de 2016 yılında bu fonun kuruluş aşamasındaki kanun teklifindeki görüşmelere katılmışım ve genel olarak -sorun da- denetim mekanizması, şeffaflığı, hesap verebilirliği konusunda ciddi tartışmalar olmuştur 2016'da, ki bunun üzerinden de bir sistem değişikliği de yaşayarak, bir parti genel başkanı olan, aynı zamanda bir Cumhurbaşkanı'nın da seçtiği bir sistem değişikliği oldu. Daha sonra da bu Fonun genel olarak bütün yapısı Cumhurbaşkanı'na bağlandı ve sonradan tekrardan yönetim kurulları atandı. Değişiklikler oldu, ilk kurulduğunda atanan başkan sonra başbakanlık tarafından göreve alındı, sonra yeni tartışmalı kişiler atandı, işte Yiğit Bulut ismini çok duymuştuk. Yani Fon sürekli olarak bir tartışma konusu olmuştur. Sizin o belirttiğiniz şeffaflık, mali disiplin, hesap verebilirlik noktasında; kimler, nasıl, neden atıyor bu kuruma? Hiç objektif kriterler yok, çok ciddi kamu kaynakları var burada. Devletin, kamunun, gerçekten gelecek nesiller açısından halkın vergileriyle oluşan kaynaklar bir fonda toplandı, uluslararası örnekler bize o zaman söylenmişti ama o örnekler ile bizim ülkemizin yönetim yapısı açısından ciddi bir makas var arada. Bu endişeler tabii giderek arttı, özellikle de atanan bu kişilerin neden, nasıl atandığı ve Cumhurbaşkanı'nın doğrudan yetkili olması, işte söylendiği gibi denetim mekanizmalarını da kendisinin ataması; şeffaflık olmadı hiç. Borçlanma yapısı, Fonun kaynaklarının nereye gittiği, neden harcandığı, neden, nasıl tercihler yapıldığı; bu da doğal olarak bir sorun alanı. Ben Plan ve Bütçe Komisyonunun asli üyesi değilim, ben o rapora bakmadım ama genel olarak baktığım zaman, üyelerimizin ya da üyelerin konuştuğuna baktığımız zaman burada bir şeffaflık yok. Bağımsız bir denetim yapısı ama o kamu denetimi noktasında ciddi bir sorun alanı var. Bu da yapısal sorun, sistemin sorunu, Cumhurbaşkanı'na doğrudan bağlanmış olmasının getirdiği sorun ve objektif kriterlerle bu atamaların nasıl yapıldığının belirlenmemesi. Varlıkları içerisindeki kurumlar çok ciddi kurumlar, bu kurumların sermaye yapıları, aktifleri, kaynakları artıyor ama kârlılıklarında ciddi sorunlar var; mesela Halkbank, Vakıfbank, bu kurumların ciddi sorunları var. Posta Telgraf Teşkilatının kârlılığı, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının kârlılığı yine, benim not ettiğim kurumlar içerisinde. Böyle bir yapı varken bu kurumlarda bu Fonun varlık yapısı nasıl olacak?

Bir de benim dikkatimi çeken -ben Avrupa Birliği Uyum Komisyonu üyesiyim- Santiago Prensiplerinden bahsettiniz Sayın Genel Müdür. Bu prensipler önemli ki burada da en önemlisi şeffaflık, sürdürülebilirlik, hesap verebilirlik. Bunlar çok ciddi sorunlar ama Avrupa Birliği raporlarında bu kuruma, Türkiye Varlık Fonuna ciddi atıflar var ve sizin bu söylediğiniz 3 kriterden ciddi uzaklaşan yapısından bahsediliyor ki benim söylediğim sorun alanlarından onlar da bahsetmişler. Raporun özellikle söylemiş olduğu kurumun yapısı. Özellikle getirdiğimiz son kanunla muafiyet, istisnalar getirdik. Hissedarlarla ilgili, fonlarla ilgili, bu bağlı kuruluşlarla ilgili bunun genişletilmesini sorun alanı olarak görüyor. Yatırım ve borçlanma yapısının bütçeye dâhil edilmemesini, yıllık bütçe rakamlarının toplulaştırılmasının bütçe raporlarının analiz edilmesini zorlaştırdığını yani o bizim söylediğimiz, bugün söylediğimiz o teknik konuları bir sorun alanı olarak görüyor yani şeffaflık konusu, raporlaştırma ve kamuoyuna bunları açıklama...

Tabii, şimdi, kişisel tercihler var burada; parti genel başkanı olan bir Cumhurbaşkanı'nın kişisel tercihlerine göre o harcama kaynakları da değişiyor ya da fonun nerelerde kullanıldığı da şeffaf değil, kimlere gittiği... Siyasi ya da parti bağı olan kişilere mi gidiyor bu kaynaklar? Bu da eleştirilmiş. Ya, burada yapısal sorunlar var, bu yapısal sorunlar da sistemin sorunları. Bu Fon doğal olarak Cumhurbaşkanı'na bağlandı.

Bir de şunu söyleyeceğim: Çevre ve sürdürülebilirlik, kalkınma hedeflerini ortaya koydunuz. Birleşmiş Milletlerin kalkınma hedefleri çok ciddi, çok önemli ama biz... Şimdi, bu salonda öyle kanunlar görüşüldü ki işte, iki hafta önce zeytinlik alanların madenlere açılması. Yani burada, çevreyle, Birleşmiş Milletlerin kalkınma hedefleriyle uyumsuz o kadar kanun görüşüldü ki ÇED raporlarının ortadan kaldırıldığı, işte, kamu, yeşil ya da çevre alanlarının tahrip edildiği. Ya, böyle bir tezatlık da

varken sizin bugün bu hedefi ortaya koymanız elbette şirketlerin buna dönük... İşte ya da uluslararası fonlarda temel sorun da bu zaten, iklim değişikliği, çevreye duyarlı krediler, projeler, finans sisteminin özellikle buna duyarlı olması gerekiyor ama Hükümetin genel politikaları bundan daha farklı bir noktada.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tamamlarsanız...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Siz orada bir zorluk yaşıyor musunuz yani nasıl bir süreç oluyor?

Teşekkür ederim.

Başarılı çalışmalar...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkürler ediyorum, sağ olun.

Şimdi, Sayın Süleyman Girgin’le veya Sayın Kamil Sındır’la devam edebiliriz.

Sayın Süleyman Girgin, buyurun.

Sonra İsmail Güneş Bey, sonra Kamil Bey.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Sayın Genel Müdür, değerli bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle de yeni yılınızı kutluyorum.

Değerli arkadaşlar, raporlarla ilgili uzmanlardan da almış olduğum bilgiler doğrultusunda bazı değerlendirmelerde bulunmak istiyorum. Dünyada varlık fonları, ülkelerin oluşan bütçe fazlalıklarını çeşitli ulusal ve yabancı finansal varlıklara yatırım yaparak gelirlerini artırmaya ve oluşan zenginliği ileriki nesillere aktarmaya yönelik olarak ilgili devletin kontrolünde oluşturulmaktadır. Bu anlamda baktığımızda Türkiye Varlık Fonu dünyadaki örneklerle benzememektedir. Türkiye Varlık Fonu, ülkemizdeki kamu sermayeli şirketleri kendi portföyüne alarak bunların gelirlerini teminat göstermek suretiyle yurt dışından kredi bulmak amacıyla faaliyet göstermektedir. Türkiye Varlık Fonunun 2021 yılına ait raporlarında, örneğin, sayfa 67’de belirtilmiş, HSBC Bank liderliğinde, 16 Mart 2021 tarihinde, 14 yabancı bankanın katılımıyla sağlanan 1 milyar 250 milyon euro tutarındaki kredi, konsolide bilançoda da uzun vadeli borçların kısa vadeli kısmında gösterilmiş. Aslında, Türkiye Varlık Fonuna “varlık fonu” demek çok iddialı olacaktır ve dünyada örneği bulunmayan bir uygulamadır. Türkiye Varlık Fonu bünyesine alınan şirketlerin kamuyla aralarında sermaye geçişkenliği çok fazla. Türkiye Varlık Fonu kâr etmediği gibi, temin edilen kredilerin nerelere, ne şekilde aktarıldığı, ne kadarının hazineye, ne kadarının Merkez Bankası kullanımına veya ne kadarının iç veya dış, hangi gelir getirici yatırım araçlarında değerlendirildiği konusunda tam bir muamma yaşıyor. Bu konularda raporlarda da açıklayıcı bilgiler bulunmamaktadır. Bu bilgiler olmayınca Türkiye Varlık Fonu ve kurduğu alt şirketlerin finansal operasyonlarının verimlilik analizini yapmak da mümkün değildir. Denetim raporları, Türkiye Varlık Fonu ve kurduğu şirketler ile portföyünde bulunan şirketlerin konsolide gerçekleşmiş bilanço rakamlarını analiz etmektedir. Bilanço rakamları finansal faaliyetin sadece sonucunu gösterir. Türkiye Varlık Fonu, amacında belirttiği gibi, sermaye piyasalarında araç derinliği sağlamak için hangi faaliyetleri yürütmüştür? Bu faaliyetlerin sonuçları ne olmuştur? Yurt içinde kamuya ait olup da atıl olan hangi kaynağı ekonomiye kazandırmıştır? Hangi stratejik yatırıma iştirak etmiştir? Ettiyse sonuçları ne olmuştur? Bulduğu dış kaynağı gerçekten ucuza bularak maliyet avantajı yaratmış mıdır? Bulduğu kaynağın vadesi, faiz oranı, şartları nedir? Denetim raporları bu konulara hiç girmemiştir, bunlar hakkında bilgi verir misiniz Sayın Genel Müdürümüz?

Ana ortaklığa ait öz kaynaklarda 2020 yılında devlet katkısı 12 milyar 874 milyon TL artırılarak 151 milyar 138 milyon TL olmuştur. Raporda bu katkının Türkiye Şeker ve Kayseri Şeker Fabrikası sermaye artırımı payı olarak aktarıldığı belirtilse de –ki öyle yapılmış- bu katkı miktarını konsolide bilançodan çıkarıp alsak dönem sonu görünen kârın oluşmayacağını söyleyebiliriz.

Türkiye Varlık Fonu bu hâliyle başarılı bir bilanço'ya sahip değildir. Yine, konsolide gelir tablosunda, kâr-zarar tablosunda, vergi, kâr dağıtım öncesi bir nevi brüt dönem kârı gibi de yorumlanabilecek kâr 11 milyar 123 milyon TL olarak verilmiştir. Bahse konu olan kâr rakamının hesaplanmasında gider unsuru olan “genel yönetim giderleri” adı altında gösterilen 28 milyar 173 milyon TL oldukça yüksek görünmektedir. Bir diğer bakışla, brüt kârın neredeyse 2,5 katı personel ve yönetim gideri söz konusudur. Burada rakamın büyüklüğüne dikkat çekilebilmiştir. Rakamı oluşturan ödemelerin kimlere, ne kadar maaş, hakkı huzur veya yönetim organlarına yapılan harcama olduğu raporlarda yer almadığından, çokluğun hangi referansa dayandırıldığını söylemek mümkün değildir. Raporda tablo 9’da, topluca verilen portföydeki şirketlere ait denetim raporlarında da belirtilen hatalı bulgular gösterilmiştir. Sadece bunlar bile Türkiye Varlık Fonunun ne kadar bölük pörçük bir yapıda olduğunu, portföyünde bulunan birçok kamu kurumunun da ciddi mali risklerle çalıştığını göstermektedir. Konuya raporlarda hiç girilmemiştir ama Türkiye Varlık Fonu portföyünde bulunan birçok kamu şirketinin teknik anlamda iflas noktasında olabileceğini, aslında hazineden zaman zaman aktarılan kaynaklar olmasa öz kaynaklarını bile yitirmiş olabileceğini söyleyebiliriz.

Ayrıca raporda “ciddi riskli” ve “yüksek riskli” olarak not edilen duruma bu kamu şirketlerinin neden gelmiş olduğunun raporlarda belirtilmesi gerekirken bu konulara hiç girilmemiştir. Raporda, Türkiye Varlık Fonu bünyesinde bulunan 25 şirketten Ziraat Bankası, Halkbank, Türkiye Varlık Fonu Finansal Yatırımlar AŞ, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı, BOTAŞ hakkında denetim raporları sınırlı olumlu; Turkish Energy Company raporu, bilgi belge verilmediği için düzenlenemediği belirtilmektedir. Portföydeki bu firmaların raporlarındaki sakatlık Türkiye Varlık Fonu konsolide bilançosunu da sakatlayacağından, konsolide bilanço'ya dayanan Türkiye Varlık Fonu denetim raporu da sakatlanmış olmaktadır arkadaşlar. Raporun 68 ve 72’nci sayfalarında Türkiye Varlık Fonunun portföyünden 53 milyar 93 milyon TL ikraz 2 ve ikraz 3 işlemi olarak görülen konu, portföydeki kamu bankalarına sermaye artışı için aktarılan meblağları ifade etmektedir. Eğer portföyde bulunan kamu bankaları normal faaliyetlerinden fon yaratarak kârlılıklarını sürdüremeyip sermaye desteği ihtiyacı hissediyorlarsa, bunun nedenlerinin bilinmesi gerekir. Türkiye Varlık Fonu -adı üzerinde- varlık fonu ve finansal istikrar sağlamak ve fonları etkin değerlendirmek için kurulmuştur. Eğer portföydeki şirketler sürekli sermaye desteğiyle faaliyetlerini yürütebiliyorlarsa Fonun büyümesi çok kırılgan demektir veya portföydeki şirketlerin faaliyetlerinde bir sakatlık söz konusudur demektir. Ancak bilinen bir gerçeklik de Türkiye Varlık Fonu bünyesinde olan şirketlerden kamu bankalarına bankacılık uygulamalarına aykırı görevler ve işler yaptırılmaktadır ki bu bankalar verilen görevlerden ettikleri zararlar dolayısıyla sermaye yeterlilik rasyoları düştüğünden, öz kaynak katkısı almak zorunda kalmaktadırlar. Raporun 76-81 sayfalarında, Türkiye Varlık Fonu portföy şirketlerinin PwC bağımsız denetim şirketinin yaptığı denetim raporlarında sınırlı olumlu görüş bildirilen yani şartlı olumlu görüş olarak da nitelenebilecek sonuçlar da Ziraat Bankası, Halk Bankası, BOTAŞ, Turkish Energy Company ve PTT bilançolarındaki maddi hatalar detaylı olarak verilmiştir. Burada özellikle Ziraat Bankasının bilançosunda ayırdığı karşılığı 3 milyar 505 milyon TL’nin çok yetersiz olduğu vurgusu dikkat çekicidir. Bunun anlamı, Ziraat Bankasının portföyünde bulunan sorunlu kredilerin gösterilenden daha yüksek olduğu demektir. Ziraat Bankası da Türkiye Varlık Fonu içinde aktif büyüklüğü itibarıyla en büyük şirketlerden olduğundan esasen Türkiye Varlık Fonu portföyünün de kırılgan olduğunu göstermektedir.

Risklerin neden kaynaklandığı, sonuçlarının neler olabileceğine Türkiye Varlık Fonu Denetim Raporu'nda hiç değinilmemiştir. Dünyada yer alan örneklerine benzemeyen Türkiye Varlık Fonu Denetim Raporu da portföy şirketlerinin denetim raporlarının konsolide edilmesinden ve ilgili raporlarda tespiti yapılan hususların ifade edilmesinden ibarettir. Türkiye Varlık Fonunun kuruluş amacında belirtilen konularda gösterdiği performansın ölçülmesinden finansal piyasalar, dış kaynak temini ve yatırım iklimine ne tür katkılarının olduğunun bilinmesinden çok uzak bir rapor hazırlanmıştır.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum Süleyman Bey.

AK PARTİ'den Sayın İsmail Güneş...

Buyurunuz efendim.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkanım, çok değerli milletvekili arkadaşlarımız, çok değerli Varlık Fonu yöneticileri ve çalışanları, değerli denetçiler ve basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, tabii, bu Varlık Fonu niye kuruldu tartışması yapıldı. Bu Varlık Fonunda bulunan şirketlerin denetimden kaçırılmak yoluyla, kaçırılmak istenmesi üzerine bunun kurulduğunu iddia eden milletvekilleri oldu. Tabii, burada daha önce de söylendi, bu Varlık Fonu içinde yer alan -şağı yukarı- 29 şirketten yüzde 90'ı zaten Sayıştay denetimine tabi ve bunlar hem bir kez daha hem de diğerleri de uluslararası sektörler tarafından akredite edilmiş denetim şirketleri tarafından denetleniyor yani burada bunun denetlenmesiyle ilgili herhangi bir sıkıntı yok. Yani buradaki temel amaç bu şirketlerin denetimini yaptırmamak değil, buradaki Varlık Fonunun kurulmasındaki amaç şu: Tabii, geçmiş yıllara gittiğimiz zaman 96-97 yıllarında 54'üncü Hükûmet Başbakanımız rahmetli Necmettin Erbakan'ın o dönemde yaptığı bir proje vardı ve Türkiye'nin kamu iktisadi teşebbüslerinin varlıklarının hepsini bir araya toplayarak o dönemde yani bu varlıkların bankalardan yüksek oranda faizle kredi almasının önüne geçmiş ve varlıkları olan kamu kurumları varlıkları olmayanlara bu yönde destek vermiş, bunun neticesinde de çok önemli başarılar elde edilmiş ve o dönemde ilk defa mesela, denk bütçe yapılmıştır.

Buradan yola çıkıldığı zaman buradaki Varlık Fonunun esas kuruluş amacının yine Türkiye'nin varlıklarını en iyi şekilde, profesyonel şekilde... Burada işte, Santiago Prensipleri sayıldı, profesyonel yönetim, performans odaklılık, etkin risk yönetimi, şeffaflık, sürdürülebilirlik ve hesap verilebilirlik üzerine bir yönetim sergileyerek bunları en iyi şekilde yönetmek. Sadece yönetmek mi? Hayır, aynı zamanda buradaki Türkiye'nin varlıklarını bir araya toplayarak buradan bir güç oluşturmak ve bu gücün neticesinde Türkiye'nin neye ihtiyacı var, hangi sektörlerde yatırıma ihtiyacı var, daha çok biz ithalatta nelere bağımlıyız; bunları aşmak adına Türkiye'nin önünü açmak ve finansal bir güç oluşturmak, esas temel amacı bu. Dolayısıyla da bu yönde de atılan adımlar gerçekten de yani yeni başlamış ama inşallah, yapılan bu yapılanmanın Türkiye'nin lehine olacağını biz düşünmekteyiz. Neticede, burada, ben tabii ki...

Başkanımız Arda Bey şunu söyledi: Mesela, “İnsan kaynaklarında biz kamuda çalışan kamu personelimizi tabii, etkin ve verimli olarak kullanabiliyor muyuz?” diye baktığımız zaman gerçekten de bu yönde bir sıkıntıdayız ve işte, pasif emeklilikten bahsetti, emekli olanların yanında pasif emeklilikten, işte olup fakat performans göstermeyen personelden. Ben, tabii, şurada bunu sormak istiyorum: Diyelim ki sizin bu bünyenizde topladığınız 29 şirketten bir kısmı kamu iktisadi teşebbüsleri. Burada diyelim ki personelin performansını nasıl değiştireceksiniz? Yani bu eskiye dayalı, eski kanunlara göre girmiş olan personelin diyelim ki çalışabilirliğini nasıl artıracaksınız? Burada verimliliği nasıl artıracaksınız?

Tabii, bunun içlerinde işte Türk Hava Yolları gibi yönetim şekli olan, bankalar gibi yönetim şekli farklı olanlarda bunu yapmak kolay ama diyelim ki bazı sektörlerde örneğin TÜRKŞEKER’de şeker fabrikalarında bunu yapmak oldukça zor.

Bir diğer sorun, tabii, burada bir diğer önemli konu da bu 29 şirketteki her bir şirketin bir yönetim kurulu var ve bunların bir hedefleri var, çalışması var ve dolayısıyla da geleceğe bakışları var; siz ne yapıyorsunuz da yani bu şirketlerin yönetiminde nasıl etkili oluyorsunuz? Diyelim ki Türk Hava Yollarında, Halkbankta, diyelim ki Vakıfbankta, TÜRKŞEKER’de... Mesela, diyelim ki TÜRKŞEKER size bağlı, Tarım Bakanlığına bağlıydı, daha sonra size bağlı oldu. Diyelim ki işte piyasalarda, tüm dünyada şeker fiyatları arttı ve birden 4-5 katına çıktı ve maliyetleri, eski maliyetleri olmasına rağmen Türkiye’deki diyelim ki özel sektör de bundan istifade ederek şeker fiyatlarını önemli bir ölçüde artırdı. Mesela, siz, burada ne gibi bir önlem aldınız veya daha etkin bir önlem alabilseydiniz bu fiyatlar buraya yükselir miydi diye ben sormak istiyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Kutluyorum sizi.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Tabii, dolayısıyla da burada şunu şey etmek lazım: Yani bizden sonra tabii ki inşallah biz Hükûmete devam edeceğiz ve neticede bunun kararını verecek olan halkımızdır ama yapılan her şeyi bozmaya, eskiye götürmeye, eski düzen iyi olsaydı, e o zaman bizim diyelim ki...

CAVİT ARI (Antalya) – Muhalefete almışmaya başladın sen bravo.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Yirmi yıl oldu ya, siz eskisiniz zaten.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – İsmail Bey, sizi böyle alalım.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sizin bilmediğiniz şu: Biz iki taraftan da bakabiliyoruz...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Fikret Bey, geldiğiniz belli oluyor hemen bak.

Lütfen müdahale etmeyelim, rica ediyorum.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Biz halkın geldiği yerden bakıyoruz, halkın ne sorunu varsa onu çözmek bizim görevimiz ve neticede de şimdi şöyle bir şey: Bu, tüm dünyayı etkileyen bir sorun, sadece Türkiye’yi değil ki. Diyelim ki şeker kamışından üretilen şekerin maliyeti eskiden pancardan üretilenin yarı fiyatıydı ama maliyetler o kadar arttı ki bu şeker kamışından üretilen şekerin fiyatı pancar fiyatından üretileni geçti, esas problem de burada yani sadece Türkiye’ye has bir şey değildi ve dolayısıyla da esas önemli olan nedir biliyor musun? Vatandaşların dertleriyle dertlenmek ve bir sorun varsa da onu çözmek bizim amacımız bu. Yoksa, bizim amacımız sadece diyelim ki her şey güzel, her şey iyi demek değil, bağcıyı dövmek değil. Burada diyelim ki siz eskiye hep gitmeyi düşünüyorsunuz. Yani eskiden zaten bir başarı olsaydı buna ihtiyaç olmazdı belki arkadaşlar ve dolayısıyla bit pazarına da rahmet yağardı. Benim diyeceklerim tabii ki bunlar.

Bir de Başkanım şunu söylemek istiyorum: Tabi, bugün, mesela bir teknoloji fonu kurmuşsunuz bu, çok güzel bir şey. Mesela, tüm dünyanın geleceği teknolojiye ve dolayısıyla da...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne yapmış?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ya, mesela, TÜBİTAK aşağı yukarı Pardus yazılım şeyini kurmuş ve dolayısıyla da bunu mesela Vakıf Katılım Bankası Pardus’un yazılım şeyini kullanmaya başlamış ve dolayısıyla da yani şu var arkadaşlar...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Nesini kullanmış İsmail Bey?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sen bilmiyorsun Fikret Hocam, Pardus yazılım şeyi TÜBİTAK’ın, onu da bilmiyorsun yani.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ona Linux işletim sistemi diyorlar, sen de bilmiyorsun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – İşletim sistemi pardon, yazılım diyorum, işletim sistemi. Bunu işte Vakıf Katılım kullanıyor ve biz eğer buradaki teknoloji fonunu iyi bir şekilde yönlendirebilirsek, gençlerin önünü açabilirsek, burada çalışmak isteyen, yatırım yapmak isteyenlerin önünü açabilirsek Türkiye gerçekten de daha iyi konuma gelecektir diye ben düşünüyorum.

Diğer taraftan, tabii ki Paylan şunu söyledi: “Çalışanların işte bu toplam gelirden aldığı pay düştü.” diye söyledi. Tabii ki bu 2 şekilde yorumlanabilir. Eğer, sizin teknolojiniz ne kadar çok artarsa ve teknolojiniz artarsa ve modernize ne kadar artarsa maliyetler içindeki işçilik payı da o kadar düşebilir diye de bakılabilir arkadaşlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, yapma gözünü seveyim.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Başkanım, ben tabii ki çalışmalarınızda başarılar diliyorum. İnşallah, Türkiye’nin yarınları sizin bu çalışmalarınız sayesinde daha iyi olacaktır diyor, herkesi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum Sayın Güneş.

Sayın Sındır, buyurunuz lütfen.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Varlık Fonu Genel Müdürü, Genel Müdür Yardımcıları ve tüm değerli denetçi arkadaşlarım, değerli bürokratlar, Sayıştayımızın değerli temsilcisi; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, çok şey söylendi, aslında usulle ilgili görüşmelerde de söyledik, onlara girmeyeceğim Sayın Başkan ama aklımda bazı sorular var, bunları sırasıyla ifade etmek istiyorum.

Şimdi, tabii, dünyada Türkiye Varlık Fonuna benzer diğer ulusal varlık fonlarından birkaç noktada farklı olduğumuz görülüyor ki bunlardan en önemlisi benzeri fonlar, doğal kaynak, maden geliri ve ödemeler dengesi fazlası olan ülkeler tarafından kurulurken bizde ödemeler dengesi, cari işlemler dengesi eksi olan bir durumdayız ki ekim ayı sonu itibarıyla 2022 yılı içerisinde 43,4 milyar dolar bir açığımız var, cari açığımız. Böyle bir durumda Varlık Fonu fonksiyonunu sürdürüyor. Tabii, aynı zamanda... Türkiye’yle örnek olan İtalya, İrlanda, Brezilya gibi ülkeler bu cari işlemler fazlası olmayan ülkeler bağlamında bize yakın. Fonun alacak işlemlerine özellikle borçlanma ağırlıklı kurulması da bunun bir başka önemli farkı olarak görüyorum.

Şimdi, ben baktığımda -bu bize verdiğiniz entegre faaliyet raporu ve biz genel denetim raporunda raporlarında da bahsediliyor- kısa vadeli borçlanmalar, yükümlülükler 2 trilyon 302 milyar 403 milyon lirayken uzun vadeli yükümlülükler 503 milyar 191 milyon lira ki arada neredeyse yaklaşık 5 kat kısa vadeli borçlanma fazlası var. Dolayısıyla kısa vadeli borçlanmanın tabii, faiz yükünü de bilemiyorum şu anda ama uzun vade yerine daha kısa vadeli, yüksek faizli borçlanmalar öne çıkıyor diye düşünüyorum. Bu konuda varsa bir bilginiz, bunu da paylaşırsanız memnun olurum.

Tabii, bu bir başka sorun olarak ifade ediliyor ama Fona devredilen Türkiye’nin önemli kuruluşları, Fonun iştirakleri ve daha doğrusu portföyündeki şirketler bazen de sorun olarak karşımıza çıkabilir. Mesela Halkbank’ı ben merak ediyorum, Amerika’da bir dava var, bu dava sürecinin sonucu Türkiye Varlık Fonu üzerinde nasıl bir etki yaratacak? Aleyhinizde çıkarsa yaratacağı etki, Türkiye Varlık Fonunu nasıl etkileyecek? Bunu merak ediyorum. Aynı zamanda aslında Varlık Fonunun bir kalkınma fonu olarak ifade edilmesi -öyle görünüyor, öyle biliniyor- yatırımlar için gerekli olan borçlanmada teminat olarak kullanılması Fonun ülke ekonomisini iyileştirmesi, stratejik yatırımların finansmanına

yardımcı olması bekleniyor. Fonun 2016 yılında kurulduğu zaman ortaya konulan gelecek on yılda işte, her yıl büyümeye yüzde 1,5 katkı koyacak, bu hedefe ulaşılmış mıdır? Sayın Başkan, Sayın Genel Müdürüm, bunu merak ediyorum.

Bir başka hedef, örneğin istihdamda her yıl 100-150 bin yeni istihdam yaratacağı, katkı koyacağı... Verdiğiniz raporlarda, bize yaptığınız sunumda da insani değer çıktısı anlamında bugüne kadar 195 bin fazla çalışan yaratıldığı ifade ediliyor. Dolayısıyla bu her yıl 100-150 bin katkı hedefi pek gerçekçi bir hedef olarak görülüyor, ulaşılır bir hedef olarak görülüyor. Büyümeye katkısı zaten ortada, ne yapıldığı, ne olduğu.

Şimdi, ben şu sorunun yanıtını bulmaya çalışıyorum. Yani Türkiye Varlık Fonu olmasaydı, hani bu kısmı bütçeleme mantığıyla olmadığı durumda bu şirketlerle yaratılacak istihdam, artacak değer Varlık Fonunun varlığıyla ne kadar artmıştır? Yani bu çok kısmi anlamda Varlık Fonunun varlığıyla yokluğu arasındaki değer farkı nedir? Olmasaydınız belki de bu firmalar daha hantal bir yapıdan çok daha özgür bir yatırım programlarıyla, planlarıyla, hedefleriyle belki de daha yüksek bir varlığa ulaşabileceklerdi. Bunun değerlendirmesini yapar mısınız? Bunu özellikle rica ediyorum.

Bir başka konu, ki benim özellikle dikkatimi çeken bir konu, sürem de var. Bu bilançonuzda varlıklar olarak işte, bir dönen varlıklar, duran varlıklar, toplam varlıklar. Şimdi, 31 Aralık 2020 tarihi ile 31 Aralık 2021 tarihi arasında toplamda 2020 yılında 2 trilyon 169 milyar 306 milyon iken 3 trilyon 201 milyar 207 milyona çıkmış, güzel; bu artış, bu varlıkların artışı güzel, bir artış var görünüyor. 31 Aralık 2020'de Merkez Bankası efektif satış kurundan baktım dolara baktım, dolar 7,43 TL'ymiş. 13 Aralık 2021'de dolar 13,35 TL'ymiş. Dolar bazında baktım, 30 Aralıkta, 2020 yılı sonu 291 milyar 965 milyon dolar varlık var iken yani yaklaşık 292 milyarlık bir varlık varken 2021 yılında bu, 239'a hadi, 240 diyelim yani 292'den 240 milyar -dolar düzeyinde- dolara düşmüş. Borçlanma vesaire, yurt dışı yatırımları bu anlamda değerlendirdiğimizde bunu artı bir değer olarak değerlendiriyor musunuz?

Yine, bilançoda dönem kârına baktığımda brüt kâr -bunların döviz kurlarına girmeyeceğim ama- üzerinden işte bazı giderler, yönetim giderleri: 28 milyar 173 milyon yönetim gideri var, dönem kârı net kâr 11 milyar 123 milyon TL. Yani bu dönem kârı hiç yönetim gideri falan olmasa, hiç yönetilmese dönem kârından yaklaşık 12 milyar lira daha avantajlı çıkacağız gibi görünüyor. He, dönem kârına da dolar bazında baktım, 31 Aralık 2020 itibarıyla dönem kârı dolar düzeyinde baktığımızda 1 milyar 392 milyon dolar iken dönem kârı da 833 milyon dolara düşmüş. Bu konu da ciddi anlamda endişe yaratan bir konu.

Bir sorun da şu: Bu entegre faaliyet raporunun -bakmak isteyen arkadaşlar için- 13'üncü sayfasında dış ilişkiler ve sosyal değer artışı anlamında 601,4 milyon lira bağış ve sponsorluklar olarak ifade edilmiş. Bu bağış nedir, sponsorluklar nedir, nereye gitmiştir, detayı nedir? Bunları da öğrenmek istiyorum açıkçası. Yani denetim raporuna baktığımızda evet, iştirakler vesaire entegre bütünsel bir rapor görüyoruz. 2021 Yılı Kamu İşletmeleri Raporu -bu bize yeni gönderildi- kamu işletmeleriyle ilgili, hadi, ben o işletmelerin buradan ve Varlık Fonu'ndaki karşılaştırmalarını yapayım dedim, bunu yapma şansım yok, dolayısıyla o işletmelerin hiçbirisini burada ayrıca görme şansımız yok.

Şöyle bir algı ve yanlışla kapılıyoruz.

Cemal Bey, teşekkür ediyoruz hediyeleriniz için. Dağıtılırken size de İsmail Bey de söyleyeyim, çayın çeşidinin ne olacağı konusunu burada Varlık Fonu'nda tartışmanın bir anlamı olmadığını düşünüyorum. Yani Tarım Bakanlığı veya bakanlık bütçesi görüşülürken, Tarım Bakanlığı politikalarını konuşurken, Tarım Bakanlığının tarım politikalarını, sorunlarını tartışırken evet, bunları konuşalım, değerlendirelim. Zaten o sorunlar büyüdükçe bunlar daha da öne çıkıyor. Varlık Fonunun burada nasıl bir katkı sağlayacağını tartışmak pek doğru değil diye düşünüyorum.

Sayın Başkan, ha bir de şunu sizden de istirham ediyorum, bakın bu Fonun planları nedir, gelecek hedefleri nedir, stratejik planları nedir, yapacağı faaliyetler nelerdir, Türk ekonomisine sağlayacağı gelecek hedefleri, stratejik planları nedir? Bunlar Cumhurbaşkanlığına gönderiliyor bize neden gönderilmiyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tamamlayalım lütfen.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bitiriyorum.

Biz madem burada denetim yapıyorsak, bu, Türkiye Varlık Fonunun bu stratejik plan...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kurumsal stratejik planını kastediyorsunuz değil mi?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Evet.

Varlık Fonunun kurumsal stratejik hedeflerini, planlarını niye göremiyoruz? Sadece burada stratejik amaç ve hedefleri tanımlanmış, edilmiş ama önümüzdeki on yıl stratejik amaç ve hedeflerin ve faaliyetlerin yapılması, tanımlanması bir stratejik plan anlamında, bunlar, Cumhurbaşkanlığına gönderilen bu bilgi ve veriler bizlerle paylaşılsa doğru olmaz mı diyorum.

Bu bağlamda yeni yılın hepimize hayırlı olmasını diliyorum. Kurumumuza da başarılar diliyorum, çalışmalarınız hayırlı olsun diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum Sayın Sındır.

Sayın Tamer Osmanağaoğlu, Milliyetçi Hareket Partisinden, buyurun lütfen.

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Ben sözlerimin başında bütün heyete hayırlı uğurlu bir sene diliyorum. Sayın Genel Müdürüme, kıymetli heyetine de hoş geldiniz diyorum. Denetleme Kurulunun kıymetli raporları için emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Çünkü Denetleme Kurulunun raporları burada bütün heyet tarafından takdirle karşılandı, ben de onlara teşekkür ediyorum.

Türkiye Varlık Fonu 5 stratejik alanda 26 şirket, 46 gayrimenkul ve 2 oyun lisansı ile gerçekleştirdiği yatırımlarla ülkemizdeki şirketlerden, bölgesel ve uluslararası lider çıkarması için çabalayan, önemli olduğu kadar da stratejik önemi haiz olan bir kuruluştur.

Türkiye'nin Türk asrına yönelik attığı tarihi adımlardan biri olarak gördüğümüz Türkiye Varlık Fonu, ifade ettiği ekonomik anlamıyla, finansal piyasaların iyileşmesine destek olmakla gelecek nesillere sağlam ve büyük bir ekonomiye sahip ülke bırakmak için faydalı işlere imza atmaktadır.

Türkiye Varlık Fonunun bölgesel gelişmelere de vesile olduğuna şahitlik ettiğimizi de söylemek istiyorum. Nitekim Helenistik çağdan bu yana yerleşim ve ticaret merkezi olarak ön plana çıkan seçim bölgem İzmir'in önem arz eden en önemli özelliklerinden biri, liman kenti olma özelliği son yıllarda farkını daha da fazla ortaya koymaktadır. Ancak önümüzde bir yol olduğu da su götürmez bir gerçektir. Doğu Akdeniz coğrafyasındaki varlığını tarihin her döneminde bir inci gibi parlayarak gösteren İzmir, 17'nci yüzyılın başından itibaren Adalar Denizi'nin en önemli liman kenti hâline gelmiştir. Dolayısıyla Türk asrına vurulacak mühürde Türkiye Cumhuriyeti'nin 2023 hedeflerine ulaşmasında İzmir ve limanları önemli bir yer tutmaktadır. Şüphesiz Alsancak Limanı bu limanlar içinde çok önemli bir yere sahiptir.

Türkiye Varlık Fonunun ulaştırma ve lojistik alanındaki yüzde 9'luk varlığıyla Türkiye'nin uzun vadede lojistik üssü olması için ortaya koyduğu hedefleri, kendi portföyündeki varlıklarla bu hedefe ulaşması için sergilediği iradeyi önemli buluyoruz. Dolayısıyla İzmir'in kaynaklarının değerlendirilmesi, dinamiklerinin en etkin şekilde kullanılması, liman işletmeciliğinin geliştirilmesi ve ticaret kanallarının daha da işlevleştirilmesi adına atılan her adımı desteklediğimi ifade etmek istiyorum. Elbette tüm bu adımların nihai hedefe ulaşması, disiplin içinde, profesyonellik ve takım çalışması ruhuyla, sonuç odaklı şekilde atılmasıyla mümkün olabilecektir. Türkiye Varlık Fonunun, alanında yetkin uzman kadrolarla, değer üretme ilkesiyle, kısa, orta ve uzun vadeli stratejilerle bu adımı atacak kabiliyete sahip olduğunu da görmek sevindiricidir.

Diğer yandan hepimizin hasretle beklediği ve heyecanla kucaklamaya hazır olduğu cumhuriyetimizin 100'üncü yılı hedefleri ve Türk asrı hedefleri doğrultusunda cari açığı azaltacak, tasarruf bazını arttıracak yatırımlara sermaye desteği sağlanması da önem arz etmektedir. Hâl böyleyken Türkiye Varlık Fonuna büyük sorumlulukların düştüğü ve bu sorumluluğun, sadece bugüne ait değil, geleceğin Türkiye'ye karşı da bir sorumluluk olduğu ortadadır. Bu vesileyle Türkiye Varlık Fonunun yönetim kuruluna ve tüm çalışanlarına teşekkür ediyorum. İzmir'imize, Türkiye'mize bundan sonra da lazım gelen hassasiyetle değer katacaklarına inancım tamdır.

Bu vesileyle bütün heyetinizi saygıyla selamlıyor, hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum Tamer Bey.

Cumhuriyet Halk Partisinden Sayın Cavit Arı, buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarımız, Varlık Fonumuzun Değerli Genel Müdürü ve müdür yardımcıları, değerli bürokratlar; ben de öncelikle sizlere hoş geldiniz diyorum, iyi bir yıl diliyorum. 2023 yılının hepimiz için iyi geçmesini diliyorum.

Şimdi, Varlık Fonu kurulduğunda kuruluş amacı olarak ülkemiz için dış borç temin edebilme amacıyla kurulduğuna dair açıklamalar yapılmıştı ve sonrasında da Türkiye Varlık Fonu Yönetim AŞ oluşturuldu. Sermaye piyasalarında araç çeşitliliği ve derinliğine katkı sağlamak, yurt içinde kamuya ait olan varlıkları ekonomiye kazandırmak, dış kaynak temin etmek, stratejik büyük ölçekli yatırımlara iştirak etmek gibi amaçlarla şirketin oluşturulduğu ifade edilmişti. Şimdi, buradan Sayın Genel Müdüre sormak istiyorum: Bu amaca uygun olarak özellikle hangi dış sermayeler temin edilebildi ve Varlık Fonunun oluşturulmasıyla birlikte ülke ekonomisine artı nasıl bir değer kazandırıldığını aslında burada ortaya koymanız gerekir.

Şimdi, yurt dışından ne şekilde kaynak temin edildiğini şu an tam detaylı bilemiyoruz ancak yurt içerisinde mevcut temel değerlerimize, şirketlerimize baktığımızda, örneğin PTT'nin durumu... Burada daha öncesinde de çok konuşuldu, PTT'nin ciddi borç yükü altında olduğunu biliyoruz ve görüyoruz. Bununla ilgili, Varlık Fonu yönetimine geçtikten sonra ne değişti yani Varlık Fonu yönetimine geçmesiyle birlikte PTT'de olumlu ya da olumsuz ne değişti? Bunu öğrenmek lazım. Örneğin BOTAŞ, BOTAŞ'ın durumunu biliyoruz, zaman zaman bütçede yine borç silmeleri yaşıyoruz ve sizin fon kapsamında olmasının ne faydası var? Örneğin, bunu buradan duymak isterim.

Yine, Millî Piyango, sizin yönetiminizde olan bir şirket. Millî Piyangoyla ilgili kamuoyunda çok değişik polemikler var, bunu hepimiz biliyoruz ve belki de devlet tek resmî şans oyunları olan Millî Piyangoyla ilgili güvenilirliği başta olmak üzere çok önemli polemikler yaşandığını hep gördük. Sahibine işletme hakkı verilirken çıkartılan krediler, bu kredinin Ziraat Bankası aracılığıyla verilmiş olması, daha sonrasında tahsil süreciyle ilgili yaşanan birçok konu, gerçekten, Türkiye'nin mevcut en itibarlı şirketlerini belki de ekonomik değeri anlamında etkiler vaziyete geldi.

Kısacası, Varlık Fonuna devredilen şirketlerin, bırakın yurt dışından kaynak getirmesiyle ilgili, şu an Türkiye’deki mevcut şirketlerin değerlerine ne derecede etkisi oldu? Aslında Türk milleti bunu sizden duymak ister.

Şimdi, burada denetimle ilgili konuşuyoruz, aslında denetimin denetimini konuşuyoruz. Tabii, bu denetim çok önemli, geçtiğimiz yıllarda, denetimin denetime tabi olduğunu ifade etmiştim ben buradan. Şöyle ki: Geçtiğimiz yıllarda bakın, denetimi yapan firmalara, hiçbir faaliyeti olmayan şirket için, örneğin 2017 yılında, 9 milyona yaklaşık bir denetim gideri ödemesi yapıldığını daha önce konuşmuştuk. Hiçbir faaliyeti olmayan bir şirket için, örneğin 2 milyon 356 bin 647 TL’lik bir hukuki danışmanlık ücretinin ödendiğini biliyoruz. Yani, şimdi, denetim yapılıyor ama denetimin de denetimine gerçekten ihtiyaç olduğu ortada. Yani büyük, yüksek rakamlarla birtakım denetim ücretlerinin adına efendim “hukuki danışmanlık” da desek çok büyük paraların ödendiğini geçmiş süreçlerden biliyoruz.

Şimdi, Varlık Fonuyla ilgili, burada önemli şirketler var dedik ama siz sunumunuzun Sayın Genel Müdürüm, önemli bir kısmını İstanbul Finans Merkezine ayırmıştınız. Biz de İstanbul Finans Merkeziyle ilgili çıkarılan bir kanun nedeniyle de Komisyon üyeleri olarak gidip İstanbul Finans Merkezini hep birlikte yerinde inceledik, gördük. “İstanbul Finans Merkezi, yerli ve yabancı finansal şirketlere küresel standartlarda bir ekosisteme ve tüm dünya pazarlarına kolay erişim sunan Türkiye’nin en stratejik projelerinden biridir.” diye sunumunuzda ifade ettiniz. Şimdi, İstanbul Finans Merkezi için sizin projenizde günlük çalışan ve ziyaretçi beklentisi 100 bin kişi dolayında. Örneğin, 2.100 kişilik kongre salonu bulunan bir proje, 1 milyon 300 bin metrekairelik ofisi olan bir proje ve yine 26.500 araçlık otoparkı olan bir proje. Şimdi, Sayın Genel Müdürüm, bakın, dışarıdan baktığımızda devasa bir inşaat kütlesi olarak görünen, İstanbul’a giden herkesin gördüğü ve dikkatini çeken bir proje ve inşaat şu an gözümüze çarpar. Ben size bu kadar önemsedığınız ve hatta sizinle birlikte de sonuçta bu projeyi şekillendiren anlayışın önemsedığını ifade ettiği böyle bir proje için, şimdi, bu kadar yoğunluğun olduğu bir bölgede bu ulaşımın sağlanması, buraya erişimin sağlanması, bu bölgeye insanların rahatça gelebilmesi için nasıl bir destek sağlamaya çalıştığınızı sormak istiyorum. Örneğin, İstanbul Büyükşehir Belediyesi metro kredisini sunduktan sonra, ancak bir yıl sonra kredisi onanabildi. Araçların kredisi ise hâlâ Bakanlıkta onay beklemekte. Ümraniye-Ataşehir-Göztepe metro hattına alınacak araçlar bu hattın finans merkezindeki duraktan geçecektir malum, o nedenle de bu bölgeye gelecek vatandaşlar açısından çok önemli bir proje olduğunu bir kez daha ifade etmek istiyorum. İstanbul Finans Merkezine raylı sistem bağlantısı sağlayacak Ümraniye-Ataşehir-Göztepe metro hattında ve Kabataş-Mecidiyeköy-Mahmutbey-Bahçeşehir-Esenyurt metro hattında işletilmek üzere toplam 300 adet araç temininde kullanılacak kredinin onay süreci için Haziran 2022’de Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru yapılmış ancak Bakanlıktan hâlen bir geri dönüş alınamamıştır Sayın Genel Müdür. Yani siz burada sunumunuzda çok önemli, değerli bir projeden bahsettiniz, ülke açısından değerinden bahsettiniz ve büyük bir ziyaretçi ve çalışan nüfusun oraya geleceğinden bahsettiniz, biz de gördük ama bir gerçek var ki oraya sağlıklı bir ulaşım sağlanamazsa o projenin randımanlı çalışması söz konusu olamayacaktır. İşte, bu nedenle, İstanbul Büyükşehir Belediyesiyle ilgili siyaset yapmaktan vazgeçilmeli. İşte, sizin bu projenizin de destekleneceği, sonucun doğacağı İstanbul Büyükşehir Belediyesinin kredi talepleri... Bırakın karşılıksız desteği -artık istesek de verilmiyor ama- hiç olmazsa sizin aracılığınızla...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – ...bu kredilerin onaylanması ve bir an evvel, bitmek üzere olan İstanbul Finans Merkezi’nin de ulaşım kanallarının hızlı bir şekilde açılmasının sağlanması gerekir. Bu anlamda da size büyük bir görev düştüğünü bir kez daha hatırlatmak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ederim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Paylan, ilave bir sorunuz mu var?

Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Konuşmamda atlamışım Arda Bey.

Yıllardır bu Millî Piyangoyla ilgili eleştirim var biliyorsunuz. İşte, ilk başta “Gelirlerimizi 5 kat artıracacağız.” diye buraya sunum gelmişti. Bu yıl sunuma girmemiş yani bu anlamda “Millî Piyangonun geliri daha fazla artıracacağız.” gibi bir ifade konulmamış. Bu konu önemli; muhalefetimizin bir işe yaradığını görüyoruz ama şimdi, bu konuda, en azından bu kumar alışkanlığını geriletmek üzere yani Millî Piyangonun gelirlerini azaltmak üzerinde bir hedef, vizyon ortaya konuldu mu? Yoksa “Biz sessiz kalalım, oradan gelir artsın.” diye mi bakıyoruz buna da?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim.

Sayın Cinisli, herhâlde sizin de kısa bir...

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Çok kısa...

Çok teşekkür ederim.

Sayın Kalaycı belirttiler, çok doğru bir tespitti; evet, bu Fonun önemli bir gelirinin de herhâlde bu doğal gaz kaynaklarından olma ihtimali var çünkü Norveç bunlarla meşhur. Şimdi bu doğal gazı çıkaracak veya petrolü çıkaracak firma Trillion Company’yle -bir firmadan bahsediliyor; ismi “Trillion Company” yani Shell, BP, şu bu değil de böyle bir firma- bu firmayla ilgili bize biraz bilgi verir misiniz; herhâlde araştırmışsınızdır, biliyorsunuzdur. Nedir, kimdir, nerelerde faaliyet göstermiştir?

Bir de PricewaterhouseCoopers başka hangi varlık fonunu denetliyor veya diğer varlık fonları nasıl denetleniyorlar? Bunlarla ilgili de bilgi alabilirsem memnun olurum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Değerli arkadaşlar, böylece müzakerelerimizi tamamlamış olduk. Şimdi görüş, eleştiri ve önerilere cevap vermek üzere sözü tekrar Türkiye Varlık Fonu Yönetimi AŞ Genel Müdürü Sayın Salim Arda Ermut’a veriyorum.

Sayın Ermut, buyurun.

Süreniz otuz dakikadır.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Sayın Başkanım, değerli vekillerim; öncelikle çok teşekkür ederiz hem sorular hem yorumlar için. Biz hepsini ayrıntılı bir şekilde not alıp... Burada cevaplayabildiklerimizi hemen cevaplamak, gerekirse sonra yazılı cevaplamak ve seneye de yapılacak faaliyetle ilgili yararlanmak üzere notlarımızı alıyoruz.

Öncelikle denetimle ilgili, bulgularla ilgili aslında bir sunum hazırlayıp gelmiştik biz fakat zamanı etkin kullanmak adına o sunumu yapmadık. Sayın Başkanım, nasıl uygun görürsünüz yani hızlıca üzerinden geçelim mi? Sonra vekillerimize...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bence raporu dağıtsak daha faydalı olur, siz sözlü ifade edin lütfen ama ayrıca bize, Komisyonumuza verirseniz biz üyelere dağıtırız.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Tamam, yazılı olarak biz arz edelim efendim. Yani zaten biz o bulgular doğrultusunda hazırlığımızı yaptığımız için hepsiyle ilgili detaylı cevaplarımızı hazırladık, biz inşallah arz edelim. İsim isim, vekillerimizin sorduğu soruları hızlıca geçmeye çalışırsak; özellikle Sayın Bülent Kuşoğlu’nun öz kaynaklardaki artış oranı ve bunun enflasyon bağlamındaki durumu hakkında bir sorusu olmuştu. Takdir ederseniz, sunumumuzdaki finansal rakamlar, 2021 yılı sonu itibarıyla yansıtmaktaydı. Dolayısıyla o seneki enflasyon oranı yüzde 30’lar seviyesinde olduğundan hâlâ bir artıştan bahsedebiliriz fakat yine, bir vekilimizin dolar üzerinden olan hesaplamalarını da mutlaka biz dikkate alıyoruz fakat takdir ederseniz, özellikle pandemi dönemi ve dünyadaki konjonktürel durumlar, dünyadaki varlık fonlarının durumlarıyla ilgili de baktığımızda, önemli bir kısmı, özellikle varlık fonlarının bu emtiaya dayalı, petrole dayalı varlık fonlarıyla karşılaştırmada, onlar tabii petrol fiyatının düşüşlerinden çok ciddi zararlar yazdılar. Dolayısıyla belki doğru bir benchmark olmaz ama genel itibarıyla dünyada zaten önemli bir kısmında değer azalması anlamında bir risk oldu. Biz karşılaştırmalı detaylı bir çalışmayı da sonrasında arz edebiliriz fakat en azından enflasyona karşı artış oranında olduğumuzu, enflasyonun üzerinde de bir artış olduğunu dolar bazında...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Dolar bazında küçülmüş yani.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Evet efendim, dolar bazında aynen yani direkt rakamlarla açıkladığımızda zaten onu da biz dolar olarak aslında faaliyet raporlarına koyuyoruz. Oradan da görme imkânımız var.

Yine, konsolide kâr artışı olmuştu, aslında sunumda bahsetmiştik onux tekrar şeye de gerek duymuyoruz ama sonradan da belirtildi, yüzde 7 artışla 11,1 milyar dolara çıktığını söyleyebiliriz.

Güncel rating notu –Fitch’i sormuştu Bülent Bey- sunumda da bahsetmiştik “B negatif” görünümlü olarak teyit edilmiştir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Türkiye’yle aynı not.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Türkiye notuyla aynı not Varlık Fonunun notu.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Tek Fitch mi sizi değerlendiriyor?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Aynen, tek Fitch değerlendiriyor Sayın Vekilim.

“‘İstanbul Finans Merkezi bu yıl içinde açılacak.’ denilmişti, neden hâlâ bitmedi?” diye bir soru gelmişti. Malumları olduğu üzere 2009 yılında ilk fikri temelleri atılmış, inşaatı 2014 yılında başlamış, duraklamanın ardından da 2019 yılı itibarıyla yatırım yapmasıyla inşaatı yeniden başlanarak önemli bir kısmı tamamlanmıştır. Özellikle hukuki altyapıyla ilgili konularda bu kanunun geçmesini bekleyerek biz finansal kiralama ile ilgili faaliyetlerimizi erteledik çünkü ortaya çıkan ürünün tam boyutlarıyla artılarının, eksilerinin ortada olması lazımdı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kiralamıyor musunuz şu anda?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Şu anda kiralamaya henüz başlamadık Sayın Vekilim, talepleri topluyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Talepler nasıl?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Talepler şöyle: Yani bizim açımızdan iyi ama tabii, biz sonuçları da seneye Allah nasip eder herkes burada olursa bizler de görevde olursak arz etmiş olacağız, çünkü o zaman kiralamaları daha iyi de görmüş olacağız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yüzde kaçına talep var şu anda?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİMARDA ERMUT – Yani bizim topladığımız talepler doğrultusunda bakarsak Sayın Vekilim, iki türlü tabii görmek lazım; bir, işin ticari tarafı olan AVM kısmı var, bir de ofislerle ilgili tarafı var. Ofislerle ilgili tarafına kurumsal olarak aslında yeni başladığımız için tam doğru bir “benchmark” olur mu bilmiyoruz ama tabii, ticari tarafta çok yoğun talep var; bölgenin de gözde bir bölge olmasından dolayı orada zaten bir talep sorunu yaşayacağımızı hiç düşünmedik. Fizibilitede belirtilen, öngörülen rakamları tutturabilecek miyiz boyutu önemliydi. Geçen seneye kadar -ki emlak artışları olana kadar- biraz endişeliydik ama şu anda, işin açıkçası öyle bir endişemiz kalmadı Sayın Vekilim yani şu andaki kiralama fiyatlarıyla fizibilitedeki 25 dolarlık rakama yaklaşmış durumdayız. Biz o noktada bir problem yaşayacağımızı çok düşünmüyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O kadar avantaj verdik size zaten; vergi yok, şu yok, bu yok...

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Yabancılar geliyor mu?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİMARDA ERMUT – Hedeflediğimiz firmalar açısından da... Bu problemi yaşamayacak firmalar, genelde hem prestij hem de bu transit ticaretle de birlikte orada ciddi talep olması noktasında bir endişemiz işin açıkçası yok ama tabii, dünyadaki konjonktürel gelişmeler, öngöremediğimiz bölgesel ya da küresel bir kriz ya da başka bir şey olmazsa inşallah, biz bir problem olacağını öngörmüyoruz. Hatta fiziki olarak da aslında takvimimize yaklaşmış durumdayız. Kendi şirketimiz olan oranın yönetim şirketini taşıdık aslında İstanbul Finans Merkezi bölgesine, birkaç kurum olarak da taşınmaya hazırlar. Mesela, buradaki KİT Komisyonunda da belki gündeme gelmiştir; işte, Ziraat Bankası hazır, Merkez Bankası çok yaklaştı, diğer bankalarımızdan...

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Onlar mecbur zaten, biz gönüllü gelen...

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Yok, yok şey diye yani hazır olması ve açılacak durumda olmasıyla ilgili söyledim Sayın Vekilim, yoksa hani şeyler sadece o tek seferde bir start belirleyip, artık herhangi bir inşaat anlamında ya da güvenlik anlamında bir sorun kalmadığına emin olup, bazı operasyonel testleri hızlıca yapıp operasyona geçme noktasına yaklaştık. İnşallah bu senenin ilk yarısında yani 2023’ün ilk yarısı itibarıyla operasyonu başlatmış olmayı umuyoruz. Tedbirli konuşuyorum, işin açıkçası şubat ayıyla ilgili bir planımız var, ona yetişmeye çalışıyoruz; elimizden geleni yapacağız buna yetişmek için.

“Kamu bankalarında daha önce, 2021’de 21 milyar artırım yapılmıştı, 2022’de de yapıldı. Bunun sebebi nedir, bir kaynak transferi mi yapılıyor?” diye bir sorusu vardı Sayın Kuşoğlu’nun. Yani finansal piyasalarda istikrar ve derinliği destekleme misyonu doğrultusunda atılan adımlar olduğunu söylemiştik, özellikle sermaye rasyoları ve likidite yapılarını güçlendirmeyi amaçladık. Dolayısıyla hem kamu hem katılım bankalarının bu noktada desteklenmesine devam edeceğiz. Özellikle katılım tarafında bu enstrüman Türkiye’de çok gelişmediği için işin açıkçası, hem katılım sigorta şirketimizi yeni kurmuş olduk Hayatla birlikte. Oradan beklentimiz yüksek, bu sene itibarıyla poliçe kesmeye başladı. Dolayısıyla orada finansal sisteme kazandırılmamış önemli bir çoğunluğun da yine finansal sisteme katılabileceği yönünde bir ümidimiz var. Yine katılımcı sigorta tarafındaki büyümenin doğrudan yatırım noktasında da burada bir baz oluşturacağına inanıyoruz bu konuda ilgili şirketlerle ilgili.

Bununla beraber Varlık Fonumuz kamu bankalarının kredi verme politikalarına doğal olarak müdahil olmamaktadır, söz konusu bankaların büyüme stratejilerine uygun olarak söz konusu kaynakların kullanım alanları kendi ilgili kanun ve mevzuatları çerçevesinde belirlenmektedir. Dolayısıyla, aslında pek çok soruya cevap olabilecek şekilde belki şunu hatırlatmakta, altını çizmekte fayda var

sayın vekillerim: Öncelikli olarak bazı şirketlerde, ilgili kuruluş kanunları gereği ilgili bakanlıklarla olan doğrudan onların tarafından yönetilme durumu devam etmektedir yani hisseleri ve varlıkları bize devredilmiş durumda fakat örnek vermemiz gerekirse BOTAŞ, Eti Maden, TPAO, ÇAYKUR, TÜRKŞEKER, bunların yönetimi ilgili bakanlıklar tarafından yapılmakta, sermaye ihtiyaçları yine doğrudan hazine tarafından karşılanmaktadır. Dolayısıyla, bunlar organik olarak aslında...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bankalarda böyle bir durum yok mu?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Yok, bankalarda demiyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani bankalardan başladınız da.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Yani genel durumu açısından... Diğer şirketlerimizin yönetiminde de bizim doğrudan şirket yönetimlerine dâhil olup, onların politikalarına müdahil olup yönetimlerinde etkin bir şekilde yer aldığımız bir süreçten ziyade genel itibarıyla bu şirketler arasındaki etkileşim, sinerjiden ortaya çıkabilecek bazı katma değerleri oluşturabilmek, artı “guidance” ve “monitoring” anlamında -tabiri caizse- yani hem tavsiye ve danışmanlık...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Guidance” konusunda “Tarıma destek verin.” diyor musunuz Ziraat Bankasına; onu soruyorum. “Esnafa destek verin.” diyor musunuz Halkbanka?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Biz, bize gelen ve genel itibarıyla stratejiler doğrultusunda hem aldığımız danışmanlık raporları... Mesela, ÇAYKUR tamamen... Yönetimle ilgili hiç müdahil olamıyoruz ama benden önceki Genel Müdürümüz döneminde ÇAYKUR’a destek olabilmek adına ciddi bir çalışma yaptırıp -bir danışmanlık firması üzerinden- biz orayla tavsiye olarak zaten paylaşıyoruz fakat gidip, doğrudan müdahil olup bu konularla ilgili şirket yönetimlerine yapma imkânımız yok. Mesela, TÜRKŞEKER’de de -yine bize son devrolunan şirketlerden biri- özellikle Tarım Bakanlığımız çalışıyor fakat Tarım Bakanlığımızla yakın temas içinde -portföyümüzün de önemli bir şirketi olduğu için- hem şeker fiyatlarına etkisi anlamında -burada Sayın Vekilimizin özellikle o konuda yorumu olmuştu- hem de genel itibarıyla şirket performansı açısından biz neler yapabiliriz diye bu konuda mümkün olduğu kadar destek vermeye çalıştık. Zaten bu sene itibarıyla nette zarar gözüğe de aslında en azından TÜRKŞEKER de ÇAYKUR da operasyon olarak kâra geçmiş oldular; finansman maliyetleri ve diğer bazı konulardaki sorunları da çözüldüğünde onların en azından önümüzdeki senelerde kâra geçtiğini görmüş olacağız inşallah. Tabii, dediğimiz gibi biz orada bir kredi alacak durumda değiliz -mesela Tarım Bakanlığımızın TÜRKŞEKER’deki çalışmaları, ÇAYKUR’daki çalışmaları- ama biz diğer şirketlerimiz üzerinden yapabileceğimiz, destek olabileceğimiz konularda da “guidance” konusunda da elimizden geleni yapmaya çalışıyoruz.

Petrokimya gibi alanlar iyi ama yüksek teknolojiye yönelik yatırımlar... Aslında, sunumda özellikle ona, Türkiye Teknoloji Fonu’yla ilgili çalışmalarımıza yoğun olarak değinmiştim, belki kısa bir hatırlatma anlamında... Türkiye Teknoloji Fonu aslında zaten tamamen teknoloji yatırımlarını desteklemek adına kurulmuştu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne kadar fonunuz kaldı?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Biz Abu Dabi’yle ilk etapta 300 milyon dolarlık bir “commitment” yaptık Sayın Vekilim yani 150 milyon dolar biz, 150 milyon dolar onlar koymuş olacaklar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Daha koymadınız parayı.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Aslında “Varlık Fonu teknoloji yatırımlarına ne gibi bir katkı sağladı?” sorusuna da dışarıdan güzel bir örnek teşkil etmiş olacak çünkü mesela yurt dışından 150 milyon dolarlık yatırımı doğrudan Türkiye’deki teknoloji yatırımlarına yapmak üzere Varlık Fonu üzerinden aslında biz kazandırmış olacağız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Para geldi mi?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Para henüz gelmedi çünkü şu anda karşılıklı olarak son aşamasına getirdik. Bu hukuki yönetim nasıl olacak, istihdamın yani o konuyla ilgili ekibin oluşturulması gibi aşamalardaız fakat “commit” edildi; hatta iki tarafın bu noktadaki basına da açıkladıkları irade, mümkün olan en kısa zamanda fonun başarısına göre bunu 1 milyar dolara kadar çıkarmak anlamında. Tabii, burada şey çok önemli Sayın Vekilim yani biliyorsunuz bu teknoloji fonlarında 2 türlü yatırım yapabilme imkânınız var: Bir “fund of funds” dedikleri fonların fonu yapısı. Mesela, orada çarpan etkisinin de çok daha fazla olduğu bir durum var: Siz o fon üzerinden Türkiye’de bu konuda kurulmuş fonlara küçük küçük katkılarla yatırım yapıyorsunuz, 2 ülkenin birden Varlık Fonunun olduğu bir ortamda kredibilite de sağlandığı için onlar çarpan etkisiyle... Siz 50 milyon dolar koyduysanız, onların -ötesinde- yurt dışından 500 milyon dolarlık daha bir fon getirebilme imkânları oluyor; böylece çarpan etkisiyle teknoloji ekosistemine etkisi çok daha fazla oluyor. Aslında, bunu sadece teknoloji yatırımlarında değil, eğer Varlık Fonu stratejilerini devletimizin ilgili birimleri ve Yönetim Kurulumuz da uygun görürse... Mesela, yarın belki “private equity” denilen özel sermaye fonlarıyla da yapma imkânımız olabilecek. Varlık Fonunun içinde bulunduğu bir yapı da diğer ülke varlık fonlarının da müdahil olup yatırım yapması daha kolay olabileceği için Varlık Fonunun burada yaratabileceği bir çarpan etkisi var. Özellikle doğrudan uluslararası yatırımlarda böyle bir katkısı olabileceğini düşünüyoruz. Teknoloji Fonu’nun da inşallah bu sene devreye girmesiyle hem bu ekosistemde “fund of funds structure”yla, fonların fonu yapısıyla hem de doğrudan özellikle bizim ekosistemde boşluk tespit ettiğimiz alanlar için açıkçası bu “seed” dediğimiz en baştaki daha küçük yatırım aşamasındayken Türkiye’de bu projeler yatırım belli bir orana kadar bulabiliyor. Fakat ne zamanki 5 milyon dolarlık “ticket”ları, büyüklüğü geçip de daha öte büyümeleri gerektiğinde orada bir boşluk tespit etmek o ekosistemde... Daha sonra çünkü uluslararası fonların da dikkatini çekebilmeleri için bir 30 milyon dolar 50 milyon dolar seviyelerine gelebilmeleri lazım. Biz o aradaki boşluğu doldurabilecek bir faaliyetle oralara yatırım yapmak ve onları bir sonraki aşamaya taşımak istiyoruz. Böylece “seed” yatırımlardan daha sonra işte “unicorn” “decacorn” olabilme aşamasında o boşluğu doldurabilmeyi amaçlıyoruz. Biz girdiğimiz zaman da -az önce belirttiğimiz gibi- diğer hem yurt dışından hem de yurt içinden bu konuda biraz daha güvence sağlamış “credible” olarak ortamın olduğu bir durumda katma değer oluşacağına inanıyoruz.

Yine, borçlanma konusunda özellikle sendikasyon kredimiz sorulmuştu. Malumunuz, aynen Sayın Cavit Arı Vekilimizin de belirttiği gibi, faaliyet raporunda da koyduğumuz üzere, Mart 21’de 14 uluslararası bankanın katılımıyla toplam 1,25 milyar euro sendikasyon kredisi temin edilmişti. Bunun da şartlarını sormuştu Bülent Bey. Kredi vadesi iki yıl olup faiz oranı EURIBOR artı yüzde 2,25’ti. Dolayısıyla biz geçen sene de bunu zaten tekrar yenilemiştik. Bu sene de bunlarla ilgili, ilgili bankalarla olan çalışmalarımız devam ediyor.

Turkcell işleminde de yine bunun finansmanı için Ziraat Bankası, Halk Bankası ve Birleşik Fon Bankası konsorsiyumundan iki ayrı dilimde 1,75 milyar dolar kredi temin edilmişti. Yine LIBOR artı yüzde 5 seviyesinde; on yıl, üç yıl anapara ödemesi bulunmadan olan bir vadeydi. TÜRK TELEKOM’da da satın alınmış bulunan bu LYY’yi oluşturan bizzat bankalardan kendi oradaki hisseleri oranında yine dağıtılarak bir kredi kullanıldı. Orada da 1,6 milyar dolar kredi kullanılıp 50 milyon doları

bizim o öz kaynaklardan verilmiş oldu. Orada da kredinin vadesi altı yıl olup iki yıl anapara ödemesi bulunmamaktadır. Onun da faizi LIBOR artı yüzde 6,25 civarında gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla bu konulardaki zaten şeylerimiz de açık bizim, piyasayla da bir kısmını ilk satın almayı yaparken aslında paylaşmıştık. Sayın vekilimizin özellikle o konuda “TÜRK TELEKOM zaten devlete geri geçecekti, bunun sebebi neydi?” gibi... Biz daha önce de aslında bunu açıklamıştık geçen seneki toplantıda ama tekrar belirtmekte fayda var. Sayın vekillerin bildiği üzere -piyasadaki algı da o anlamda, belki yanlış düzeltmekte fayda var- “TÜRK TELEKOM devlete geri devrolunacak.” diye bilinen şey 2026’da biten imtiyazıydı, altyapı imtiyazı. TÜRK TELEKOM’un tek varlığı takdir edersiniz ki bu imtiyaz değil; 30 milyon abonesi, markaları, gayrimenkulleri, epey bir varlığı var. Dolayısıyla TÜRK TELEKOM mobil bir operatör olarak da tek başına önemli ve değerli bir şirket. Dolayısıyla imtiyazının uzamaması ihtimalinde bile biz değerlemesini yaptık ve ona göre bir fiyat belirledik zaten ki o fiyata göre bile avantajlı bir satın alma olduğunu da -piyasa fiyatını özellikle ondan belirttim- piyasanın fiyatladığını da aslında görüyoruz. Potansiyel olarak da neredeyse 1 milyar dolar artışa kadar sırf bizim aldığımız hisse kısmında bir fiyatı piyasa değerlemişti. Ki imtiyazla ilgili de biteceği söylenen imtiyazla ilgili de kapı açıklamasını yaptı şirket. Geçen hafta itibarıyla ilgili birimlerle, BTK’yle, Ulaştırma Bakanlığıyla görüşmelere başladı bu imtiyazın uzatılmasıyla ilgili. Zaten TÜRK TELEKOM’un satın alınması aslında bu imtiyaz uzatılmasını da mümkün kılmış oldu çünkü iki taraf da artık kamu olduğu için iç rahatlığıyla bu imtiyazın hangi şartlarda uzatılabileceği ortaya konulmuş olacak. Yine geçen sene anlattığım gibi, eğer özel bir şirkette başka bir konsorsiyumda, Varlık Fonu dışında bir yerde olsaydı da bu imtiyaz bittiğinde imtiyazla ilgili şartların yirmi beş yıldır değişen hukuki ve teknik şartlar yüzünden çok ciddi bir karmaşaya ve kaosa girme ihtimali vardı çünkü takdir edersiniz, mesela yirmi beş yıl önce belirlendiğinde “anten” tanımlanmış, anten koskoca bir binayı kaplıyormuş, büyük bir şeymiş, sonra bu antenler küçülmüş küçülmüş bir kutuya dönüşmüş ve koskoca bir gayrimenkul bundan ayrı bir değer olarak ortaya çıkmış. Şimdi devlet haklı olarak 2026 geldiğinde diyecekti ki: “Ya, bu altyapı olduğu gibi benim binaya dair.” Şirket de diyebilirdi ki: “Yo, bu altyapıyı biz sözleşmede yazmıştık, bu sadece kutuyu kapsar.” Bunlar uluslararası tahkime kadar gidecek bazı mücadeleleri de getirebilirdi. Aslında Varlık Fonu satın almamız bunu da engelleyip... Bu şimdi nasıl olacak? Biz imtiyazı uzatmak için başvuracağız, imtiyaz için zaten devlete çok ciddi bedel ödenecek. İmtiyazdan dolayı şirkete olacak katma değerle de altyapı yatırımlarının hem önu açılacak hem de şirketin pek çok alanında...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Biz niye işletmiyoruz illa imtiyazlı deyip?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Şeyi mi diyorsunuz efendim...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Genel Müdürüm, söylediğiniz oksimoron gibi bir şey yani. Burada da devletten, burada da devletten; ne biçim iş bu yani?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Efendim, şöyle ama altyapı imtiyazı...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Tamam, teknoloji değişti; yirmi beş yıl önceki koskocaman binayı şimdi şu kadar...

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – İşte, burada da devlet olması bizim almamız sayesinde oldu efendim, almasaydık öbür tarafta devlet olmayacaktı.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sonuçta imtiyazı başta veren devlet değil mi?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Başta veren devlet ama karşı taraf özel şirketti, biz şimdi satın aldık, iki taraf da devlet olmuş oldu.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Tamamıyla oksimoron, başka bir şey değil.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Yani biz kurtarmış olduk aslında, Varlık Fonu...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Aslında kurtarma değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yine vermeyin, özelleştirmeyin.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Yok, özelleştirmiyoruz zaten, katma değer oluşturuyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir tamamlasın Genel Müdürümüz.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Dolayısıyla orada oluşturulacak çok daha fazla da katma değer olduğunu düşünüyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Devlet dolandırıldı özelleştirmede.

CAVİT ARI (Antalya) – Satanların ayıbı.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Vallaha, dediğim gibi, biz aldığımızdan dolayı değeri de artmış oldu, daha da önü açılıyor. Hani bu işlemden dolayı gururluyuz, işin açıkçası daha da iyi olacağını düşünüyoruz ki...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Önce eşeğimizi kaybettirdiniz, sonra buldurdunuz, bizi sevindiriyorsunuz.

CAVİT ARI (Antalya) – Alınmasına bir şey demiyoruz, satılmasını eleştiriyoruz.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Teknoloji yatırımlarıyla ilgili de efendim, aslında sadece Teknoloji Fonu değil, TÜRK TELEKOM’un satın alınması da aslında orada önemli çünkü orada TÜRK TELEKOM üzerinden, gerçekten belirttiğiniz gibi, aslında siz Turkcell için demiştiniz hani, biz TÜRK TELEKOM için de...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İki için de mi...

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Aynen yani çünkü bundan biliyorsunuz on yıl önce, on beş yıl önce altyapıya yatırım yaptığınızda biraz geri kafalı bir şirket, arkaik bir yapı gibi görülüyordu; işte, her şey, gelecek mobildeydi fakat özellikle günümüzde bir anda teknoloji şirketleri ve yapılar fark edince artık altyapı çok önemli bir haslet hâline geldi. TÜRK TELEKOM’un zamanında bu arkaik görünen yatırımları da aslında bir nevi avantajı olmuş oldu. Dolayısıyla biz TÜRK TELEKOM üzerinden bu teknoloji dönüşümünün yapılması anlamında çok ciddi platform sağlayabileceğimizi düşünüyoruz. Varlık Fonu olarak biz bir fon kuruyoruz, TÜRK TELEKOM’un altında da “TT Ventures” diye teknoloji yatırımları yapmak üzere bir şirket var. Aslında diğer kamu şirketlerimizde de bu farkındalık oluştu, Turkcell’in de benzer yapıda bazı şirketleri oluştu. Bunların arasındaki sinerjiden de biz değişik teknoloji hikâyelerinin ve şirketlerin çıkacağı noktasında...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Daha duymadık bir şey.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Siz bu hisseleri geri almasaydınız TÜRK TELEKOM’un kârı, toplam hisselerinin değeri bankalara olan borcu ödüyor muydu?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Vallaha o özel bankalarda olduğu için efendim, onunla ilgili bir konu.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Şunu kabul edin, bu bir kurtarma operasyonu yani bunu artık Türk toplumuna da söyleyin, bir helalleşin ya.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Sayın Bakanım, biz özel bankalardan satın aldık, kamu bankalarına değildi biliyorsunuz borç; bizim aldığımız bankalar özel bankalardı.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Keşke kamu bankaları olsaydı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Müdahale etmezsek...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O kadar şey yaptınız, bir teknoloji hikâyesi duymadık yalnız.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Duyulacak inşallah...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, arada sorular olabilir ama sürekli soru olunca sunum zorlaşıyor.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Karşılıklı daha iyi oluyor Sayın Başkan, netleşiyor konular.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ben aynı fikirde değilim maalesef.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Yine, Garo Bey’den geçince devam ediyorum, tek tek geleceğim inşallah.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sosyal devlet...

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Aynen, sosyal devletle ilgili, aslında yaptığımız sunumlardaki, özellikle sosyal yönetim, işte, pandemi sonrasında ortaya çıkan bütün o durum, sessiz istifa, büyük istifa, bu konular hep istihdam politikalarıyla ilgiliydi efendim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Emek, emek...

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Emekle ilgili de yine az önce belirttiğim genel açıklamayı aslında biraz ondan yaptım. Şirketlerin tek tek istihdam politikalarını da belirleyeceği için açıkçası bir rolümüz yok ama biz kendi personelimiz açısından bunları gözeterek aynı zamanda şirketlerimize tavsiye veriyor durumdayız. Ama Türk Hava Yolları örneğinden gittiğiniz için, en azından bu konuda, tam pandemi döneminde de Türk Hava Yollarının yönetiminde olduğum için şunu söyleyebilirim: Dünyadaki bütün -millî hava yolları dâhil olmak üzere- hava yolları işçi çıkarırken, batarken Türk Hava Yolları bir gram devlet desteği almadan, bir kişiyi çıkarmadan süreci atlattı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O zaman ama çok kâr etti ve hani işçisine gerekli parayı verdi mi?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Yani şöyle efendim, tabii, şu andaki yönetim... Pandemi döneminden sonra çok ciddi iki büyük zam yapıldı, hani bunun şirket içindeki dağılımı falan bunlar ayrı konulardır ama en azından o pandemi dönemindeki çalışanların fedakârlığını tazmin adına iki büyük adım atıldı çünkü o zaman çalışanların fedakârlığıyla bu mümkün oldu aslında, hiç kimseyi işten çıkarmamak...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Onlar da maaşlarından fedakârlık etti.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Tabii tabii, 2018 maaşlarında ama...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, gün boyu sorduk sorularımızı, şimdi bir cevapları dinleyelim.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Ama dünyada bunu yapabilen tek hava yolu oldu. Zaten o zamanki başarısıyla şu anda pandemi sonrası dünyanın en iyi performansını gösteren millî hava yollarından biri Türk Hava Yolları; aslında bir şekilde de o zamanki iş gücünü korumamızın sayesinde oldu.

Yine, ÇAYKUR’la ilgili, tabii, yorumlarınız oldu, hem sayın vekillerimin, hem sizlerin...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Cemal Bey’e pası attım, o da...

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Aynen ama ÇAYKUR’da, dediğim gibi, iş açıkçası Tarım Bakanlığımızın uhdesinde ama biz de aldığımız rakamları güncellediğimizde en azından ÇAYKUR’un operasyonel anlamda bu sene kâra geçtiğini görüyoruz, net kâra geçmesi de herhâlde birkaç yıl...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben planla ilgilenmiyorum.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Yok, anlıyorum. Bir, performansı ile ilgili; iki de politikalarıyla ilgili de biz, bize gelen bütün talepleri şirketlerimizle ve Tarım Bakanlığımızla hemen paylaşacağız. Tarım Bakanlığında bir Bakan Yardımcımız özellikle bu şirketlerden sorumlu olarak görevlendirilmiş durumda; kendisine de arz edip, bu konuları paylaşıp hem şirketle hem Tarım Bakanlığımızla bu geri dönüşlerimizi ve yorumlarınızı mutlaka paylaşıyor olacağız efendim.

Sayın Vekilim Naci Cinisli, “Asıl rapor PwC Raporu, dolayısıyla gerçek raporu göremiyoruz.” diye belirtmişlerdi. Aslında söz konusu bağımsız denetim raporlarının tamamı ek olarak Devlet Denetleme Kurulu denetçilerimizin raporunda bulunmaktadır. Söz konusu eklerin size ulaştırılmış olduğunu temenni ediyoruz ama raporun eki olarak var diye biliyoruz biz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Raporun eki dağıtıldı mı bize?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yok, yok, hayır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bize gelen ne varsa dağıtıldı, evet.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ek gelmedi.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sadece şu 2 belge var, başka bir şey yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Flaşlarda mı var?

TÜRKİYE VARLIK FONU FİNANS VE OPERASYONLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK – Tabii, tabii.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Flaşla dağıtıldı, arkadaşlar yine de bir kontrol etsin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Flaşta varmış.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Evet, flaşta bunlar var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Durmuş Bey, “Geldi.” diyor anladığım kadarıyla.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Geldi, geldi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ha, ekleri geldi mi?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Anladığım kadarıyla Durmuş Bey flaştan print etmiş.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Evet.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Anladığım kadarıyla boyutları çok büyük olduğu için flaş bellekle dağıtılmış.

TÜRKİYE VARLIK FONU FİNANS VE OPERASYONLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK – Onlar basılı olarak gönderilemeyeceği için Yüksel Beyler flaş disk ya da CD’yle göndermişler.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – TÜRK TELEKOM konusuna değindik.

Yine “Elinizdeki varlıkları ipotek karşılığı mı borçlanıyoruz?” eleştirisi vardı. Varlık Fonu yurt içindeki stratejik yatırımlara sermaye sağlama -yani, stratejik amaçlarımıza yeniden değinmeyeceğim- çalışmalarını sürdürüyor. Yani, ipotek ve varlık olarak Türkiye Varlık Fonuna ait hiçbir varlık şu ana kadar ipotek ve teminat olarak verilmemiştir, hiçbir kamu kaynağı tasfiye edilmemiştir, herhangi bir özelleştirme faaliyetinde de bulunulmamıştır şu ana kadar.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Borçlanmayı neye karşılık...

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Aslında, aynen, Sayın Vekilimiz Bülent Bey ilk başta, başlatırken...

TÜRKİYE VARLIK FONU FİNANS VE OPERASYONLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK – Sendikasyon kredisinde hazine garantisi var, onun dışındaki borçlanmaların hiçbirisinde herhangi bir rehin, teminat, şu bu hiçbir şey yok.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Toplam iç-dış borcunuz ne kadar? Hazineye borcunuz var mı? Kamu bankalarına borcunuz var mı? Özel sektöre borcunuz var mı? Dışarıya -sendikasyon kredisine dâhil- başka borçlarınız var mı? Toplam ne kadar borcunuz var?

TÜRKİYE VARLIK FONU FİNANS VE OPERASYONLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT KAYACIK – Bunların hepsini toparlayıp...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yazılı bir şekilde iletirseniz biz paylaşıyoruz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Tamam.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Aynen.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bu arada raporlarla ilgili arkadaşlara şimdi sordum. Ekler geçen yıllara göre daha hacimliymiş, o yüzden asıl raporu dökümlü ve print ederek dağıtmışlar, geri kalan kısmını da üyelerimize flaş diskle ulaştırmışlar.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – “Yüzde 38-40.” diyor Hükûmet; bunu da onun üzerine koyduğumuz zaman bakalım ne kadar borç çıkacak.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Yok, borçlarımız zaten... Az önce belirttiğiniz gibi, raporda yükümlülüklerimizi yazdık, zaten onun detaylarını da biz size şey olarak iletelim inşallah.

Denetçi şeyi de sorulmuş, sanırım yine Sayın Naci Vekilimiz “Diğer varlık fonlarını hangi şirketler denetliyor?” diye sormuştu. Yani, en kısa zamanda hemen bildiklerimizi paylaşırsak Norveç Fonu’nu Deloitte denetliyor, Khazanah’ı EY, Ernst&Young denetliyor, Temasek’i de KPMG denetliyor. Dikkatinizi çekmiştir, bunlar zaten “big four” denilen 4 büyüğün diğer 3 tanesi, bizimkisi de “big four”un dördüncüsü, yine 4’ünden 1’i olan PwC. Ki her sene onlar da değişiyor; biz teklif olarak alıyoruz, kapasitelerine bakıyoruz, bize ayıracakları insan gücü ve şeye göre bakıp ona göre her sene bu 4’üncünün 1’iyle anlaşıp o raporu yaptırmış oluyoruz.

Sayın Vekilimiz Mustafa Kalaycı’nın “Geçmiş dönem bulgularının giderilme durumu nedir?” diye... Az önce belirttiğim gibi, inşallah biz yazılı olarak onları paylaşmış olacağız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Onu bir rapor olarak iletacaksınız bize.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Aynen.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tamam.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – “2021 yılı itibarıyla aktif toplam ABD doları olarak ne kadara tekabül ediyor?” denmişti. Şu andaki aktif büyüklük 247 milyar dolara tekabül ediyor, Sayın Kamil Sındır Vekilimiz de bahsetmişti.

“Gabar petrolü ve Doğu Akdeniz gazı TPAO-BOTAŞ finansmanlarına yansıyor mu?” Öncelikle Sayın Naci Vekilimizin de BOTAŞ’la ilgili, denetlememesiyle ilgili, şartlı görüşlerle ilgili bir yorumu olmuştu. Orada hem BOTAŞ’ın özel durumu nedeniyle bir... Zaten Enerji Bakanlığına bağlı bir yapı, dolayısıyla hem finansmanı bizden değil hem biz yönetime dâhil olmuyoruz ama oradaki, o denetimdeki yorumun sebebi de gaz alım sözleşmelerinin devlet sırrı niteliğinde olması sebebiyle bağımsız denetçiyle paylaşılmamıştır. Bu bilgi paylaşımını yapmamakla beraber, sınırlı olumlu görüş verilmesi de riske alınmış, söz konusu sınırlı olumlu görüşe rağmen Varlık Fonunun kredibilitésini etkileyen herhangi bir negatif sonuçla karşılaşılmamıştır, denetim raporu açısından.

Sayın Vekilim, bu, petrolün TPAO ve BOTAŞ finansallarına yansıyor yansımayacağı konusu da direkt olarak TPAO finansalına petrol ve doğal gaz üretim geliri olarak kayda girecek. BOTAŞ için de taşıma geliri katkısı öngörülüyor Sayın Vekilim. Bununla beraber, BOTAŞ’ın dışarıya ödediği gaz bedeli kadar ayrıca finansal yükünün de azalmış olması bekleniyor. Değer yaratımı söz konusu petrolün ve gazın çıkarılması sonrasında olacak. Hani, tam olarak varlık biz petrokimya projesi...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Biz BOTAŞ için bir tahkim yasası çıkardık. Dolayısıyla 1990’lardaki Ziraat Bankasındaki pamuk ve tütün gibi görev zararları tahkim edildi, yeni bir şey yok yani o bütçeyle de ilişkilendirilmedi. Hazinesin üzerine bir yük bindi mi? Dolayısıyla sizin burada yaptığınız bir şey yok. Sizin önünüzü temizlediler, bir süpürge aldılar, süpürdüler...

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Biz zaten şirketten aldığımız cevabı söylüyoruz Sayın Vekilim, hani “Biz yaptık.” Anlamında değil. “Çıkan şey ne olacak?” diye sorulmuştu, gazın finansallara yansması... Bu şekilde olacak Sayın Vekilim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süremiz bayağı daraldı, iki dakikanız var.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Tamam Sayın Vekilim.

Ayrıca, biz, mesela, petrokimya projesi aslında bu anlamda önemli çünkü çıkan bütün çıktıların... Bizim ülke olarak zaten şu ana kadar petrokimya yatırımlarında eksik kalmamızın en büyük sebebi bizim ülkemiz petrol üreticisi bir ülke olmadığı için arz garantisi ve finansal riskler dolayısıyla özel sektörden kimsenin bu yatırıma kolay kolay girememesiydi. Biliyorsunuz, rafineri olarak bir tek eski TÜPRAŞ ve PETKİM var ve ona bağlı bazı yan ürünlerin üretimleri var. Eğer bu şeyin inşallah, ülkemizde çıkarılmaya başlamasından sonra bizim bu petrokimya ve türev yatırımlarıyla ilgili de çok daha fizibil bir ortam oluşmuş olacak ve inşallah, bunların önü açılacak. Dolayısıyla çok çarpan etkisiyle, dolaylı bir etkiyle bizim cari dengemize de pozitif yansıtacağını ümit ediyoruz.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Direkt kâr yazılmaz, önce varlığa alır sonra...

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Aynen yani BOTAŞ ve TPAO’da direkt finansal varlık olarak girecek, BOTAŞ’ın taşıma kârına direkt yansıtacak. Bizim Varlık Fonumuzun da özellikle petrokimya projesi devreye geçtiğinde arz güvenliği ve ihtiyacını görmesi açısından hem de maliyetin düşmesi açısından önemli olacak efendim.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – BOTAŞ’tayken, Rusya’ya olan borcu da bir açıklar mısınız?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Onu yazılı verelim efendim, biraz daha teknik. Onu biz alacağız ilgili...

PTT denetiminde görüş ayrılıkları konusunda, yine PTT'nin Türkiye Varlık Fonu konsolidasyon paketinin denetimi Deloitte tarafından hazırlanırken bireysel mali tablo denetimi ANY Partners tarafından hazırlanıyor. Dolayısıyla her iki denetimdeki...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Toparlarsanız sevinirim.

Süreniz doldu.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – ... farklılıklar görüşlere yansıyor. Deloitte tarafından iletilen bağımsız denetim görüşü Varlık Fonu konsolidasyon paketi denetimi kapsamında olduğu için konsolide rapordaki ilgili görüş, biz Deloitte'un görüşünün baz almış oluyoruz.

Sayın Vekilimiz Kamil Okyay Sındır'ın, özellikle Halkbank İran ambargo konusu Varlık Fonunu ne kadar etkiler noktasında bir sorusu vardı. Davayla ilgili yabancı devlet yargı bağımsızlığı yasası uyarınca ABD Yargıtay Mahkemesi nezdinde gerçekleştirmiş olduğu temyiz başvurusu 3 Ekim 2022 tarihinde yüksek mahkeme tarafından kabul edilmiştir. Sonraki süreçte yüksek mahkeme temyizi esastan görüşmeye başlayacak. Yargıtay Mahkemesi süreci bitinceye kadar da bölge mahkemesindeki yasal sürece dair verilen durdurma kararı devam edecek. Söz konusu süreci biz Varlık Fonu olarak da yakinen takip ediyoruz. TVF'ye devir öncesi başlayan bir dava olduğu için de TVF'ye olumsuz etkisinin sınırlı ya da olmayacağını bekliyoruz. Dolayısıyla o noktada en azından daha yönetilebilir bir riskin olduğundan şey ediyoruz.

Süleyman Girgin Vekilimizin epey detaylı soruları vardı, isterseniz süre açısından onları da yazılı cevaplayalım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, çok teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, bir cümle bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kısa olursa sevinirim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim cevaplar için Arda Bey.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ SALİM ARDA ERMUT – Rica ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yalnız, sorularımızın ciddi bölümüne cevap veremediniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yazılı gelecek.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şöyle söyleyeyim: Yani yalnızca sorular değil çünkü soru işareti sonunda olmayabilir, eleştirilerimiz de var. Yani toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda olsun, paylaşım krizi dedik, ekoloji dedik; ya, bir sürü, benim 15 tane ayrı başlığım var, 2 tanesine, 3 tanesine değindiniz. Bu açıdan, bunlara yazılı cevap verirsiniz seviniriz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – İstanbul Büyükşehir Belediyesiyle ilgili de biraz çalışın Sayın Genel Müdürüm.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, herkese teşekkür ediyorum.

Cevaplar için Genel Müdürümüze ve ekibine teşekkür ediyorum.

Katkıda bulunan tüm milletvekillerimize teşekkür ediyorum.

Eminim, bu tartışmalar Varlık Fonumuz için geleceğe dönük planlarında önemli bir girdi sağlayacaktır.

Değerli üyeler, böylece tezkere üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un "Denetim" başlıklı 6'ncı maddesi kapsamında Komisyonumuzda Türkiye Varlık Fonunun denetim raporlarına ilişkin görüşmeler sona ermiştir.

Biliyorsunuz, bu görüşmeler sonucunda bir rapor hazırlanacak. Rapor için gruplarımızdan muhalefet şerhlerini 13/1/2023 saat 13.30'a kadar bekliyoruz.

Teşekkür ediyor, birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 18.40

